

SKIPANARNEVNDIN

TILMÆLI

UM

SKIPAN AV FISKISKAPINUM FYRI FISKIÁRIÐ 1997/98

Latið Føroya Landsstýrið 21.juli 1997

21. JUL. 1997

F.L.j. nr.

1501 - ⁴⁹7 / 94

Innihald

Inngangur	2
Skipanin síðani 1.juni 1996	2
Fiskiskapurin 1.juni 1996 til 31 mai 1997	3
Samandráttur av tilmælum frá Fiskirannsóknarstovuni og Stovnsrøktarnevndini	5
Konsekvensrokningar	7
Tilmæli nevndarinnar fyri fiskiárið 1997/98	8

Inngangur

Skipanarnevndin er sett sambært lógini um vinnuligan fiskiskap. Henni er álagt út frá tilmæli frá Fiskirannsóknarstovuni og Stovnsræktarnevndini at meta, um ásetta fiskidagatalið fyri hvønn bólk av fiskiførum tryggjar, at fiskastovnarnir verða gagnnýttir burðardygt, og um skipanin við fiskidøgum og stongdum økjum yvirhøvur tryggjar, at endamálini í lógini verða rokkin. Nevndin skal, grundað á eina mest hóskandi veiðu fyri fiskiárið, geva landsstýrinum tilmæli um, hvussu fiskiskapurin skal skipast komandi ár, her undir møguligar broytingar í fiskidagatalinum fyri hvønn høvuðsbólk.

Lógin um vinnuligan fiskiskap fyriskrivar, at í umsitingini av lógini skal dentur verða lagdur á at varðveita tilfeingið og at troyta og gagnnýta tað burðardygt á skilabesta hátt, lívfrøðiliga og búskaparliga, við virðing fyri sambandinum millum ymisku dýra- og plantustovnarnar í havinum og meingi teirra, til tess at tryggja besta samfelagsbúskaparliga íkastið frá fiskivinnuni, støðugar arbeiðs- og inntøkumøguleikar og møguleikar fyri vinnuligum virksemini um alt landið.

Lógin um vinnuligan fiskiskap fyriskrivar (§ 28), hvussu rætturin til ávís fiskasløg undir Føroyum er býttur millum teir ymisku skipabólkarnar. Hesar ásetingar metir Skipanarnevndin sum týðandi part av fortreytunum fyri hennara tilmæli. Býti í § 28 er hetta :

Bólkur	Heiti	Toskur	Hýsa	Upsi	Kongafiskur
1	Trol, lemmatrolarar	4 %	1,75 %	13 %	90,5 %
2	Trol, pør	21 %	10,25 %	69 %	8,5 %
3	Línuskip	23 %	28 %		
4	Útróðrarbátar yvir 15 BRT	31 %	34,5 %	11,5 %	0,5 %
5	Útróðrarbátar undir 15 BRT	20 %	23,5 %	6 %	
6	Onnur	1 %	2 %	0,5 %	0,5 %

Á fyrsta fundinum fekk nevndin áheitan frá Fiskivinnuumsitingini um eisini at viðgera fiskiskapin eftir svartkalva. Hetta varð gjørt grundað á tilmæli frá ICES/ACFM, har mælt verður til munandi minking í royndini eftir svartkalva, tí stovnurin verður hildin at vera sera illa fyri.

Skipanin síðani 1. juni 1996

Fiskidagaskipanin varð sett í verk frá 1. juni 1996. Skipanin varð skotin upp av eini nevnd, sum av landsstýrinum fekk álagt at gera uppskot til eina skipan við tækniligum skipanum, innan fyri teir karmar, sum eru settir av løgtinginum í lógini um vinnuligan fiskiskap sum tryggja, at fiskiveiðan ikki fer upp um tað, sum teir einstøku stovnarnir bera.

Nevndin skeyt upp eina fiskidagaskipan umframt at kunna skipa fiskiskapin við stongdum leiðum. Eftir uppskoti frá landsstýrinum samtykti løgtingið skipanina sum part av lógini um vinnuligan fiskiskap, og landsstýrið gjørdi/broytti einstakar kunngerðir um leiðir stongdar fyri fiskiveiðu við øllum ella ávísam reiðskapum. Á sumri 1997 samtykti løgtingið broytingar í dagatalinum tillutað útróðrarflotanum umframt broytingar í markinum millum innaru og ytru fiskidagaleið.

Tað av løgtinginum ásetta árliga fiskidagatalið er hetta :

Bólkur 2:	Partrolarar	8225 fiskidagar
Bólkur 3:	Línuskip yvir 110 BRT	3040 fiskidagar
Bólkur 4 A:	Útróðrabátar millum 15 - 40 BRT	5600 fiskidagar
Bólkur 4 B:	Útróðrabátar millum 40 - 60 BRT	3410 fiskidagar
Bólkur 4 D:	Útróðrabátar størri enn 60 BRT	1650 fiskidagar
Bólkur 5 A, 5 B, 5 D:	Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiðu	27000 fiskidagar
Tøkir:		660 fiskidagar

Samstundis við ásetingini av fiskidøgum vórðu ávísar leiðir stongdar fyri ávísam reiðskapi avmarkað tíðarskeið. Hesi vóru ásett mest við tí fyri eygað at avmarkað fiskiskapin eftir toski og hýsu hjá stállínuskipum innan fyri 6 fjórðingar og hjá trolarum á ávísam leiðum. Einstakar broytingar hava verið gjørdar í leiðunum fyri trolarar síðani juni 1996.

Fiskiskapurin 1. juni 1996 til 31. mai 1997

Veiðuhagtøl

Nevndin hevur fingið veiðuhagtøl, sum eru grundað á avreiðingarseðlarnar 12 mánaðarskeiðið 1. juni 1996 til 31. mai 1997, sum víst í talvuni niðanfyri.

Talva yvir avreiðingarnøgdir (tons landað vekt) og býtt í prosent.

Bólkur heiti	Toskur		Hýsa		Upsi		Kongafisku	
	tons	%	tons	%	tons	%	tons	%
Lemmatrolarar	488	1%	47	0%	985	7%	6.845	86%
Partrolarar	12.058	28%	2.117	20%	12.077	83%	973	12%
Stállínuskip	10.739	25%	4.067	38%	20	0%	29	0%
Útróðrabátar yvir 15 tons	9.952	23%	2.691	25%	1.346	9%	70	1%
Útróðrabátar undir 15 tons	9.556	22%	1.849	17%	36	0%	1	0%
Aðrir bólkar	154	0%	23	0%	40	0%	52	1%
	42.947		10.794		14.504		7.970	

Fiskað eru hetta tíðarskeiðið um 43.000 tons av toski, 11.000 tons av hýsu, 14.500 tons av upsa og 8.000 tons av kongafiski. Býtið av toskaveiðuni svarar væl til tann í § 28 ásetta rættin til tilfeingjið, tó undantikið fyri bólkin útróðrabátar yvir 15 tons, sum hevur fiskað væl minni enn tað, teimum er ásett at hava rættin til. Tey støru skipini - trolarar og línuskip - hava fiskað væl meira av hýsu enn sambært ásetingunum í § 28 og tey minnu fiskiførini - útróðrabátar bæði yvir og undir 15 tons - hava fiskað minni. Av upsanum hava trolarar fiskað meir enn ásett sambært § 28 og útróðrabátarnir - serliga teir undir 15 tons - minni. Býtið av veiðuni millum trolararnar visir, at partrolararnir hava fiskað væl meira enn teimum er givin rætturin til og lemmatrolararnir (djúpvatnstrolararnir) nakað minni.

Fiskidagar

Sambært treytunum í fiskiloyvunum skulu skip og bátar boða Fiskiveiðueftirlitinum frá, tá túrur byrjar og tá túrur endar. Hesar fráboðanir verða skrásettar, og eru grundarlagið undir eftirlitinum við, at fiskiførini halda seg innan fyri tillutað dagatal. Einstøk skip - artrolarar og línuskip - hava umframt síni vanlig fiskiloyvi ætlað at fiska botnfisk, esini loyvi at fiska eftir ávikasvist gullaksi og svartkalva við gønum. Daganir, sum hesi skipini hava verið til henda fiskiskap eru ikki roknaðir upp í brúkt fiskidagatalið annars. Tað hevur undir nevndarviðgerðini ikki borið til at fingið eitt nágreiniligt yvirlit yvir, hvussu nógvir dagar, talan er um. Skrásetta fiskidagatalið, sum er brúkt, er víst í talvuni niðanfyri.

Yvirlit yvir tillutaðar og brúktar fiskidagar

Bólkur	Tillutaðir dagar í 12 mör.	Tillutaðir dagar 5 fj. ár til 4/7-97	Brúktir fram til 4/7-97	Umroknað til 5. fj. ár	Dagar eftir 1-09-97	Prosent eftir
2 Partrolarar	8225	10281	6968	7983	2298	22%
3 Línuskip	3040	3800	2730	3128	672	18%
4a Útróðrabátar 15-40 tons	5600	7000	1813	2077	4923	70%
4b Útróðrabátar 40-60 tons	3410	4263	2011	2304	1958	46%
4d Útróðrabátar yvir 60 tons	1650	2063	1161	1330	732	36%
5a Útróðrabátar undir 15 tons	17680	22100	13049	14951	7149	32%

Grundað á talið av fiskidøgum, sum sambært fráboðanunum er skrásett at vera brúkt fram til 4. juli 1997 er framroknað, hvussu nógv verður brúkt fram til endan á fiskiárinum 31. august 1997. Framrokningin vísir, at skipabólkarnir fara at hava úr 18% og upp í 70% eftir av teimum tillutaðu døgnum. Undir viðgerðini í nevndini varð tó víst á, at serliga hjá útróðrabátunum kann ivi vera um, hvussu rætt fiskidagarnir eru fráboðaðir og skrásetir. Eisini varð víst á, at fyrivarni skal takast fyri nýtsluni av fiskidøgum, tí skip og bátar hava lagt seg eftir at hava fiskidagar at brúka yvir alt fiskiárið. Viðvíkjandi fiskidøgnum hjá bólki 5A - fult riknir útróðrabátar undir 15 tons - varð víst á, at óvist hevur verið, um og nær teir 5.000 fiskidagarnir, sum eru nevndir í Viðareiðistilmælinum, endaliga fóru at verða játtaðir. Hesi viðurskipti hava ávirkað, at brúktar fiskidagatalið hevur verið minni, enn um ongar avmarkingar vóru.

Á myndunum í Fylgiskjali 1 er víst, hvussu nógv dagar hvørt fiskifár hevur brúkt. Her kemur fram, at hjá partrolararunum, línuskipunum og útróðrabátum undir 15 tons (fult riknir) eru bert einstøk fiskifør, sum hava brúkt væl færri dagar enn tey flestu í bólkinum. Í hinum bólkunum - útróðrabátum yvir 15 tons - eru nógvir bátar, sum hava brúkt fáar dagar og lutfalsliga nógvir bátar, ið hava brúkt heilt fáar dagar.

Fiskidagarnir, sum eru tillutaðir til fiskiveiðu á innaru fiskidagaleið, kunnu bítast um til at verða brúktir á ytru fiskidagaleiðini í lutfallinum 1 til 3. Harumframt kunnu útróðrabátar størri enn 15 tons, sum hava fingið tillutað línufiskidagar, býta teir um til tað dupulta talið av snellufiskidøgum. Tí er tað fiskidagatalið, sum skipini eru skrásett at hava brúkt av teimum tillutaðu døgnum, nakað stóri enn tað talið av døgum, ið skipini veruliga hava verið til fiskiskap.

Talvan niðanfyri vísir eitt yvirlit yvir umbýttar dagar 1:3 og 1:2 umframt yvir keyp og sølu av fiskidøgum. Yvirlitið yvir umbýtið er dagført fram til 4. juli 1997 men tað yvir keyp og sølu tó bert fram til 23. mai 1997.

Yvirlit yvir umbýti og keypi og sølu av fiskidøgum.

Bólkur	Umbýttir dagar 1:3		Umbýttir dagar 1:2		Keyp og søla av døgum ^{*)}	
	Tal	% av tillutaðum døgum	Tal	% av tillutaðum døgum	Tal	% av tillutaðum døgum
2 Partrolarar	436	6%			0	0%
3 Línuskip	72	3%			0	0%
4a Útróðrabátar 15-40 tons	13	1%	638	35%	36	2%
4b Útróðrabátar 40-60 tons	14	1%	390	19%	80	4%
4d Útróðrabátar yvir 60 tons	15	1%	159	14%	0	0%
5a Útróðrabátar undir 15 tons					174	1%

^{*)} Yvirlitið um keyp og sølu av døgum er dagført fram til 23. mai 1997

Bátarnir í bólki 4 fáa allir undantíknir teir, ið hava trolloyvi, tillutað eitt ávíst tal av línufiskidøgum. Hesir kunnu, sum greitt frá omanfyri býttast um til tveir dagar við snellu fyri ein dag við línu. Henda skipan varð skotin upp av Skipanarnevndini í hennara tilmæli í samband við fiskidagaskipanina í februar 1996. Útróðrabátar í bólki 5 (tað eru teir undir 15 tons) kunnu tó ikki býta teirra dagar um á sama hátt.

Nakað av kritikki hevur verið vent ímóti hesum partinum av fiskidagaskipanini. Tí hevur nevndin kannað talgrundarlagið hesum viðvíkjandi. Talvan niðanfyri vísir, hvat ein útróðrabátur, sum roynir við snellu, seinastu trý árinum miðal hvønn fiskidag, hevur fiskað av toski sammett við ein, ið roynir við línu. Fiskiskapurin av hýsu og upsa er ikki tikin við, tí sum kunnugt fiskar línan ikki upsa og snellan ikki hýsu.

Fiskiskapurin (kg) av toski hjá útróðrabátum 1994-1996 eftir reiðskapi.

		1994	1995	1996	<i>Miðal</i>	<i>Lutfall</i>
Útróðrabátar undir 15 BRT	<i>Lína</i>	116	254	351	240	1.13
	<i>Snella</i>	121	237	282	213	1.00
Útróðrabátar 15-40 BRT	<i>Lína</i>	131	369	626	375	1.71
	<i>Snella</i>	88	214	358	220	1.00
Útróðrabátar 40-60 BRT	<i>Lína</i>	244	452	691	462	1.87
	<i>Snella</i>	104	245	391	247	1.00
Útróðrabátar yvir 60 BRT	<i>Lína</i>	261	639	1201	700	2.30
	<i>Snella</i>	184	290	441	305	1.00

Hagtølini, sum eru grundað á avreiðingarseðlarnar vísa, at útróðrabátar undir 15 tons fiska á leið tað sama hvønn dag antin teir royna við línu ella við snellu, men at teir størri útróðrabátarnir liggja báðumegin við 2 ferðir meir við línu enn við snellu.

Samandráttur av tilmælum frá Fiskirannsóknarstovuni og Stovnsræktarnevndini

Nevndin skal lata landsstýrinum tilmæli um møguligar broytingar í fiskidagatalinum og stongdum leiðum grundað á stovnsmetingar/tilmæli frá ávikavist Fiskirannsóknarstovuni og Stovnsræktarnevndini. Niðanfyri verður í stuttum greitt frá báðum tilmælunum.

Tilmælið frá Fiskirannsóknarstovuni

Í tilmælinum verður víst á fleiri viðurskipti, sum hava gjørt, at veiðutrýstið á toska- og hýsustovnarnar heldur enn at vera minkað við 20%, tá fiskidagaskipanin varð sett í verk, er økt. Ein av orsøkunum er, at Skipanarnevndin í sínum útrokningum og tilmæli ikki tók hædd fyri tí tekniligu menningini í veiðutæknini seinastu fimm árinum, sum hon grundaði sítt taltílfar á.

Onnur viðurskipti eru m. a., at tað avmarkaða dagatalið verður brúkt, so at sum mest fæst burtur úr hørjum degi, t. d. við ikki at royna í ivaveðri og at brúka nógvan reiðskap. Eisini vísir tað seg, at línuskipini og partrolarnir hava roynt meiri á toskaleið seinastu tvey árinum enn fyrst í nýtiárunum. Tí er ein fiskidagur hjá einum stórum parti av fiski-flotanum munandi effektivari at fiska tosk nú enn áður. Umframt hetta hevur lögtingið samtykt at tilluta fleiri dagar til útróðrarflotan, enn Skipanarnevndin upprunaliga mælti til.

Skipanin við eini innaru og eini ytru fiskidagaleið og umbýti av døgum frá tí innaru til ta ytru hevur gjørt, at veiðutrýstið eftir toski hevur verið hægri enn mett. Eisini hevur hesin parturin av fiskidagaskipanini gjørt, at veiðutrýstið eftir upsa ikki er minkað.

Fiskirannsóknarstovan metir tí, at fortreytirnar fyri ásetta fiskidagatalinum eru burtur og at grundarlag er fyri at áseta nýtt fyri fiskiskapin eftir toski, hýsu og upsa á land-grunninum og at avmarkingar verða gjørdar í fiskiskapinum eftir kongafiski.

Um toskastovnin verður sagt, at broytingar í atburði móttvegs fiskireiðskapi seinnu árinu hava gjørt, at tað ikki ber til við vissu at rokna støddina á gýtingarstovninum. Tó verður hildið, at gýtingarstovnurin uttan iva er nóg stórur til undir vanligum umstøðum at tryggja tilgongdina, men at veiðutrýstið er so stórt, at tað er lítið sannlíkt, at stovnurin tolir hetta áhaldandi. Tí verður mælt til at skerja fiskidagatalið, so at veiðutrýstið fyri fiskiárið 1997/98 verður 70% av veiðutrýstinum í 1996.

Um hýsustovnin verður sagt, at stovnurin er so mikið væl fyri, at undir vanligum umstøðum skuldi ongin vandi verið fyri tilgongdini komandi árinu. Hóast veiðutrýstið er á einum passaligum støði, kann tað verða minkað við 30%, uttan at veiðan við árunum verður minni. Grundað á tann blandaða fiskiskapin eftir toski og hýsu verður tí mælt til at skerja veiðutrýstið staðfest fyri 1996 við 30% í fiskiárinum 1997/98.

Um upsastovnin verður sagt, at gýtingarstovnurin er minni enn lívfrøðiliga ráðiligt, og at veiðutrýstið er so stórt, at líkindi eru fyri, at stovnurin ikki mennist aftur. Veiðutrýstið er so stórt, at hóast stovnurin hevði verið betur fyri, er tað væl sannlíkt, at hann hevði minkað. Grundað á støðuna í stovninum verður mælt til at skerja veiðutrýstið staðfest fyri 1996 við 30% í fiskiárinum 1997/98. Harumframt verður mælt til, at gýtingarleiðirnar hjá upsanum verða friðaðar í gýtingartiðini.

Um toskastovnin á Føroya Banka verður sagt, at hann hevur ment seg nakað aftur seinastu árinu, men mælt verður til, at veiðutrýstið í fiskiárinum 1997/98 ikki verður størri enn í 1996.

Um kongafiskin verður sagt, at tað ikki við vissu ber til at rokna støddina á stovnunum av kongafiski undir Føroyum, men ongi ivi er um, at stovnarnir hava verið ovveiddir í fleiri ár. Mett verður, at støddin á stovnunum er nær við ella minni enn lívfrøðiliga ráðiligt. Tí verður mælt til, at veiðan av stóra kongafiski (*Sebastes marinus*) í mesta lagi verður 2000 tons og at royndin eftir trantkongafiski (*Sebastes mentella*) verður minkað munandi.

Umframt tilmælini fyri hvønn stovn sær, sum greitt frá omanfyri, mælir Fiskirannsóknarstovan til, at skipanin við tí ytru og innaru fiskidagaleið verður avtikin fyri fiskiskap eftir toski, hýsu og upsa.

Tilmælið frá Stovnsræktarnevndini

Stovnsræktarnevndin vísir í sínum tilmæli á, at grundað á yvirlit yvir støddina á fiskiskipum (samlað brt.) í 1995 og 1996 er veiðuorkan minkað við 1000 brt.; mett verður, at veiðuorkan er komin niður á eitt burðardygt støði.

Víst verður á, at árið 1996 var eitt óvanliga gott fiskiár toski viðvíkjandi. Partrolararnir hava ikki havt stóra hjáveiðu av toski, tí teir royna ikki á toskaleið. Línuskipini hava fingið væl av hýsu og partrolararnir hava fingið hýsu á djúpum vatni. Upsafiskiskapurin hevur verið verri í 1996 enn árinu undan. Veiðan av kongafiski er minkað nakað, og

stovnurin tykist ekki at vera væl fyrri. Nevndin ásannar, at það er trupult at meta um kongafiskastovnin.

Stovnsræktarnevndin mælir til at halda fram við verandi fiskidagatali og vísir á, at ásetta dagatalið samsvarar væl við tær ásettu kvoturnar fyrri 1996. Av toski er nakað meir enn væntað fiskað og av upsa nakað minni. Nevndin hevur ta fatan, at seinasta árið hevur verið óvanliga gott til tosk, men at það ikki fer at endurtaka seg í komandi ári. Toskafiskiskapurin fer tí at tillaga seg einum burðardyggum støði framyvir á sama hátt sum upsafiskiskapurin longu hevur víst seg at tillaga seg einum lægri og burðardyggum støði við núverandi fiskidøgum. Nevndin førir fram, at hýsustovnurin er væl fyrri og tolir núverandi veiðutrýst. Um kongafiskin metir nevndin, at fiskiskapurin komandi fiskiár eigur at verða hildin á sama støði sum nú.

Stovnsræktarnevndin leggur stóran dent á, at verandi fiskidagatal má verða roynt yvir eitt longri áramál. Tí eiga ongar broytingar at verða gjørdar fyrr enn frá 1. september 1998. Nevndin førir fram, at upplýsingar um miðalvektirnar á toski benda á, at toskastovnurin framvegis er væl fyrri, umframt at nógv reyðæti er í sjónum við Føroyar.

Konsekvensrokningar

Nevndin hevur í tann mun tað var gjørligt gjørt útrokningar viðvíkjandi veiðu og veiðutrýsti grundað á tey bæði tilmælini, sum eru grundarlagið undir hennara arbeiði. Útrokningarnar verða eisini gjørdar fyrri at kanna eftir, hvussu tey tilmæltu fiskidagatølini mest sannlíkt fara at býta veiðunøgdirnar millum skipabólkarnar. Í hesum sambandi verður víst til ásetingarnar um rættin til tilfeingið sambært § 28 í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Tann fiskifrøðiliga stovnsmetingin av toski fyrri stovnin 1. janaur 1997 verður ikki hildin at verða nóg dygg at grunda útrokningar á. Hetta verður m.a. staðfest í frágreiðingini frá tí ráðgevandi nevndini fyrri fiskiveiðu hjá ICES. Tí hevur ikki borið til at gera ætlaðu útrokningarnar fyrri toskastovnin og -veiðuna. Fyri hýsu og upsa eru útrokningar gjørdar grundaðar á tær fiskifrøðiligu stovnsmetingarnar gjørdar av ICES.

Tá fiskidagatalið varð skotið upp av Skipanarnevndini í februar 1996, vórðu fiskidagarnir mest settir eftir hvørja ávirkan flotin samanlagt væntandi fór at hava á toskastovnin og toskafiskiskapin - m. a. býtið av veiðuni millum skipabólkarnar. Nevndin hevur dagført útrokningarnar frá seinasta árið fyrri hýsu og upsa, men fyrri tosk letur tað seg ikki gera, tí stovnssetingin ikki er nóg dygg.

Útrokningarnar fyrri hýsu og upsa vístu, at um hildið verður fram við verandi lutfalsliga býti av fiskidøgum millum skipabólkarnar, verður býtið av upsaveiðuni á leið tað, sum er fyriskrivað í § 28 í lógini um vinnuligan fiskiskap, men fyrri hýsu fáa línuskipini minni og trolararnir meir; útróðrarflotin fær á leið sín fyriskrivaða part.

Tá grundarlag ikki er fyrri at gera nevndu útrokningar fyrri tann fiskiskapin, sum var høvuðsstøði undir viðgerðini í uppskoti Skipanarnevndarinnar í februar 1996, hevur nevndin á hesum sinni ikki arbeitt víðari við hesum partinum.

Tilmæli

Nevndin hefur arbeitt við frágreiðing til landsstýrið seinastu tvær vikurnar. Miðað hefur verið ímóti at koma við einum tilmæli til landsstýrið, sum øll nevndin kundi taka undir við. Tíverri hefur hetta ikki eydnast, tí sjónarmiðini vóru so ymisk.

Nevndin letur tí landstýrinum eina frágreiðing um fiskidagaskipanina higartil við trimum tilmælum um broytingar frá komandi fiskiárið. Umboðini fyri vinnuna lata eitt tilmæli, umboðið fyri Fiskirannsóknarstovuna eitt og umboðini fyri Fiskivinnuumsitingina og Fiskiveiðueftirlitið eitt tilmæli.

Undir viðgerðini av frágreiðingini hava hesir tikið lut í arbeiðnum : Andras Kristiansen, formaður, Árni Dam, Jónsvein Knudsen, Martin Strøm (Essa Petersen sum varmaður), Elmar Højgaard (Djóni Weihe sum varmaður) og Jákup Reinert (Hjalti í Jákupsstovu sum varmaður). Skrivari hefur verið Jens Helgi Toftum.

Tórshavn, tann 21. juli 1997

Andras Kristiansen, formaður

Árni Dam

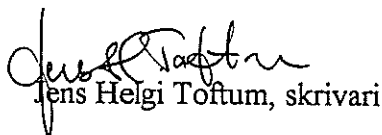
Jónsvein Knudsen

Djóni Weihe

Essa Petersen

Hjalti í Jákupsstovu

Jens Helgi Toftum, skrivari

TILMÆLIÐ HJÁ VINNUMBOÐUNUM Í SKIPANARNEVNDINI

INNGANGUR

Skipanarnevndin er sett smbr. lógini um vinnuligan fiskiskap. Henni er álagt út frá tilmæli frá Fiskirannsóknarstovuni og Stovnsrøktarnevndini at meta um:

1. Ásetta fiskidagatalið fyrri hvønn bólk av fiskiførum tryggjar, at fiskastovnarnir verða gagnnýttir burðardygt.
2. Skipanin við fiskidøgum og stongdum økjum yvirhøvir tryggjar, at endamálini í lógini verða rokkið.
3. At varðveita tilfeingið og at troyta og gagnnýta tað burðardygt á skilabesta hátt, lívfrøðiliga og búskaparlaga, við virðing fyrri sambandinum millum ymisku dýra- og plantustovnarnar í havinum og meingi teirra, til tess at tryggja besta samfelagsbúskaparlaga íkast frá fiskivinnuni, støðugar arbeiðs- og inntøkumøguleikar og møguleikar fyrri vinnuligum virksemini um alt landi.

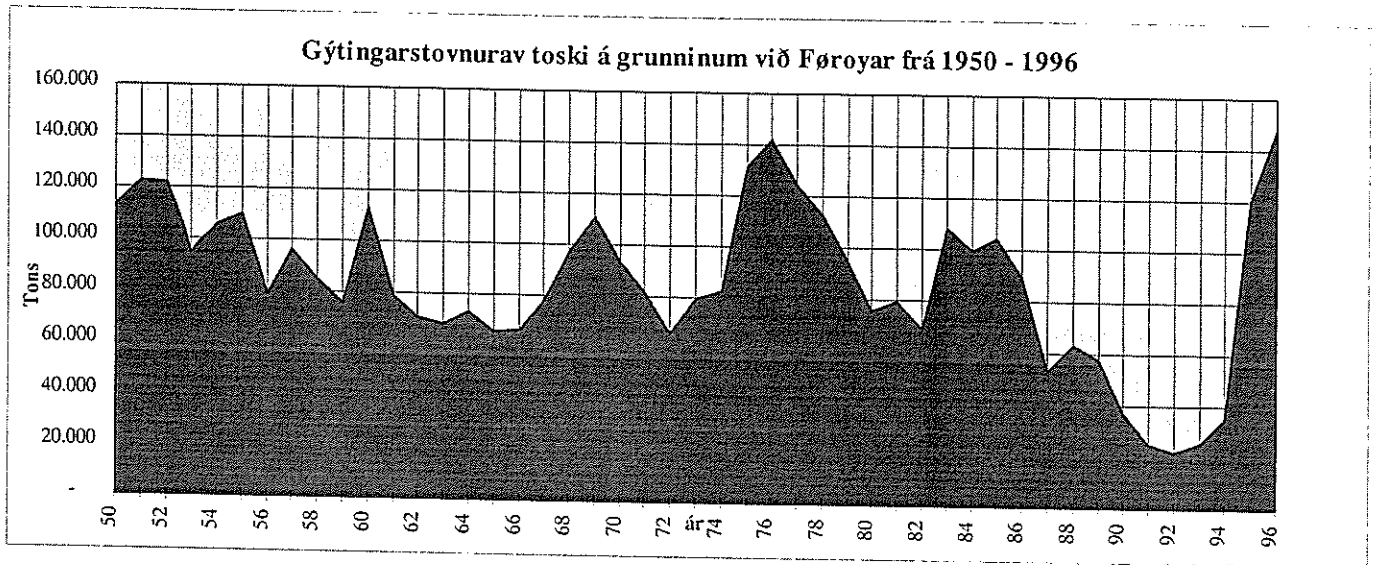
Vit hava viðgjørt støðuna hjá fiskastovnunum og vinnuni sum heild og gjøgnumgingið taltílfarið, sum vit hava fingið at arbeiða við í nevndini, og meta ikki at tað er grundarlag fyrri nøkrum niðurskurði í veiðidøgnum hjá teimum ymisku skipa- og bátabólkunum.

Vit eru sera vónsviknir av, at fiskifrøðingarnir ikki taka tær nógvu friðingarnar á landgrunninum við í teirra metingum, tá fiskievni hjá hvørjum skipabólki sær verður útroknað. Tí hava vit tikið hesar friðingar við í okkara útrokningar, tí tær hava alstóran týðning, og gjørt hetta arbeiði so nágreiniliga, sum tilber.

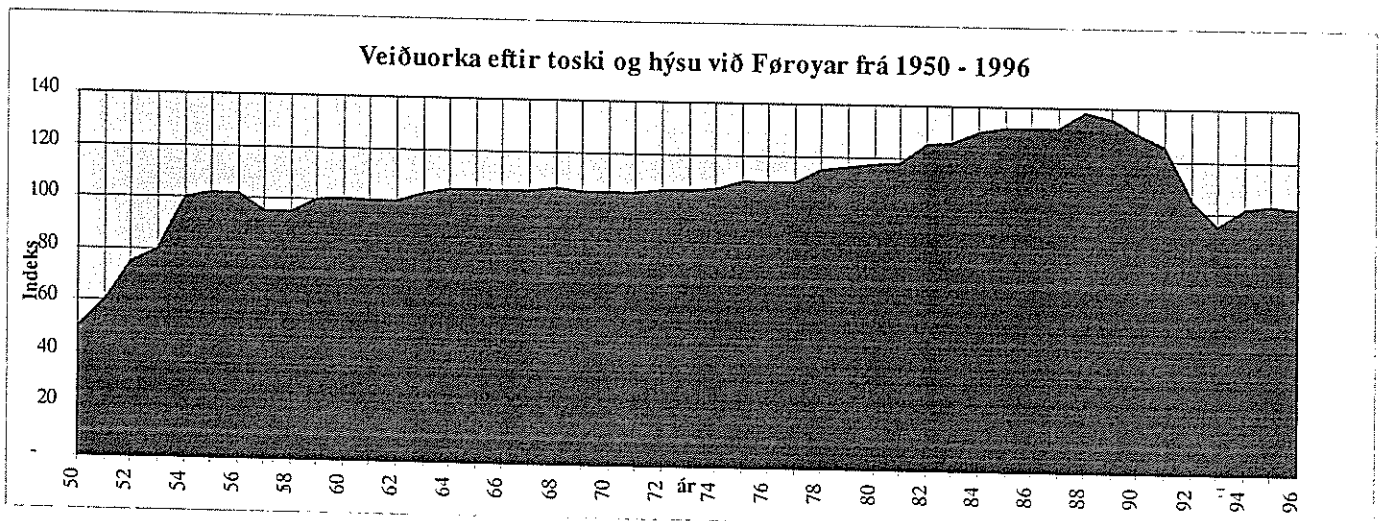
Tí, sum tað stendur í lóguni, skulu vit kanna, um »Skipanin við fiskidøgum og stongdum økjum tryggjar, at endamálið í lógini verður rokkið«.

GRUNDGEVINGINI FYRI TILMÆLINUM.

Vit hava kannað, hvat veiðan hevur verið frá 1950 fram til 1996 fyrri tosk og hýsu, og frá 1965 fram til 1996 fyrri upsan. Síðan hava vit brúkt miðal veiðu frá 1950 til 1990 fyrri útrokningunum fyrri hýsu og tosk, soleiðis at har eru bæði góð og vánalig fiskiár uppií. Fyri upsa er grundarlagið fyrri útrokningunum av miðal veiðu tíðarskeiðið 1965 til 1990.

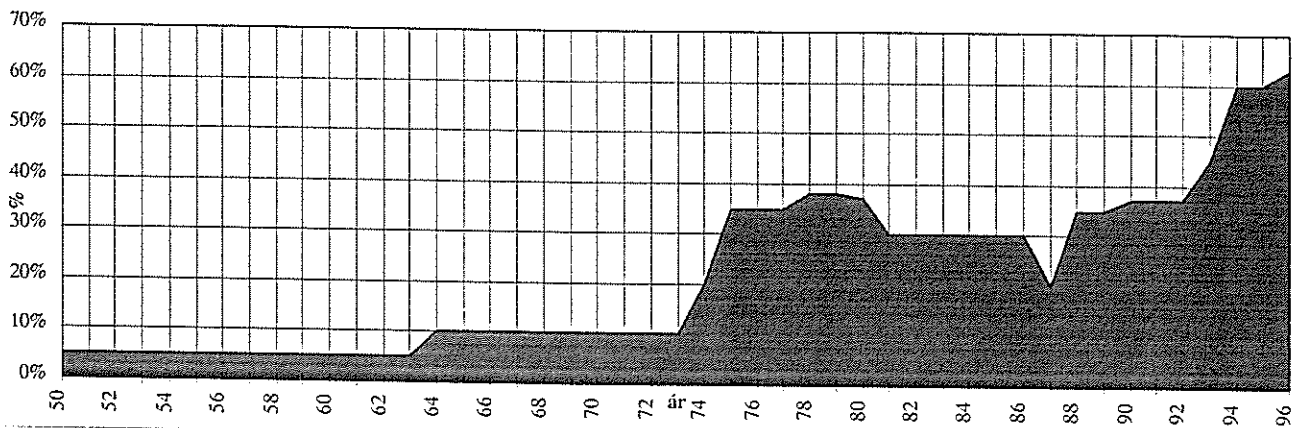

Strikumyndin vísir, at gýtingarstovnurin av toski hevur verið skiftandi gjøgnum árin, hóast veiðitrýsti hevur verið á nøkulunda sama støði farnu 40 árin. Tó hevur veiðitrýstið verið heldur lægri í 90-árunum. Men fyrst í 90-árunum varð stovnurin sera illa fyri, helst tað lægsta í hesi øldini. Hóast veiðiorkan er lítið broytt seinastu árin, er stovnurin komin fyri seg aftur. Nú í '96-'97 er hann helst betur fyri enn nakrantíð í hesi øld. Vit mugu tí ásanna, at náttúran sjálv er sera avgerandi fyri hetta mynstur.

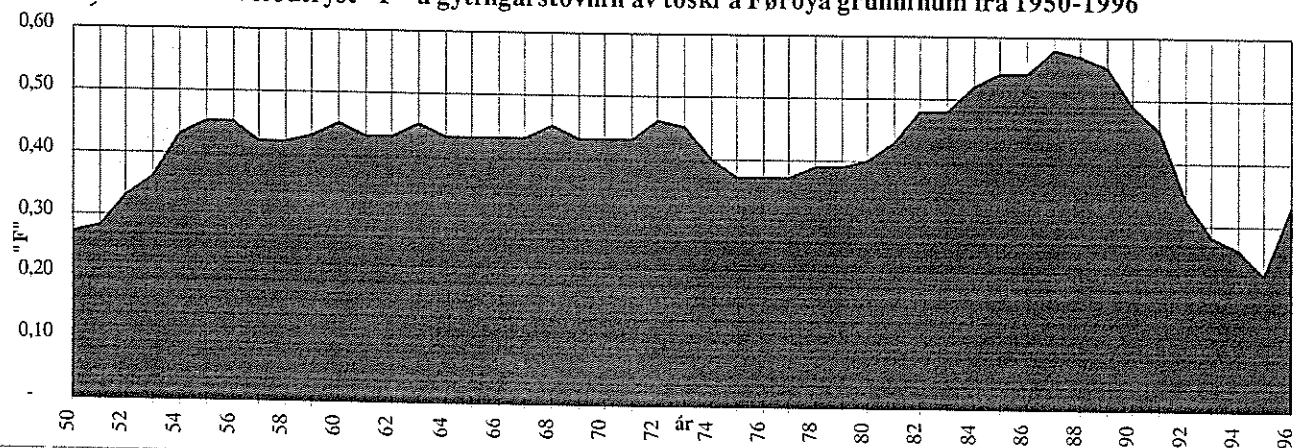
Veiðiorkan við Føroyar er nógv økt síðan fyrst í 50-árunum. Tá vóru tað serliga bretskir trolarar, ið royndu nógv við Føroyar, og var hesin fiskiskapur í hæddini mitt í 50-árunum. Tá var einans 3 fj. Fiskimark við Føroyar, og hoyrir ein ofta eldri menn tosa um teir bretsku "býirnar", teir kundu síggja til havs. Ikki slapst til útróðrar, av tí at teir lógu so innarlíga og royndu. Um 1960 komu fleiri línubátar inn í føroyska fiskiflotan. Hesi skip fiskaðu part av vetrarhálvvarini undir Føroyum. Annars royndu tey mest við Ísland og Grønland. Seinna part av 70- og fyrst í 80-árunum blivu hesi skip mestsum útistongd frá grønlenskum og íslenskum miðum, og blivu fleiri teirra tá umbygd til trolarar, meðan ein partur helt fram at veiða við línu á Føroyagrunninum. Tey føroysku ídnaðarskipini, sum høvdu veitt í Norðsjónum, komu eisini um sama mundið heim á grunnarnar at fiska. Fleiri vórðu umbygd til feskfiskatrolarar, meðan onnur royndu seg sum iðnnanartrolarar á Føroyskum øki. Men um sama mundið, sum hetta hendi, fluttu fronsku og ensku flotarnir burtur av Føroyagrunnunum orsakað av útflyting av fiskimarkinum út á 200 fjórðingar í 1977.

% víst friða við Føroyar fyri trolveiðu innanfyri 300 metur frá 1950 - 1996

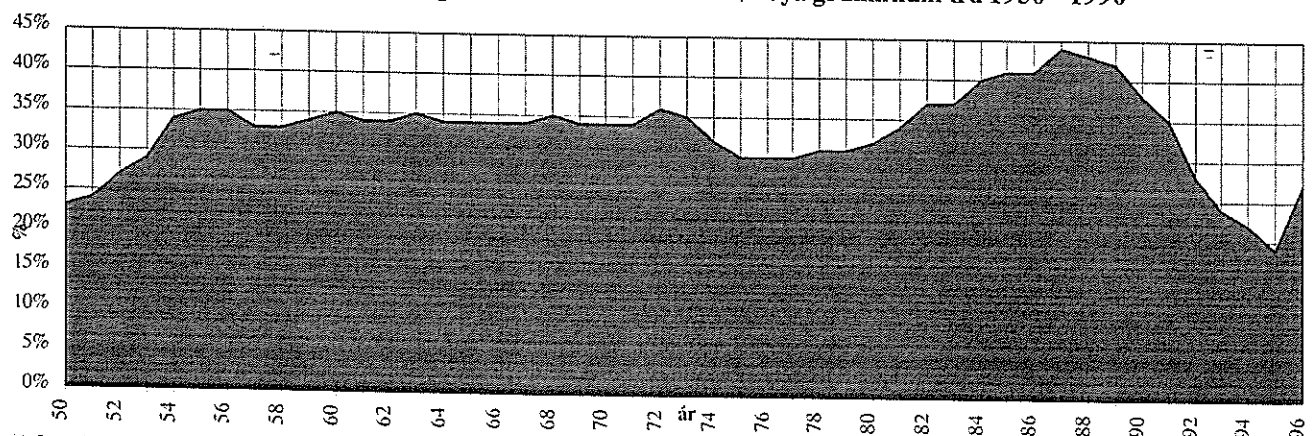

Friðingar fyri trolveiðu á Føroyagrunninum hava verið veruleiki eitt langt tíðarskeið. Fyrst varð tað 3 fj. markið var flutt út á 12 fjóðringar. Seinni komu kassafriðingarnar part av árinum í fyrstuni, sum tó í 90-árunum blivu varandi fyri trol og lutvíst fyri línu- og snelluveiði part av árinum.

Veiðutrýst "F" á gýtingarstovnin av toski á Føroya grunninum frá 1950-1996

Veitt % úr gýtingarstovninum av toski á Føroya grunninum frá 1950 - 1996

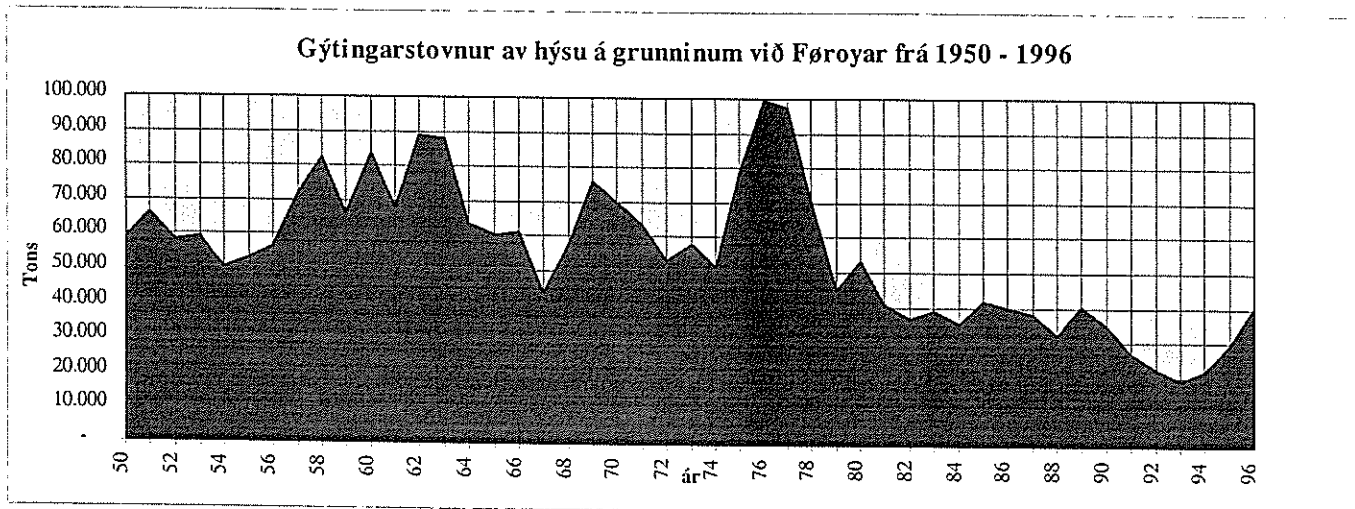
Sum tað sæst á myndini omanfyri so toppaði veiðutrýsti á toskastovnin í 1987, tá vóru nógv skip á Føroya grunninum og fáar friðingar. Tá komið er fram til 1990 bleiv meir friða alt árið og samtíðis var nógv veiðuorka á veg úr føroyska fiskiveiðufлотanum, serliga var tað trolaraflotin í minkaði frá 1987 úr 53 til 35 í 1995. (sí yvirlit yvir veiðuloyvir fyri árin 1987 til 1995 á síðu 19)

Grundarlagið undir hesi talvu er sama útrokningarháttur sum fyri tosk frammanfyri.

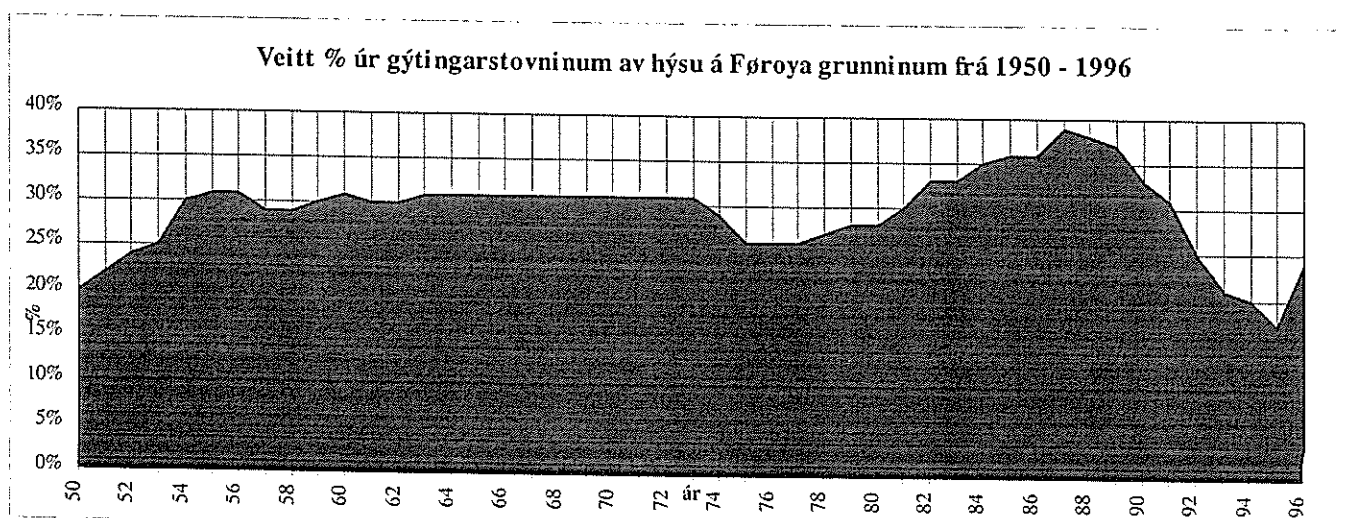
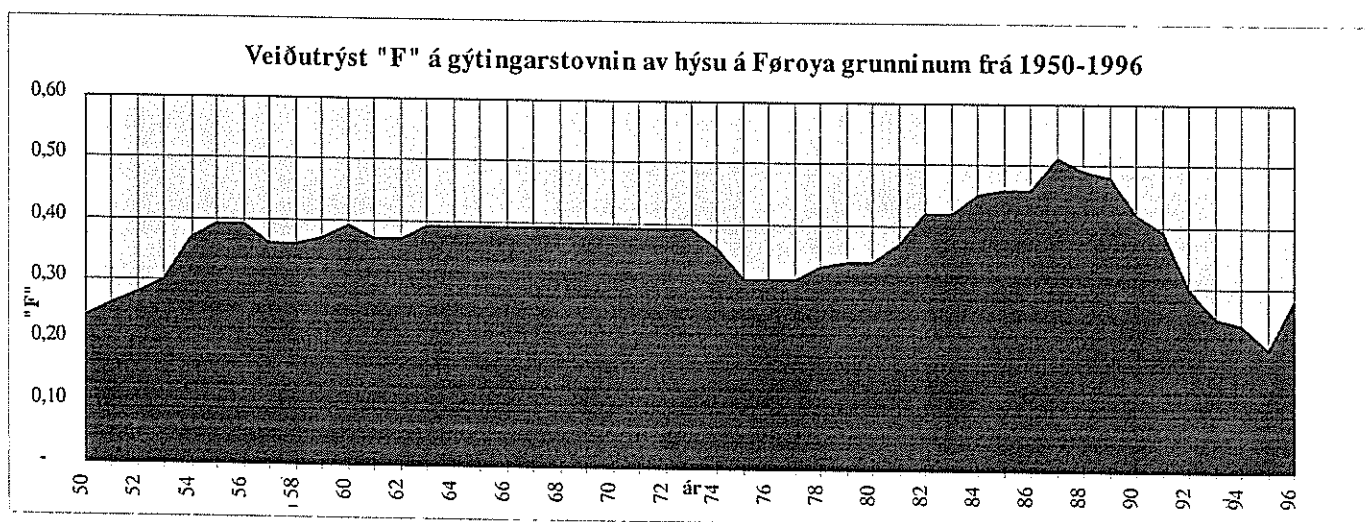
	Ár	Hýsa	(*) Gýtingar stovnur	Indeks fyri veiðu Orku	% víst friða innanf. 300 m	% ávirkan av kvotu skipani		Veiðu Trýst "F"	Veiðu trýst %
1	1950	11.983	58.979	50	5%		Justering fyri tað friðgeving í friðingarnar hava hjá teinum skipunum og báttunum, ið hava loyvið at royna á teinum friðaðu økunum og vøksturin í úrðræfðum undir 15 tons.	0,24	20%
2	1951	14.409	66.191	60	5%			0,26	22%
3	1952	14.271	58.533	75	5%			0,28	24%
4	1953	15.012	59.110	80	5%			0,30	25%
5	1954	15.412	50.571	100	5%			0,37	30%
6	1955	16.573	53.293	102	5%			0,39	31%
7	1956	17.515	56.322	102	5%			0,39	31%
8	1957	20.995	72.334	95	5%			0,36	29%
9	1958	23.871	82.243	95	5%			0,36	29%
10	1959	20.239	66.409	100	5%			0,37	30%
11	1960	25.727	83.573	101	5%			0,39	31%
12	1961	20.709	67.951	100	5%			0,37	30%
13	1962	27.151	89.089	100	5%			0,37	30%
14	1963	27.569	87.747	103	5%			0,39	31%
15	1964	19.491	63.650	105	10%			0,39	31%
16	1965	18.407	60.110	105	10%			0,39	31%
17	1966	18.762	61.270	105	10%			0,39	31%
18	1967	13.372	43.668	105	10%			0,39	31%
19	1968	17.857	57.700	106	10%			0,39	31%
20	1969	23.300	76.089	105	10%			0,39	31%
21	1970	21.369	69.783	105	10%			0,39	31%
22	1971	19.411	63.389	105	10%			0,39	31%
23	1972	16.485	53.267	106	10%			0,39	31%
24	1973	17.976	58.085	106	10%			0,39	31%
25	1974	14.763	51.486	107	20%			0,36	29%
26	1975	20.715	78.652	110	35%			0,31	26%
27	1976	26.211	99.520	110	35%			0,31	26%
28	1977	25.553	97.022	110	35%			0,31	26%
29	1978	19.200	70.380	115	38%			0,33	27%
30	1979	12.424	45.006	116	38%			0,34	28%
31	1980	15.016	53.358	117	37%			0,34	28%
32	1981	12.233	40.751	118	30%			0,37	30%
33	1982	11.937	36.371	125	30%			0,42	33%
34	1983	12.894	38.763	126	30%			0,42	33%
35	1984	12.378	35.200	130	30%			0,45	35%
36	1985	15.143	41.833	132	30%			0,46	36%
37	1986	14.477	39.993	132	30%			0,46	36%
38	1987	14.860	37.893	132	20%			0,51	39%
39	1988	12.286	32.136	138	35%			0,49	38%
40	1989	14.972	40.424	136	35%			0,48	37%
41	1990	11.633	34.863	130	37%			0,42	33%
42	1991	8.429	27.065	125	37%			0,39	31%
43	1992	5.446	22.150	105	37%			0,30	25%
44	1993	4.026	19.155	95	45%			0,25	21%
45	1994	4.251	21.559	102	60%	15%	10%	0,24	20%
46	1995	4.990	29.405	103	60%	35%	10%	0,20	17%
47	1996	9.760	40.195	102	63%	10%	25%	0,28	24%
Miðal frá 1950-90		17.672	Meðal Gýtingarstovnur			48.000 Tons			
Miðal frá 1950-96		16.201	55.160	107	22%			0,37	0,29

(*) Veiða/% tikið úr stovninum*100*(2-(orku/100))*(1+% friðing)*(1+% ávirkan av kvotu)*(1+% øking av friðgeving)

YMISKIR UPPLÝSINGAR VÍSTIR Í GRAFISKUM MYNDUM ÚR TALVUNI UM HÝSUSSTOVNIN

Tað hevur altíð verið trupult at meta um hýsustovnin. Árin til hýsufiskiskap hava verið sera misjovn. Tó hevur miðal fiskiskapurin farnu 30-40 árin liðið um 12-18.000 tons. Í 1990-árunum hevur verið lítið av hýsu at fáa, men farnu 2 árin hava roynst væl betur. Rættiliga góðir árgangir eru nú á veg. Nógv samband vísir seg at vera millum góð toskaár og góð hýsuár. Tó er hýsa nakað seinni á veg, sum t.d. góður hýsufiskiskapur eitt til tvey ár eftir góðan toskafiskiskap. Hetta er uttan iva eisini av náttúrugivnum ávum, sum eru truplt at greina, eitt nú hiti í sjónum, veðurlíkindi í gýtingartíðini, mongdin av størri fiski, sum etur yngul, plankton, æti osfrv.

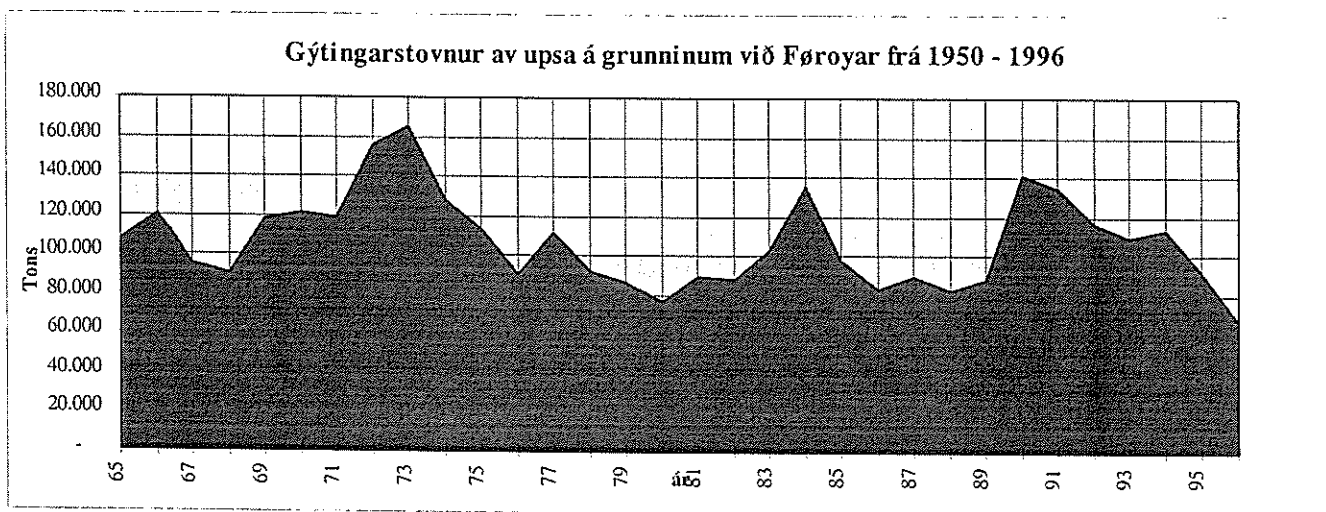

Grundarlagið undir hesi talvu er sama útrokningarháttur sum fyri tosk og hýsu frammanfyri.

	Ár	Upsi	(*) Gýtingar stovnur	Indeks fyri veiðu Orku	% víst ávirkan av frið- ingum	% ávirkan av kvotu skipani		Veiðu Trýst "F"	Veiðu trýst %
1	1965	22.181	107.824	25	0%		Justering fyri ið friðgeving í bátunum, ið hava loyvið at royna á teimum friðaðu økunum og vøksturin í	0,25	21%
2	1966	25.497	120.403	30	0%			0,25	21%
3	1967	21.126	95.654	37	0%			0,26	22%
4	1968	20.387	90.609	40	0%			0,27	23%
5	1969	27.427	118.088	45	0%			0,27	23%
6	1970	29.110	121.292	50	0%			0,28	24%
7	1971	30.933	118.577	62	0%			0,31	26%
8	1972	46.580	155.267	80	0%			0,37	30%
9	1973	56.606	165.101	95	0%			0,43	34%
10	1974	46.159	128.219	100	0%			0,46	36%
11	1975	41.576	113.179	102	0%			0,48	37%
12	1976	33.065	90.010	102	0%			0,48	37%
13	1977	34.835	111.278	85	0%			0,39	31%
14	1978	28.135	91.986	90	7%			0,39	31%
15	1979	27.000	86.670	92	7%			0,39	31%
16	1980	25.230	76.531	96	5%			0,42	33%
17	1981	30.103	89.556	98	5%			0,43	34%
18	1982	30.973	87.628	103	5%			0,45	35%
19	1983	39.176	102.837	110	5%			0,49	38%
20	1984	54.665	135.524	115	5%			0,52	40%
21	1985	44.605	97.573	125	5%			0,62	46%
22	1986	41.716	82.737	132	5%			0,70	50%
23	1987	40.020	89.295	132	5%			0,60	45%
24	1988	45.347	82.002	138	5%			0,83	55%
25	1989	45.050	88.098	136	10%			0,72	51%
26	1990	61.561	141.077	125	10%			0,58	44%
27	1991	54.863	134.110	120	10%			0,54	41%
28	1992	38.366	116.430	105	15%			0,42	33%
29	1993	32.639	109.477	95	15%			0,37	30%
30	1994	33.187	112.836	98	20%	0%	0%	0,36	29%
31	1995	27.500	91.667	100	20%	0%	0%	0,37	30%
32	1996	20.060	66.621	102	22%	0%	0%	0,37	30%
Miðal frá 1965-90		36.502	Meðal Gýtingarstovnur			100.000 tons			
Miðal frá 1950-96		36.115	106.817	93	6%			0,44	0,34

(*) Veiða/% tikið úr stovninum*100*(2-(orku/100))*(1+% friðing)*(1+% ávirkan av kvotu)*(1+% øking av friðgeving)

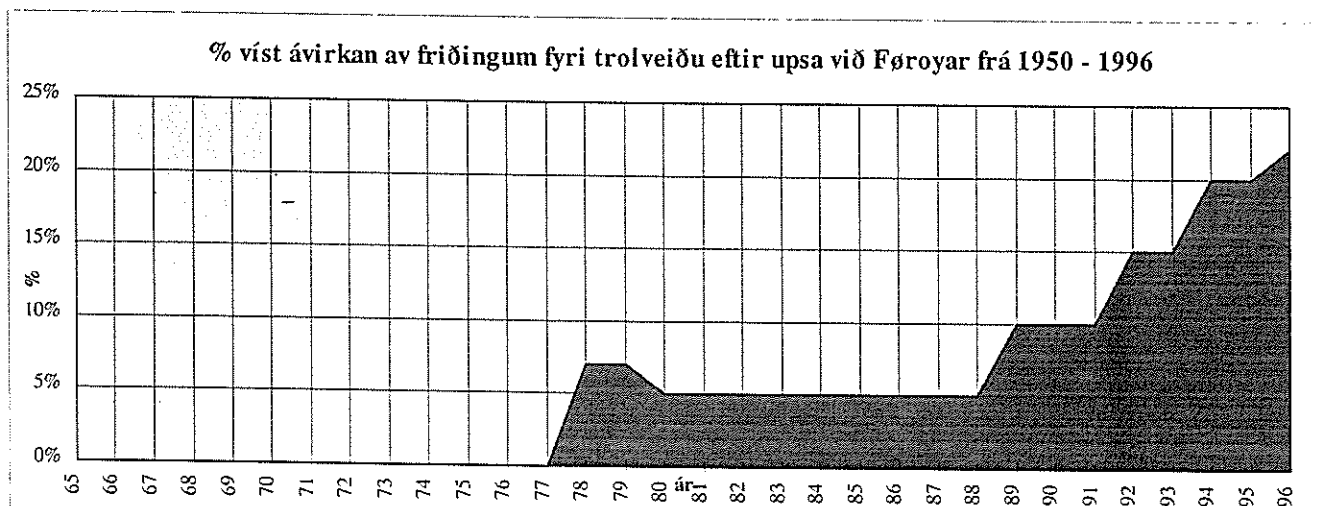
YMISKIR UPPLÝSINGAR VÍSTIR Í GRAFISKUM MYNDUM ÚR TALVUNI UM UPSASTOVNVIN

Rættiligur upsafiskiskapur tók seg ikki upp við Føroyar fyrrenn mitt í 60-árunum, tá týskir og franskir trolarar fóru at veiða hann her, (frammanundan var bert roynt nakað við snellu).

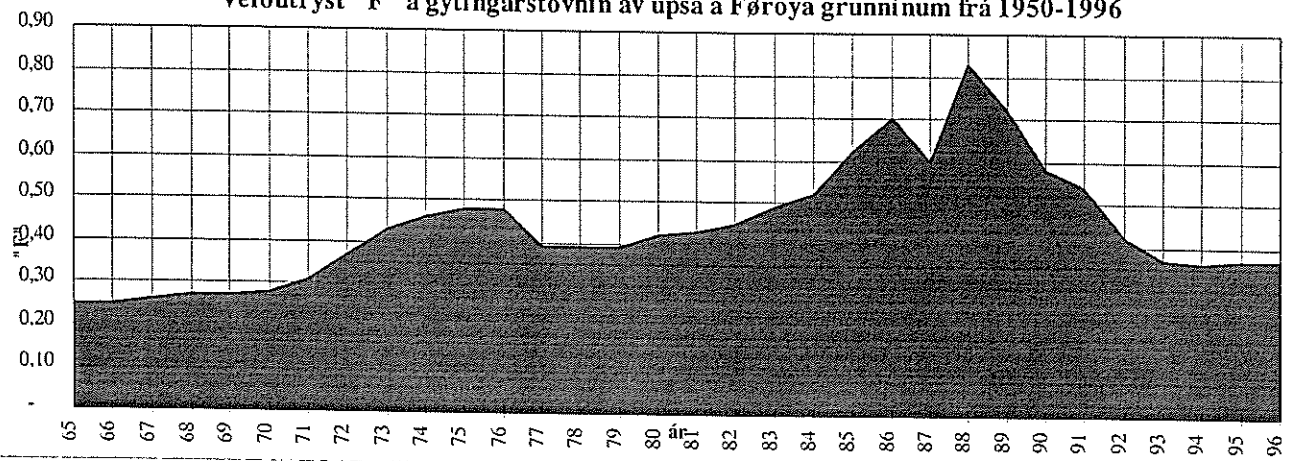
Fiskiskapurin eftir upsa vaks støðugt fram til 1977, tá fiskimarkið fór út á 200 fjóringar, og fronsku og bretska trolarnir máttu fara hiðani. Harvið fall veiðuorkan eitt skifti, men øktist skjótt aftur upp á sama støði, tá føroyingar fóru undir at trola eftir upsa. Hesin fiskiskapur kom í hæddina seinast í 80-árunum, tá veiðan byrjaði at minka aftur.

Sum víst á talvu niðanfyri eru rættiliga stór øki friðað fyri trolveiðu eftir upsa. Nógv skip eru farin úr flotanum síðan 1987, sum víst á síðu 19. Fiskiskapurin í summar hevur víst, at væl meiri av smáupsa er inni í fiskiskapinum enn seinast undanfarin ár, so alt týðir á, at stovnurin er aftur í menning.

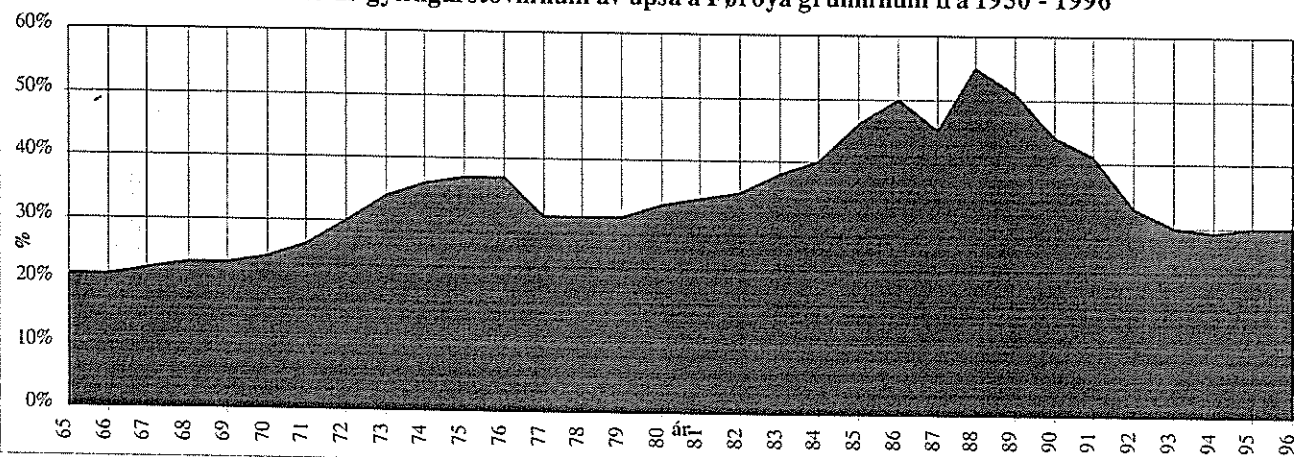

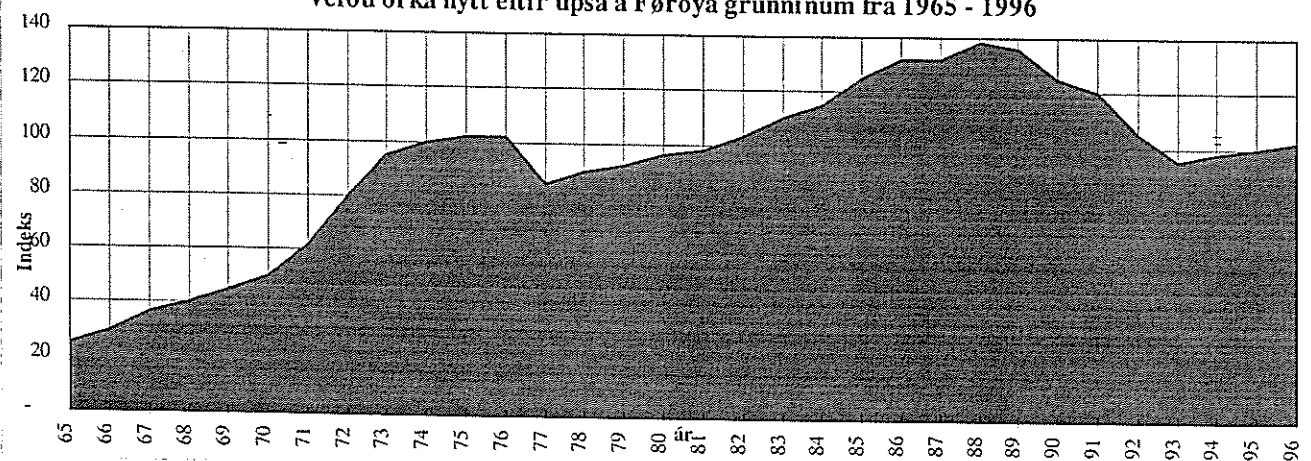
Veiðutrýst "F" á gýtingarstovnin av upsa á Føroya grunninum frá 1950-1996

Veitt % úr gýtingarstovninum av upsa á Føroya grunninum frá 1950 - 1996

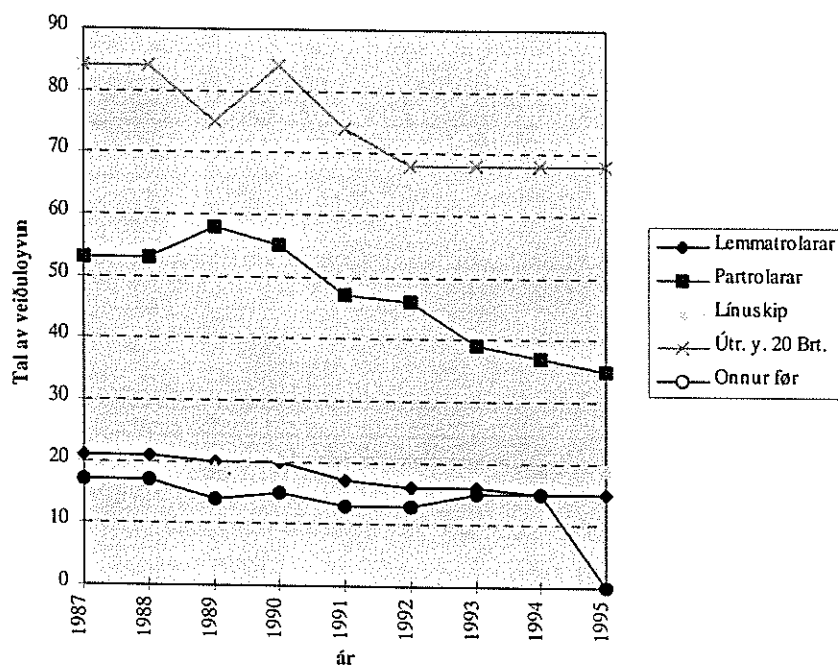
Veiðu orka nýtt eftir upsa á Føroya grunninum frá 1965 - 1996

Yvirlit yvir veiðiloyvir fyri árin 1987 - 1995

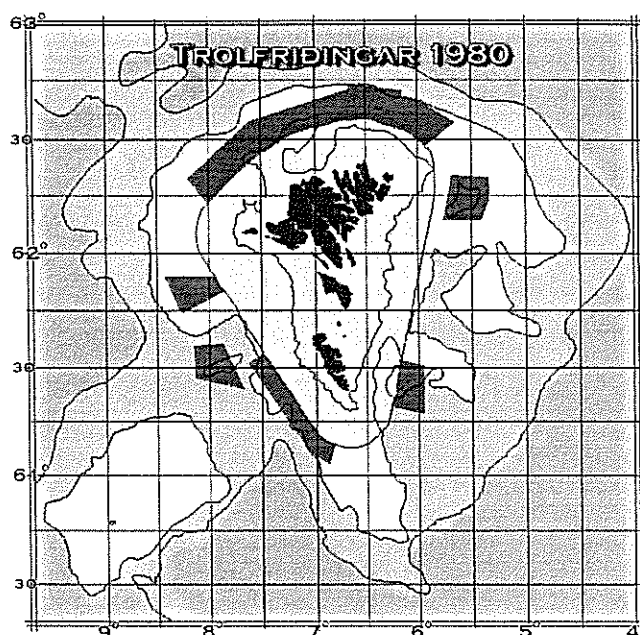
	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Lemmatrolarar	21	21	20	20	17	16	16	15	15
Partrolarar	53	53	58	55	47	46	39	37	35
Línuskip	17	17	19	21	21	21	21	19	19
Útr. y. 20 Brt.	84	84	75	84	74	68	68	68	68
Útr. u. 20 Brt.				305	335	297	274	950	1092
Onnur før	17	17	14	15	13	13	15	15	

Gongdin í veiðuloyvum frá 1987 til 1995

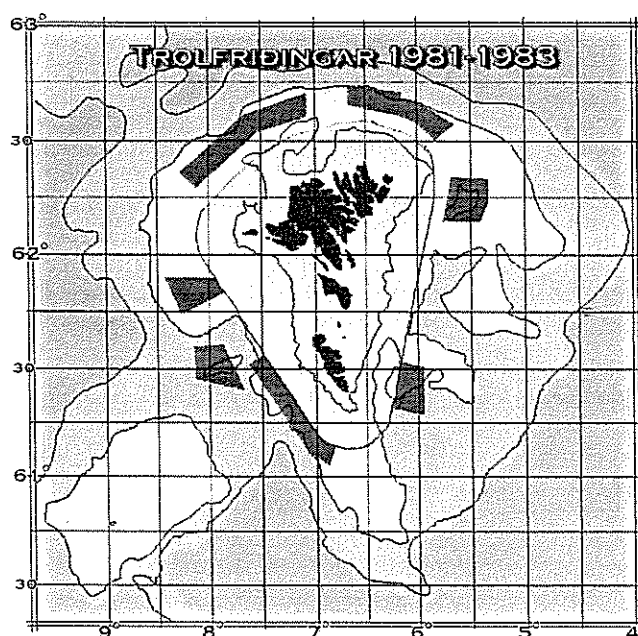

Veiðuloyvi hjá útróðrarbátum undir 20 tons eru ikki við í hesi myndini av tí, at teir eru so nógvi í tali, og tí tann bólkurin ikki var byrjaður at fáa veiðiloyvi fyrrenn 1990. Frá 1990 til '93 vóru tað einans bátar, ið róðu út, sum finga loyvi. Men frá 1994 finga allir útróðrarbátar loyvi, soleiðis at hesi tølini eru ikki eftirfarandi, tá hugsa er um, hvussu nógv veiðuloyvir verðuliga verða nýtt.

Í 1980 blivu friðingarnar aftur víðkaðar, men
vóru tær somuleiðis galdandi í avmarkaða tíð
- millum ein og hálvan annan mánaða hetta
árið.

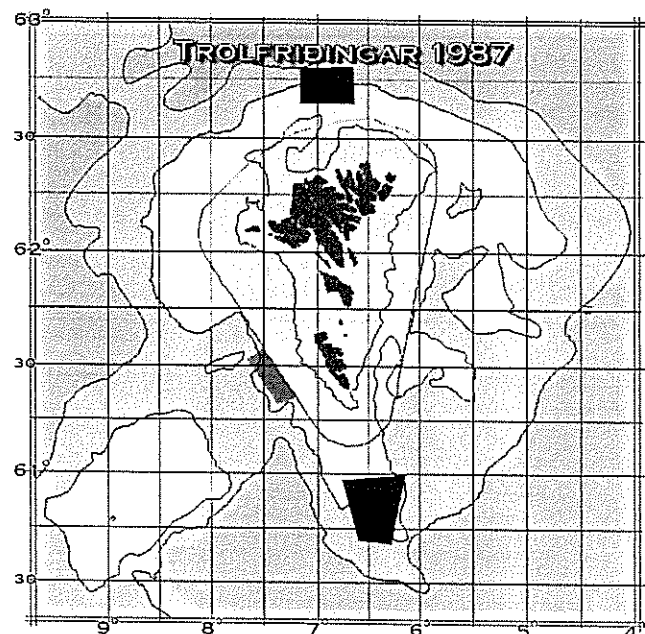
Í tíðarskeiðinum 1981 til 1983 vórðu
trolfriðingarnar minkaðar nakað, men hesar
vóru somuleiðis bert galdandi í 1 til 2
mánaðir hvørt árið.

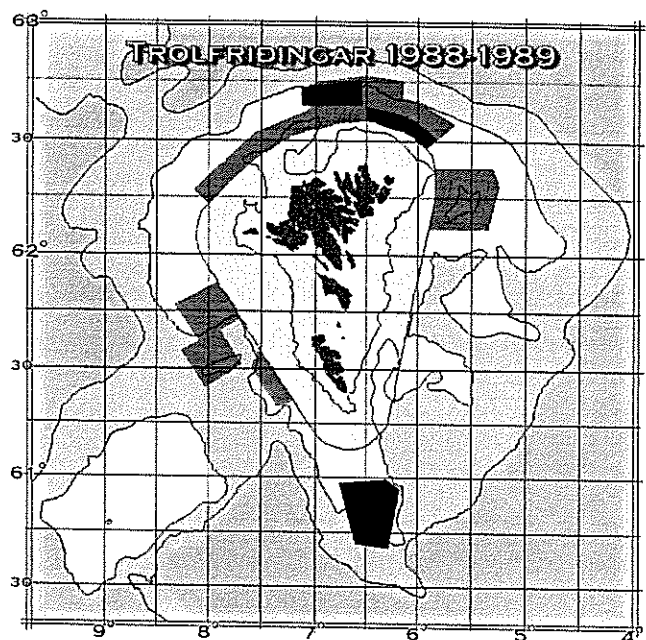
Í tíðarskeiðinum frá 1984 til 1986 kom ein trolfriðing, ið var galdandi fyri alt árið, og er hon avmerkt við myrkum liti á kortinum. Annars vóru allar hinar friðingarnar tó bert galdandi í 1 til 2 mánaðir hvørt árið.

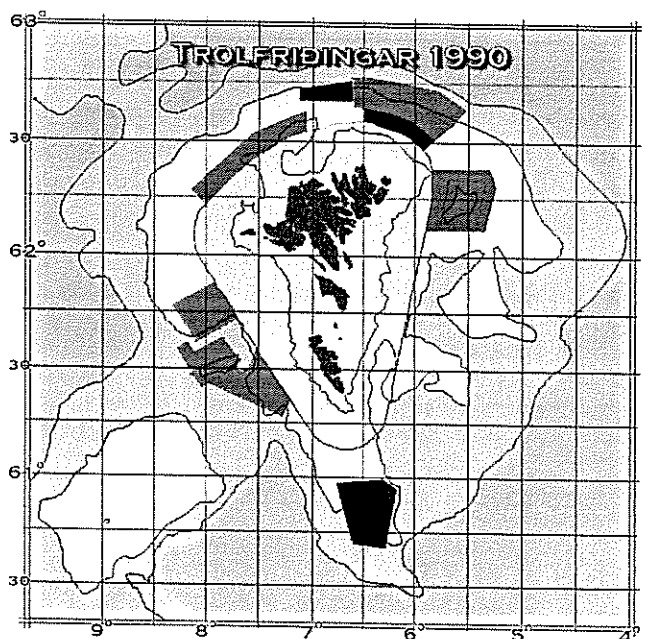
Í 1987 vóru tær flestu partvísfriðingarnar avtiknar, burtursæð frá einiari lítlari friðing vestan fyri Suðuroynna, men harumframt var ein trolfriðing gjørd alt árið norðanfyri og ein suðuri á Munkagrunninum hetta árið.

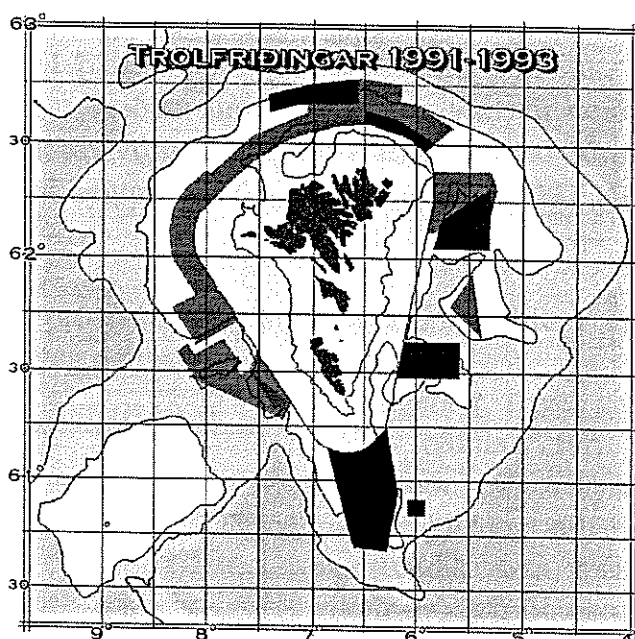
Frá 1988 til 1989 blivu tær heilársfriðingar norðanfyri og sunnanfyri, ið vóru gjørdar í 1987, varðveittar við smáum broytingum, og tann heilársfriðingin, ið var frá 1984 til 1986 kom inn aftur. Afturat hesum blivu nakrar partvísfriðingar settar í gildi hesi árin.

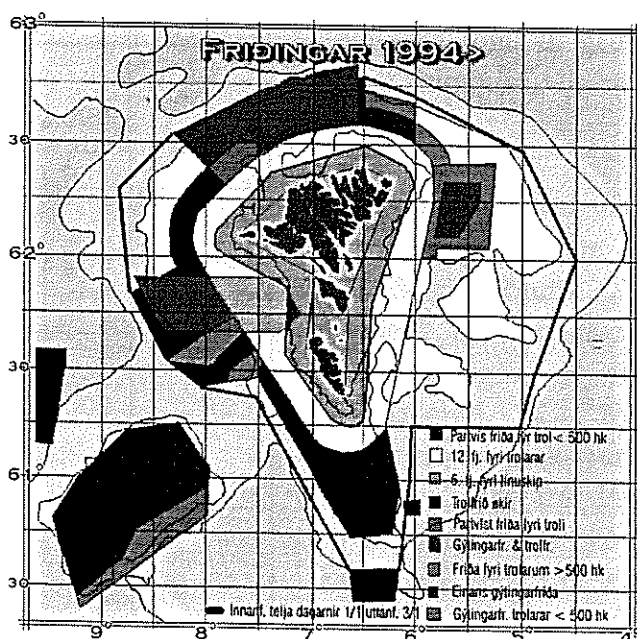
Í 1990 blivu heilársfriðingarnar varðveittar frá 1988-89, og partvísfriðingarnar vóru uml. tær somu í vídd, men vóru tær tó fluttar nakað.

Frá 1991 til 1993 blivu heilársfriðingarnar víðkaðar nakað. Heilársfriðingin sunnanfyri bleiv víðkað soleiðis, at hon kom heilt norður ímóti 12 fjórðingamarkinum. Ein heilársfriðing kom vestan fyri Suðuroynna, og ein kom afturat sunnanfyri “holið” á Fugloyarbankanum. Afturat hesum komu nakrar partvísfriðingar. Harafturat skal viðmerkjast, at í 1992 komu sokallaðu “gýtingarfriðingarnar” fyri allari veiðu. Tær síggjast á kortinum fyri friðingarnar frá 1994 ->.

Í 1994 komu fleiri heilársfriðingar (tey so kallaðu trolfriðu økini). Tá bleiv, sum kortið vísir, stórir partur av Norðhavinum friðaður, og tað sama er galdandi fyri Vesturhavið (bøin) og Munkagrunnin. Skeivibanki er eisini friðaður alt árið, og harafturat kemur ein partvís friðing á Fugloyarbanka í 10 mánaðir av árinum. Teir tveir mánaðirnar, loyvt er at fiska har, er ein gýtingarfriðing fyri sjálvt “holið”, soleiðis at “holið” er stongt alt árið.

Harumframt eru økini norðan fyri og sunnan fyri Skeivabanka stongd alt árið fyri trolarar yvir 500 hk., og er tað sama galdandi fyri eitt øki norður úr Fugloyinni.

GONGDIN Í FRÍÐINGUNUM KRING FØROYAR

Vit hava valt at taka tíðarskeiðið frá 1978 fram til dagin í dag fyri at vísa, hvussu friðingar fyri trolí og aðrari veiðu hava verið til tess at undirbyggja prosentini í talvuni, ið liggur til grund fyri okkara tilmæli. 12 fj.-markið er í øllum hesum tíðarskeiðnum, men her kann viðmerkjast, at trolbátarnir royndu nógv innanfyri 12 fjóringar í 70'inum og fyrst í 80'inum. Tá hesir vóru uppá tað mesta taldu teir 54 bátar, og í dag eru einans 12 bátar.

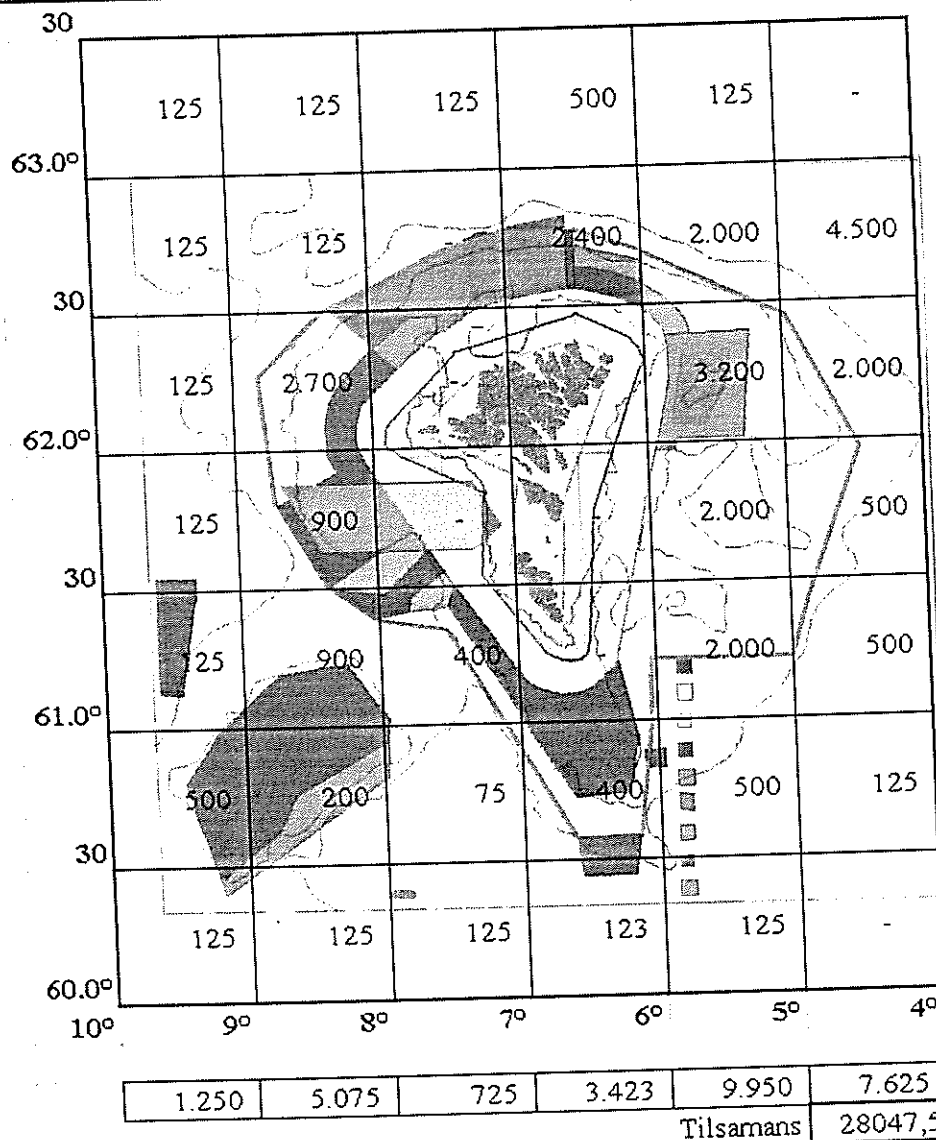
Sum kortið fyri 1978 vísir, var einans ein friðing fyri trol í knappar 2 mánaðir - frá 15.02 til 10.04.

Í 1979 bleiv meir friðað fyri trol uttan fyri 12 fjóringar, men vóru hettar friðingar, ið bert vardu í millum 1 og 2 mánaðir av árinum.

Hvat trolarar høvdu havt móguleika at fingið i tonsum við
núverandi friðingum - av tí, ið var fiskað frá 1985 til 1994

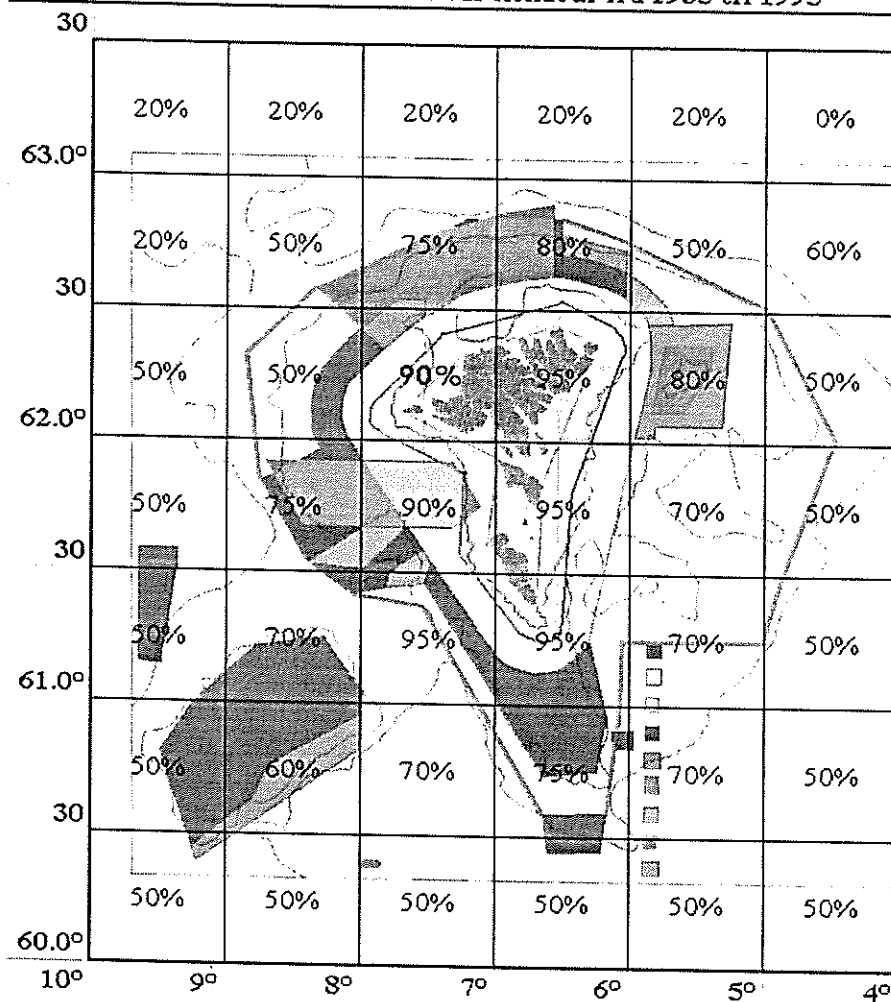

Henda myndini vísir, hvussu nógv tons blivu fiskað uttan fyri tey økini, sum eru friðað fyri trolu í tíðarskeiðnum frá 1985 til 1994, út frá posentunum í undanfarnu mynd.

Tað er talt saman fyri hvørja longdargrad sær og síðan samantalt niðri undir.

Friðað procentvís fyri línuskipum 1997
av teimum økinum i toskur var fiskaður frá 1985 til 1995

Henda myndini vísir hvussu tær friðingarnar, ið eru í dag, ávirka prosentvíst línuskip yvir 110 tons frá teimum leiðunum har, toskur var fingin frá 1985 til 1994.

Eisini er víst á, hvussu streymur prosentvíst ávirkar møguleikan hjá línuskipunum uttan fyri verandi stongdu økini, fyri at ein kann fáa eina heildarmynd av veiðumøguleikanum hjá hesum flota.

GÝTINGIN HJÁ TOSKI, HÝSU OG UPSA Í FØROYSKUM SJÓGVÍ

VIT VILJA EISINI VÍSA Á VIÐ HESUM TRIMUM KORTUNUM, AT GÝTINGARLEIÐIRNAR HJÁ ÁVÍKAVIST TOSKI OG HÝSU LIGGJA ALLAR INNAN FYRI TEY TROLFRÍÐU ØKINI, OG TÍ ER MUNANDI BETRI MØGULEIKAR HJÁ HESUM FISKASTOVNUM AT FÁA GÓÐA TILGONGD.

FYRI UPSAN LIGGJA EISINI PARTAR AV GÝTINGARLEIÐUNUM INNANFYRI TEY TROLFRÍÐU ØKINI.

Høvudsgýtingarøkið hjá toski á landgrunninum.

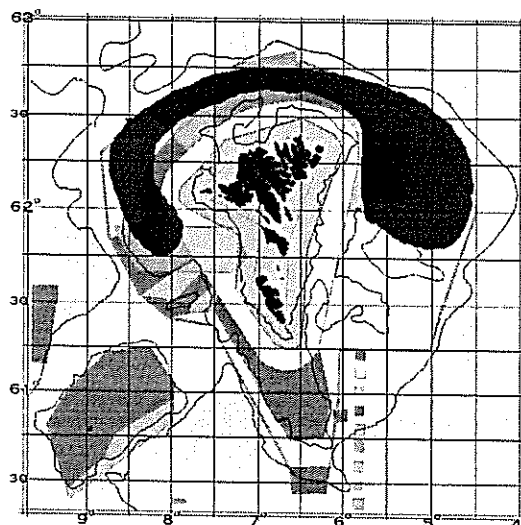
Toskurin á landgrunninum gýtir frá februar til mai, men meginpartin av gýtingini er tó í seinru helvt av mars. Høvudsgýtingarøkini eru á Norðhavinum og vestanfyri.

Høvudsgýtingarøkið hjá hýsu á landgrunninum..

Gýtingartíðin hjá hýsu er frá mars til mai, og meginparturin av gýtingini er tó í seinnu helvt

av apríl. Hýsan gýtir víða um í føroyskum sjógví, bæði inni á summum firðum og á landgrunninum og bankunum. Tað mesta av gýtingini er tó á trimum lutfalsliga víðum økjum norðan-, eystan og vestanfyri, og á einum minni øki sunnanfyri. Økini kunnu vera skiftandi ár undan ári. Gýtingardýpið er 50-200 m, fyri tað mesta djúpari enn 100 m.

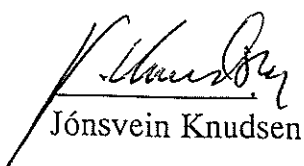
Høvudsgýtingarøki hjá upsa undir Føroyum.

Gýting fer fram í tíðarskeiðinum januar-apríl, tó er høvuðsgýtingin í februar-mars. Megin-gýtingarøkið er 150-250 m dýpi vestan-, norðan- og eystan fyri Føroyar.

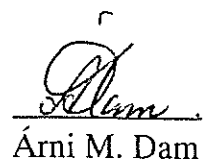
TILMÆLI TIL LANDSSTÝRI
UM FISKIDAGAR OG STONGDAR LEIÐIR FYRI YMISKU
SKIPABÓLKARNAR Í TÍÐARSKEIÐNUM FRÁ
1. SEPTEMBER 1997 TIL 31. AUGUST 1998

Í samband við, at tilráðing viðv. fiskiskapinum við Føroyar næsta ár skal handast landstýrinum, leggja vinnumboðini í Skipanarnevndini fram fylgjandi tilráðing: Mælt verður til:

- I. At fiskidagatal verður óbroytt og roynt yvir eitt áramál, áðrenn nøkur broyting verður gjørd.
- II. At stongdu økini og ringurin fyri innaru og uttaru leið verður óbroytt.
- III. At kongafiskaveiðan verður óbroytt.
- IV. At svartkalvaveiðan verður óbroytt.
- V. At sama dagatal verður galdandi fyri Føroya Banka.
- VI. At skipanin hjá útróðrabátum undir 15 tons verður broytt soleiðis, at 1. Sept. 1997 verður tikin sum skeringsdato fyri, hvør er í bólki 5A, og at fiskidagarnir verða býttir soleiðis:
  1. Bólkur 5A fær undir einum 80% av fiskidagatalinum
  2. Bólkur 5B fær undir einum 10% av fiskidagatalinum
  3. Bólkur 5D fær undir einum 10% av fiskidagatalinum
- B. At fiskidagatalið í bólki 5A og 5B verða javnt býttir millum bátarnar í hvørjum bólki sær.
- C. At dagarnir kunnu umsetast inni í bólkunum og millum 5A og 5B.
  1. Hevur bátur ikki verið til fiskiskap í 5 ár, fella dagarnir aftur til bólkin.
- D. At § 1. í kunngerð nr. 109, broytt í kunngerð nr. 131 falla stk. 1a og 1b burtur. Stk. 1 í § 2 fellur burtur.
- VII. At taka undir við somu umseting av døgum, sum Andras Kristiansen og Djóni Weihe, skjóta upp.
- VIII. At broyta samdøgnið hjá bólki 3, soleiðis at samdøgnið verður roknað frá kl. 12 á degi til kl. 12 dagin eftir.
- IX. Annars mæla vit til, at ikki fleiri broytingar verða gjørdar nú, í fiskidagaskipanini.

Jónsvein Knudsen

Essa Petersen

Árni M. Dam

Tilmæli frá Andras Kristiansen og Elmar Højgaard/Djóna Weihe :

Hövuðsuppgávan hjá nevdini er at meta, um fiskiskapurin fer fram á einum burðardyggu grundarlagi og at koma við tilmæli til landsstýrið um møguligar broytingar í fiskidagatalinum.

Nevndin hevur fingið tvey tilmæli viðvíkjandi gagnnýtluni av fiskastovnunum (toski, hýsu, upsa og kongafiski). Tilmælið frá Stovnsræktarnevdini er í stuttum, at grundarlag er ikki fyri at gera broytingar í fiskidagatalinum. Nevndin metir, at toskafiskiskapurin fer at tillaga seg einum burðardyggu støði framyvir, eins og upsafiskiskapurin longu hevur gjørt tað. Hýsustovnurin, metir Stovnsræktarnevndin, tolir verandi veiðutrýst, og fiskiskapurin eftir kongafiski kann verða tann sami komandi fiskiár sum í inniverandi.

Fiskirannsóknarstovan har aftur ímóti metir, at fiskastovnarnir ikki verða gannýttir burðardygt. Tí mælir stovnurin til niðurskurð í veiðutrýstinum upp á 30% fyri tosk, hýsu og upsa og aðrar avmarkingar fyri kongafisk. Umframt er Skipanarnevndin kunnað um tilmæli frá ICES um munandi skerjingar í fiskiskapinum eftir svartkalva.

Stovnsmetingar eru altíð merktar av óvissu - við hvørt meir enn aðrar tíðir. Hetta er galdandi bæði fyri metingarnar hjá Stovnsræktarnevdini og tær hjá Fiskirannsóknarstovuni. Fiskirannsóknarstovan førir fram, at stovnsmetingin av toskastovninum verður hildin at vera meira óviss enn tær av hýsu- og upsastovnunum - tí ber ikki til eins og áður at rokna, hvussu stórir gýtingarstovnurin av toski er. Men grundað á sambandið millum hagtøl fyri royndina (fiskidagar) og veiðutrýst síðani 1985 hevur ICES staðfest, at veiðutrýstið á toskastovnin komandi fiskiár verður ivaleysa stórt, um hildið verður fram við verandi fiskidøgum sambært lógini um vinnuligan fiskiskap. Fyri hýsu og upsa verða stovnsmetingarnar mettar at vera nóg dyggar at grunda tilmæli á.

Upsi. Metingarnar hjá Fiskirannsóknarstovuni viðvíkjandi upsastovninum eru, at stovnurin er sera illa fyri. Stovnurin er minni enn lívfrøðiliga ráðiligt, og veiðutrýstið er stórt. Í hesum liggur, at ivasamt er, um stovnurin mennist aftur, um veiðutrýstið ikki verður minkað. Mælt verður til, at gýtingarleiðirnar hjá upsanum verða friðaðar í gýtingartíðini.

Grundað á hesar metingar, verður tikið undir við at skerja fiskidagatalið hjá skipum, sum fiska upsa, og at-gýtingarleiðirnar-verða friðaðar í gýtingartíðini.

Toskur. Tilmælið hjá Fiskirannsóknarstovuni viðvíkjandi toskastovninum er grundað á, hvat veiðutrýstið mest sannlíkt verður, um hildið verður fram við verandi fiskidagatali hjá hvørjum skipabólki. Mett verður, at veiðutrýstið tá verður so stórt, at tað er lítið sannlíkt, at stovnurin tolir hetta. Lagt verður afturat, at stovnurin sum er, er væl fyri.

Skipanarnevndin hevur havt drúgva umrøðu viðvíkjandi støðuni í serliga toskafiskiskapinum og -stovninum. Fiskirannsóknarstovan hevur lagt dent á, at fiskidagaskipanin er evnað soleiðis, at um fiskiskapurin eftir einum fiskaslagi er góður, loyvur skipanin, at stórir partur av fiskidøggunum verða brúktur í fiskiskapi eftir hesum eina fiskaslagnum. Soleiðis hevur tað verið viðvíkjandi toskafiskiskapinum síðani fiskidagaskipanin kom í gildi frá 1. juni 1996. Vinnumboðini hava harafturímóti víst á, at so nógvar toskaleiðir eru stongdar fyri fiskiskapi, at tað er sera avmarkað, hvussu nógv flotin burturav kann leggja seg eftir at fiska tosk. Tí tóku tey ikki undir við metingunum hjá Fiskirannsóknar-

stovuni av veiðutrýstinum og ábendingunum frá Fiskirannsóknarstovuni um mest sannlíku stöddina á gýtingarstovninum. Vinnuumboðini mettu, at stovnurin er væl betur fyri enn tað, sum Fiskirannsóknarstovan gevur ábendingar um, og at veiðutrýstið er tilsvarandi minni.

Undir viðgerðini varð víst á ymist, sum ger, at stovnsmetingin av toskastovninum og av veiðutrýstinum eru meira óviss enn viðvíkjandi hýsu og upsa. Miðaltalið fyri veiðutrýstið, sum víst hevur verið til, er m. a. grundað á árgangir, ið hava víst eina óvanliga gongd í stovnsmetingunum av toskastovninum seinastu árin.

Verður sæð burtur frá týðninginum frá oman fyri nevndu óvanligu árgangunum í miðaltalinum fyri veiðutrýstinum í 1996, er grundarlag fyri at halda, at Fiskirannsóknarstovan hevur yvirtætt veiðutrýstið á toskastovnin. Men hóast hesir árgangir ikki verða roknaðir í miðalveiðutrýstið, er veiðutrýstið uttan iva størri enn tað, sum er mest hóskandi fiskifrøðiliga - og búskaparlaga treytað av at fiskiflotin er passaligur. Tí verður tikið undir við at skerja fiskidagatalið hjá skipum og bátum, sum fiska tosk.

Hýsa. Hýsustovnurin verður mettur at vera væl fyri og veiðutrýstið at vera á einum passaligum stæði. Tó vísir Fiskirannsóknarstovan á, at sjálvt um veiðutrýstið verður minkað nakað, fer veiðan av tí grund við árunum ikki at vera minni.

Oman fyri er mælt til skerjing í fiskidagatalinum hjá skipum og bátum, sum fiska tosk og upsa. Tá tað eru somu skip, sum fiska hýsu eisini, verður tikið undir við tilmælinum frá Fiskirannsóknarstovuni um skerjing av fiskidagatalinum hjá skipum og bátum, sum fiska hýsu.

Tilmæli um fiskidagar

Hóskandi veiðutrýst og hóskandi floti er ein avgjörd fortreyt fyri skilagóðari gagnnýtslu av fiskastovnunum - bæði lívfrøðiliga og búskaparlaga. Støðugar umstøður hjá fiskiflotanum er ein onnur fortreyt.

Eitt varandi ov stórt veiðutrýst ger, at skipini ikki fáa ta veiðunøgd og -virði, sum er neyðugt fyri at kunna reka skipið figgarliga skilagott og at lata manningini kappingarføra hýru. Búskaparlaga góður rakstur er fortreyt fyri, at fiskiflotin árin framyvir skal hava møguleikar fyri at svara sínar skyldur og hava møguleikar fyri neyðugari endurnýgging av flotanum.

Tilmælini frá Fiskirannsóknarstovuni viðvíkjandi skerjing av fiskidøgum í fiskiskapinum eftir toski, hýsu og upsa eru grundað á bæði tað, at upsastovnurin er lívfrøðiliga illa fyri, at toskastovnurin er væl fyri, men at veiðutrýstið er ov stórt, og at hýsustovnurin er væl fyri, men at ein skerjing av veiðutrýstinum fer ikki at minka um veiðunøgdirnar komandi árin. Í frágreiðingini frá ICES verður dentur lagdur á, at hesir triggir fiskastovnarnir verða fiskaðir av sama fiskiflota - trolarum, línuskipum og útróðrabátum - og at man í tilevningini av fiskidagaskipanini eigur at taka hædd fyri hesum.

Í partinum framman fyri, sum tekur samanum fiskiskapin higartil í fiskiárinum, varð víst á, at skipabólkarnir fara at hava úr 18% og upp í 70% eftir av teimum tillutaðu døgnum, tá fiskiárið er liðugt, hóast fiskiskapurin hevur verið sjáldsama góður. Hetta er eitt týðuligt tekin um, at nóg nógvir fiskidagar eru í skipanini. Eisini upplýsingarnar um teir fáu fiskidagarnar, sum verða umsettir í skipa- og bátabólkunum, vísa, at nóg mikið av fiskidøgum eru í skipanini.

Tíkið verður undir við, at fyrri toskastovnin og serliga upsastovnin er niðurskurður neyðugur, og at tað grundað á tann blandaðan fiskiskapin eftir toski, hýsu og upsa verður neyðugt at skerja fiskidagatalið eftir hýsu samstundis. Tó verður ikki hildið at vera ráðiligt eftir einum ári at skerja veiðutrýstið við 30%, sum Fiskirannsóknarstovan mælir til. Hetta merkir væl størri skerjing í fiskidagatalinum enn 30%, tí allir fiskidagarnir hava ikki verið brúktir.

Grundað á tað, sum er ført fram omanfyri verður mælt til, at fiskidagatalið hjá øllum skipa- og bátabólkum fyrri fiskiárið 1997/98 verður lækkað við 15% sammett við fiskidagatalið fyrri fiskiárið 1996/97. Á henda hátt verður tíkið hóskiligt fyrilit fyrri tí lívfrøðiligu støðuni í stovnunum og útlitunum fyrri at leggja grundarlag undir eina burðardyggja fiskivinnu.

Umseting av fiskidøgum.

Lógin um vinnuligan fiskiskap ásetir, at fiskidagar kunnu umsetast fyrri 5 ár. Tá tey 5 árin eru farin, fella dagarnir aftur til tað upprunaliga fiskifarið, men er tað ikki í flotanum tá, fella fiskidagarnir til allan bólkin undir einum, tí treyt fyrri at fáa fiskiloyvi er, at eigarin hevur eitt fiskifar.

Endalig umseting av fiskirættindum kann samanberst við, at eigarin letur skipið høgga upp ímóti at ein annar partur í vinnuni keypir fiskirættindini frá skipinum og leggur tey afturat skipi, sum hann hevur frammanundan. Á tann hátt ber til at tillaga rættindini hjá hvørjum einstøkum fiskifari, so tey samsvara við teir móguleikar, ið skipið annars hevur.

Vinnuligt avlop er fortreyt fyrri framhaldandi rakstri og íløgum í skip umframt at kunna bjóða manningunum kapingarførar hýsur. Tí eigur fiskiførur at verða givin umstøður at kunna royna allar móguleikar fyrri at fáa so gott grundarlag at grundað raksurin á sum møguligt. Umseting av fiskirættindum er ein sjálvsagdur partur av hesum.

Umboðini fyrri vinnuna í nevndini hava ført fram, at í fleiri førum hava skip og bátar færri dagar fyrri árið enn teir dagarnar, sum skipið kundi verið til fiskiskap. Umseting av fiskidøgum endaliga hevði gjørt tað møguligt hjá hesum skipum at tillaga sítt fiskidagatal og rakstur til tørvin og móguleikarnar hjá skipinum at verða í vinnu stóran part av árinum. Tá fiskirættindini eru avmarkað, er frí umseting av rættindum fortreyt fyrri, at fiskiføringin hvør í sínum lagi kunnu fáa til vega nóg stórt grundarlag fyrri vinnu yvir alt árið.

Tí verður mælt til, at loyvt verður at umseta fiskirættindi endaliga millum fiskifør í hvørjum skipabólki sær. Móguleikarnir fyrri eini praktiskari loysn á, hvussu umseting av fiskirættindum millum bólkar kann verða framd, eiga at verða kannaðir.

Lógarásetta býtið av rættinum til tilfeingið

§ 28 í lógin um vinnuligan fiskiskap ásetir býtið av rættinum hjá hvørjum skipabólki til tilfeingið. Býtið ásetir beinleiðis samansetingina á fiskiflotanum. Um tey vinnuligu viðurskiptini í fiskivinnuni svara til eina aðra samanseting enn tann lógarásetta, kann vinnan ikki tillaga seg broyttu umstøðunum, tí lógin forðar hesum. Sostatt setir lógin um vinnuligan fiskiskap forðingar í vegin fyrri eini tillaging av fiskiflotanum grundað á tey vinnuligu viðurskiptini til eina og hvørja tíð.

Hetta verður mett ikki at vera rætt og mælt verður tí til, at býtið í § 28 í lógini um vinnuligan fiskiskap verður strikað. Eisini er eitt fast býtið forðing fyri varandi umseting av fiskirættindum millum skip- og bátabólkar.

Innara og ytra fiskidagaleið

Í tilmælinum frá Skipanarnevndini í februar 1996 varð skotið upp, at áseta eina innaru og eina ytru fiskidagaleið. Fiskidagarnir, sum skipini fáa, eru ætlaðir til ta innaru leiðina, men fara skip út á ta ytru leiðina, kunnu tey býta 1 dag á innaru leið til 3 dagar á ytru.

Tá fiskidagatalið upprunaliga varð ásett, var kannað eftir, hvussu nógvar fiskidagar eitt skip í hvørjum bólki í miðal hevði havt seinastu árin undir Føroyum. Íroknað hesum døggunum var talið av fiskidøgum, sum skipini høvdu á núverandi ytru fiskidagaleið eisini. Til tess at náa málinum um á leið 20% minking í veiðutrýstinum á serliga toskastovnin varð fiskidagatalið so minkað samsvarandi.

Samstundis varð tó skipanin við innaru og ytru fiskidagaleið set í verk. Henda skipan økir aftur um møguliga dagatalið hjá skipunum. Eru skipini nóg nógvar túrar á ytru leiðini, kunnu tey halda fram við óskerðum ella størri fiskidagatalið á innaru sum frammanundan. Sostatt verður ongin veruligu niðurskurður í royndini hjá skipunum eftir toski og hýsu, so sum ætlanin upprunaliga var.

Nevndin er eisini gjørd kunnug við tey fiskifrøðiligu tilmælini viðvíkjandi svartkalvastovninum. Skipanin við býti av fiskidøgum frá innaru til ytru fiskidagaleiðina skundar undir royndina eftir svartkalva.

Hóast løgtingið fyri stuttum hevur broytt markið millum innaru og ytru leið, verður mett, at hetta er nóg mikið. Tí verður mælt til, at skipanin við teimum innaru og ytru fiskidagaleiðunum verður avtikin.

Eyka fiskiloyvini

Tá dagatalið fyri hvønn bólki sær varð á sett upprunaliga í Skipanarnevndini, varð tað grundað á eina meting av, hvussu nógvar dagar skip og bátar við vanligum rakstri høvdu árliga. Uppi í hesum vóru eisini dagar til annan fiskiskap enn tosk, hýsu, upsa og kongafisk roknaðir. Síðani var ein møguligur niðurskurður gjørdur, tá fiskidagaskipanin varð evnað til..

Nakrir partrolarar hava serlig loyvi at fiska gullaks og einstøk línuskip hava loyvi at fiska svartkalva við gørunum. Dagarnir, sum skipini eru til henda fiskiskap, verða ikki roknaðir av teimum annars tillutaðu fiskidøgum.

Hetta verður mett ikki er rætt, og verður tí mælt til, at allir dagarnir, sum fiskifør eru til vinnuligan fiskiskap, skulu roknast upp í talið av fiskidøgum.

Svartkalvi

Nevndin varð kunnað um ta støðu, sum svartkalvastovnurin í føroyskum, íslenskum og eysturgrønlandskum sjógvi er í. ICES hevur mælt til niðurskurð í veiðutrýstinum upp á 70%, sum svarar til, at veiðan í 1998 verður um 13.000 tons. Sammett við 1996 er tað ein niðurskurður upp á 65% í veiðuøgd.

Fiskirannsóknarstovan

(Fisheries Laboratory of the Faroe Islands)
 Postrúm 3051, Nóatún
 110 Tórshavn, Føroyar
 Telf. (298) 15092
 Telefax (298) 18264

21-07-97

Skipanarnevndin
 Andras Kristiansen, formaður
 Tinganes
 Tórshavn

Sum kunnugt bleiv eingin semja um eitt tilmæli til Landsstýri um tal av fiskidøgum komandi fiskiár. Eg fari tí við hesum at visa til tilmæli frá Fiskirannsóknarstovuni daterað 29.06. 97 sum tey frægastu ráðini.
 Í nevndini tyktist annars at vera semja um, at ein fortreyt fyri eini skilgøðari minking av veiðitrýstinum var, at fiskidagarnir vóru fullt umsetiligir innan bólkarnar. Hesum taki eg undir við.

Hjalti í Jákupsstovu

Hjálágt er tilmæli frá Fiskirannsóknarstovuni og útskrívt úr "Fiskastovnar og Umhvørvi 1997" viðvíkjandi toski, hýsu, upsa og kongafiski.

Fiskirannsóknarstovan

(Fisheries Laboratory of the Faroe Islands)

Postrúm 3051, Nóatún

110 Tórshavn, Føroyar

Telf. (298) 15092

Telefax (298) 18264

Tórshavn 29-06-97

Føroya Landsstýri

Fiskivinnustovan

Tinganes

100 Tórshavn

Viðvíkjandi stovnsmetingum og skipan av fiskiskapinum eftir botnfiski undir Føroyum í fiskiárinum 1997-1998.

Við støði í §22 Stk. 1 í lógini um vinnuligan fiskiskap hevur Fiskirannsóknarstovan hesa tilráðing.

Í tilmælinum frá Skipanarnevndini var roknað miðal veiðitrýst av ymsu skipa og bátabólkunum á stovnarnar av toski, hýsu á Landgrunninum í tíðarskeiðnum 1985-1994. Út frá hesum, stovnsmetingini í oktober 1995, tilmælini um mest loyvdu veiði og ásetingarnar í lógini um vinnuligan fiskiskap um lutfallsliga býtið millum veiðibólkarnar, varð tal av fiskidøgum fyri hvønn bólk roknað.

Hóast bæði kvotuskipanin (í gildi fram til 1. Juni 1996) og fiskidagaskipanin (í gildi frá 1. Juni 1996) miðaðu í móti at minkað veiðitrýstið á botnfiska stovnarnar við 20%, so vísir seinasta stovnsmetingin (frá mai 1997) at veiðitrýstið á tosk og hýsu í 1996 er vaksið í mun til 1995, meðan veiðitrýstið á upsa er tað sama sum í 1996.

Fleiri orsøkir eru til hetta:

1. Við at rokna miðal veiðiorku í 10 ár varð hædd ikki tikin fyri støðugu menningi í veiðitækni og vitan, og í veruleikanum var ikki roknað við nakrari menning síðstu fimm árin í tíðarskeiðnum.
2. Tá fiskiskapurin verður avmarkaður til at eitt ávíst tal av fiskidøgum verður dentur lagdur á at fáa sum mest burtur úr hvørjum degi. Hetta verður gjørt m.a. við ikki at royna í ivaveðri, at halda skip og útgerð í so góðum standi sum gjørligt og royna við størri ella meiri reiðskapi. Úrslitið er, at veiðiorkan hjá hvørjum skipi veksur beint sum skipanin verður sett í gildi, og eisini at støðuga menningin verður størri enn annars.
3. Í tíðarskeiðnum 1985-1995 hendu stórar broytingar í stovnunum av botnfiski undir Føroyum og í prísásetanini av fiski. Nøgðin av toski og hýsu minkaði ár undan ári fram til 1993, og munandi prísiskoyti var latið til m.a. upsa, brosmu og kongafisk fyrri árin. Tá prísiskoyti verður tikið av samstundis sum stovnurin av toski veksur og stovnurin av upsa og helst eisini av brosmu og longu minkar, broyttist eisini áhugin fyri at fiska somu fiskasløg í sama mun. Roynt var at taka hædd fyri hesum í økisavmarkingunum fyri trolveiði. Frá dagbókunum sæst tó, at bæði línuskipini og partrolaramir hava roynt meiri á grynri vatni í 1995 og 1996 enn árin undan Hetta hevur eisini elvt til at veiðitrýstið eftir toski hevur verið størri í 1996 enn mett av Skipanarnevndini.
4. Endaligu ásetnanin av tal av fiskidøgum og loyvdari hjáveiðu var hægri enn mælt til av Skipanarnevndini.
5. Meiri av toski hevur verið at fingið uttanfyri ringin, har triggjir fiskidagar telja sum ein innanfyri, enn mett av Skipanarnevndini. Hetta hevur eisini elvt til at veiðitrýstið eftir toski hevur verið hægri enn mett. Ringurin hevur eisini loyvt at veiðitrýstið eftir upsa ikki er minkað.

Fortreytnar fyri ásetanini av talinum eru sostatt broyttar og Fiskirannsóknarstovan mælir tí til, at ásett verður nýtt fiskidagatal komandi fiskiár fyri fiskiskapin eftir toski, hýsu og upsa á Landgrunninum og at avmarkingar verða gjørdar í fiskiskapinum eftir kongafiski.

Viðvíkjandi **toski** hava broytingar í atburði móttvegis fiskireiðskapi seinnu árinum gjørt, at tað ikki ber til við visu at roknað støddina av gýtingarstovninum. Men stovnurin er uttan íva nóg stórur til undir vanligum umstøðum at tryggja tilgongdina. Hinvegin er veiðitrýstið í lýtuni so høgt, at tað er lítið sannlíkt, at stovnurin tolir hetta í eitt áramál. **Mælt verður til, at fiskidagatalið hjá øllum skipa og bátabólkum, ið royna eftir toski, í veiðiárinum 1997/1998 verður ásett so, at veiðitrýstið ikki verður meiri enn 70% av veiðitrýstinum í 1996.**

Gýtingarstovnurin av **hýsu** er nóg stórur til, at undir vanligum umstøðum átti eingin vandi at verði fyri tilgongdini komandi árinum. Veiðitrýstið er eisini á einum passaligum støði. Hinvegin kann veiðitrýstið minkað við 30% uttan at úrtøkan í nøgd úr hýsustovninum í longdini verður minni. Og tá, tað eru somu skip og bátar, ið fiska tosk, sum fiska hýsu, verður mælt til, at fiskidagatalið hjá øllum skipa og bátabólkum, ið royna eftir hýsu, í veiðiárinum 1997/1998 verður ásett so, at veiðitrýstið ikki verður meiri enn 70% av veiðitrýstinum í 1996.

Gýtingarstovnurin av **upsa** er minni enn lívfrøðiliga ráðiligt, og eisini er veiðitrýstið eftir upsa so høgt, at líkindi eru fyri, at stovnurin ikki mennist aftur. Eisini er veiðitrýstið so høgt at líkindini eru høg fyri at gýtingarstovnurin undir vanligum umstøðum í longdini hevði minkað. Fleiri av frægu upsaleiðunum eru uttan fyri ringin. **Mælt verður til at fiskidagatalið hjá øllum skipa og bátabólkum, ið royna eftir upsa, í veiðiárinum 1997/1998 verður ásett so, veiðitrýstið ikki verður meiri enn 70% av veiðitrýstinum í 1996 og at gýtingarleiðirnar hjá upsa verða friðaðar í gýtingartiðini. Mælt verður eisini til, at skipanin við ringinum verður tikin av fyri allan fiskiskap eftir toski, hýsu og upsa á Landgrunninum.**

Gýtingarstovnurin av **toski á Føroya Banka**, sum fyrst í nítíðarunum var á einum sera lágum støði, hevur spakuliga ment seg aftur. Meðal veiðan í yvirlitstrolingini várið 1997 var høg, men av tí at hálini undir miðaltalinum er fá, ber ikki til við vissu at meta um støddina á stovninum. **Mælt verður til, veiðitrýstið í fiskiárinum 1997-1998 ikki verður størri enn í 1996.**

Veiðan av **kongafiski** undan Føroyum er minkað á hvørjum ári síðan 1985 (21500 t) og var í 1996 einans 7600 t. Tað ber ikki til við vissu at rokna støddina av stovnunum av kongafiski, ið verða fiskaðir við Føroyar. T.e. Stóri kongafiskur (*Sebastes marinus*) og trant kongafiskur (*Sebastes mentella*), men ongin ivi er um, at stovnarnir hava verið óveiddir í fleiri ár, og mett verður at gýtingarstovnarnir av báðum sløgnum eru nær við at verða ella eru minni enn lívfrøðiliga ráðiligt.

Mælt verður til, at veiðan av stóra kongafiski í komandi fiskiári verður avmarkað til í mesta lagi 2000 t, og at royndin eftir trant kongafiski verður minkað munandi.

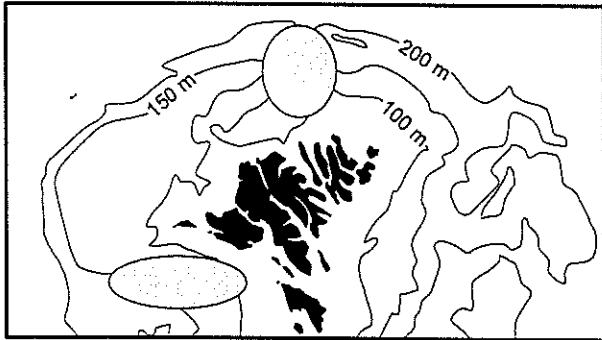
F. Fiskirannsóknarstovuna

4.2 Toskur á Landgrunninum

4.2.1 Alment um tosk á Landgrunninum

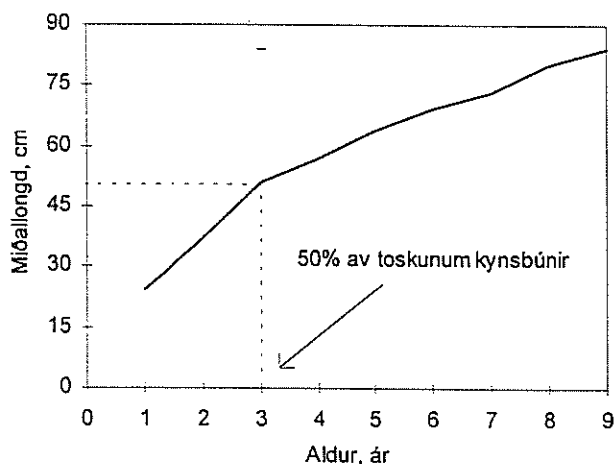
Undir Føroyum eru tveir sjálvstøðugir toskastovnar, toskurin á Landgrunninum og toskurin á Føroyabanka. Toskurin á Landgrunninum gýtir frá februar til mai, men meginparturin av gýtingini er tó í seinnu helvt av mars. Høvuðsgýtingarøkini eru á Norðhavinum og vestanfyri, Mynd 4.2.1. Eftir gýtingina flotna rognkornini og verða spjadd kring allan Landgrunnin við streyminum.

Um mánaðarskiðið juni/juli søkir toskayngulin botn, og í seinnu helvt av juli sæst hann í taranum. Yngulin er tá einar 4-5 cm til longdar. Eitt til tvey ár er toskurin fram við landi, áðrenn hann leitar longur út frá og upp í tann vaksna stovnin.

Mynd 4.2.1. Høvuðsgýtingarøkini hjá toski á Landgrunninum.

Mynd 4.2.2 vísir vøksturin á toski á Landgrunninum. Hetta eru mátingar, sum eru gjørdar á yvirlitstrolingunum um várarnar 1983-1992. Smáfiskur undir 44 cm er um 2½ ár og yngri, millumfiskurin er umleið 3-5 ár og toskurin er úr 6 upp í eini 15-20 ár. Lítið er tó til av toski eldri enn 10 ár.

Mynd 4.2.2. Miðallongdir á toski móti aldri mátaðar á yvirlitstrolingunum um várarnar. Víst er, nær helvtin av toskunum í miðal eru búnir at gýta fyrstu ferð.

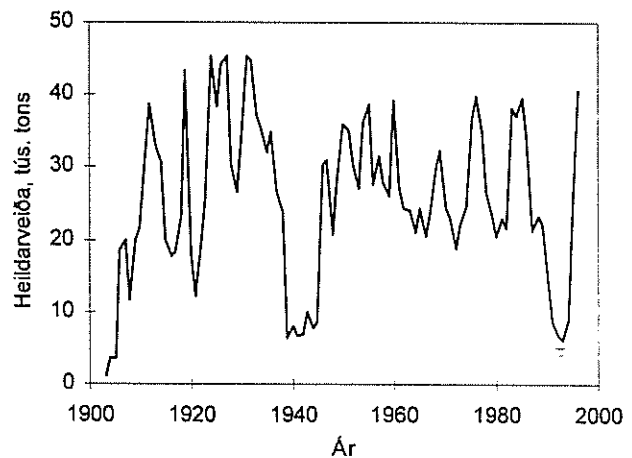
Á Mynd 4.2.2 er eisini víst, at í miðal gýtir helvtin av toskunum fyrstu ferð sum 3 ára gamlir; tá eru teir um 50 cm til longdar. Ein partur av toskunum verður kynsbúgvinn longu sum 2 ára gamal, men meginparturin gýtir tó ikki fyrr enn sum 3 og 4 ár gamal.

4.2.2 Veiða

Sambært almennu hagtølunum fyri 1996 var veiðan av toski av Landgrunninum 40484 tons, sum er tað mesta síðan seinna verðaldarbardaga. Tað er umleið 17000 tons meir enn í 1995 og umleið 31000 tons meir enn í 1994.

Heildarveiðan av toski á Landgrunninum síðan 1903 er víst á Mynd 4.2.3; árin fram til 1965 er veiðan á Føroyabanka eisini við í hagtølunum. Síðani aldamótið eru árliga í miðal fiskað um 25000 tons av toski undir Føroyum. Bert hendinga ferð áður hevur so nógv verðið fiskað, sum miðskeiðis í áttatiárunum, tá út ímóti 40 tús. tons vórðu fiskað, men síðan minkaði veiðan støðugt. Tað vóru teir góðu árgangirnir, serliga tann frá 1982, sum vóru grundarlagið undir tí góða fiskiskapinum.

Eftir at fiskimarkið varð flutt út á 200 fjórðingar í 1977, hava feroingar sjálvir fiskað at kalla allan toskin undir Føroyum. Í 1996 fiskaðu aðrar tjóðir 1081 tons av toski á Landgrunninum; tað vóru 2.7 % av teirri mettu heildarveiðuni.

Mynd 4.2.3. Heildarveiða av toski á Landgrunninum 1903-1996 í rundari vekt. Fram til 1964 er veiðan á Føroyabanka íroknað.

Talva 4.2.1 vísir føroysku veiðuna av toski á Landgrunninum síðani 1985 býtt millum teir ymisku skipa- og reiðskapsbólkar. Niðast er heildarveiðan hvørt árið. Talvan er grundað á hagtøl burtur úr avreiðingarseðlunum frá hvørjari avreiðing. Seinastu trý árin er ein munandi partur (umleið 20%) fiskaður við snellu. Uttast høgumegin á somu talvu er víst, hvussu stórir prosentpartur toskaveiðan í miðal hevur

Talva 4.2.1. Toskaveiðan undir Føroyum 1985-1996 í prosent fyri hvønn føroyskan skipabólk. Niðast er heildarveiðan í sløgðari vekt víst, og uttast hægurmeigin er víst, hvussu nógv % toskaveiðan í miðal hevur verið av heildarveiðuni hjá hvørjum skipabólki sær.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Tosk. %
Opnir bátar	16	9	10	3	4	4	4	3	2	3	4	4	57,4
Útróðrabátar, lína	27	15	15	14	29	36	32	26	16	13	18	19	42,0
Trolbátar	7	5	6	5	6	5	7	7	15	10	7	4	50,9
Garnaveiða	1	1	1	3	3	1	2	0	0	1	0	0	35,9
Snelluveiða	4	3	3	8	9	8	8	7	9	19	25	20	34,0
Lemmatrol. < 1000 HK	8	6	7	7	6	4	3	2	4	3	4	3	32,4
Lemmatrol. > 1000 HK	11	8	8	7	6	4	5	4	4	5	5	2	4,6
Partrolarar < 1000 HK	12	30	26	25	11	7	8	12	14	8	6	8	19,1
Partrolarar > 1000 HK	6	15	14	16	8	10	13	21	22	24	12	19	12,0
Stállínuskip	7	5	10	13	18	20	17	13	13	14	18	21	27,2
Ídnaðartrolarar	0	0	1	1	1	1	1	5	1	1	0	0	18,3
Annar reiðskapur	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28,7
Heildarveiða, tons	35420	31052	21698	21914	20742	11900	7846	5196	4957	7654	17173	35372	

verið av heildarveiðuni hjá hvørjum føroyskum skipabólki sær seinastu 10 árin. Heildarveiðan er í hesum riti roknað sum nøgd av toski, hýsu, upsa, brosmu, longu, blálongu, kongafiski, svartkalva, tungu, reyðsprøku, kalva, havtasku, hvítingi og steinbíti. Toskur kann sigast at hava verið eitt tað mest týðandi fiskaslagið fyri flestu skipabólkar, tó møguliga teir størri lemmatrolararnir og partrolararnir undantikinir. Hjá trolbátunum hevur toskur í miðal verið meir enn 50 % av teirra heildarveiðu og um 40 % hjá útróðrabátum við línu.

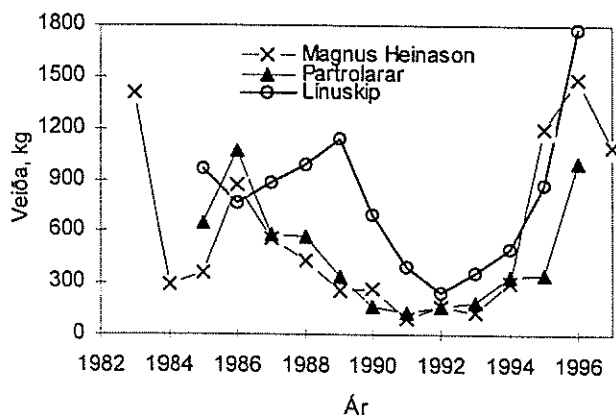
Á Mynd 4.2.4 er lýst, hvussu nógv stállínuskip og útróðrabátar í miðal hava fiskað av toski hvønn fiskidag, og hvussu nógv Magnus Heinason hevur fiskað í miðal hvørjar tveir troltímar á yvirlitstrolingunum um várið. Tølini fyri tey vinnuligu skipini eru grundað á avreiðingarseðlarnar. Hædd er ikki tikin fyri møguligum óreglusemi í 1995 viðvíkjandi avreiðingarhagtølunum, og at fiskiskapurin kann hava verið ávirkaður av kvotuásetingunum.

Síðan miðskeiðis í áttatiárunum og fram til 1994 minkaði veiðan í miðal hvønn fiskidag støðugt. Í 1995

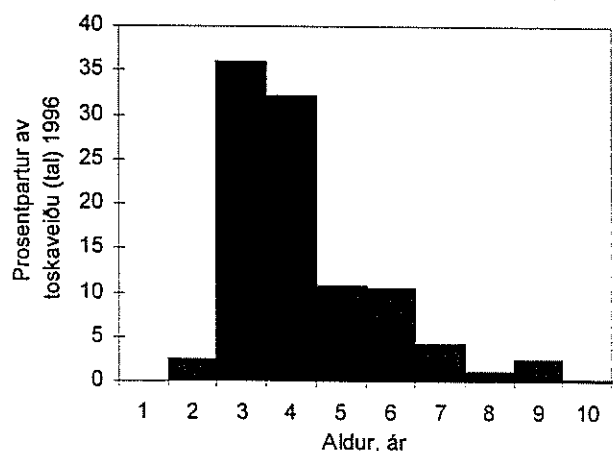
og 1996 hevur veiðan tó verið munandi frægari enn árin frammanundan.

Eisini veiðan hjá Magnusi Heinasyni var munandi lakari árin aftan á 1986, men í 1995-1997 hevur verið øðrvísi. Sum heild var meir at fáa á yvirlitstrolingunum í 1995-1997 enn undan farin ár. Tó skal havast í huga, at tann stóri munurin millum 1995-1997 og undan farin ár mest kemur av, at Magnus Heinason hesi seinastu árin hevur fingið einstøk framúr góð hál, sum eisini eru roknað við í miðaltalinum. Eisini á yvirlitstrolingunum um summarið/heystið, sum Fiskirannsóknarstovan nýliga er farin undir, var veiðan í 1995 og 1996 munandi størri enn í 1994.

Aldursbýtið í toskaveiðuni á Landgrunninum í 1996 er víst á Mynd 4.2.5. Hon vísir, at meginparturin av toskinum var 3 og 4 ára gamal. Talið á 2 ára gomlum toski í veiðuni var bert 2 %. Tilsvarandi tal í fjør var 28 %, tá tann stóri árgangurin frá 1993 kom inn í fiskiskapin. Hetta bendir tessvegna á, at tilgongdin av tvey ára gomlum toski til fiskiskapin í 1996 hevur verið munandi minni enn í 1995.

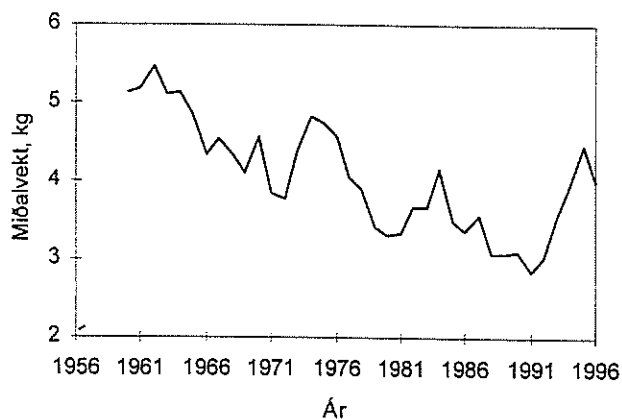

Mynd 4.2.4. Toskaveiðan hjá partrolarum yvir 1000 HK og stállínuskipum í miðal hvønn fiskidag og veiðan hjá Magnusi Heinasyni á yvirlitstrolingunum um várarnar hvønn troltíma.

Mynd 4.2.5. Lutfalsliga aldursbýtið í toskaveiðuni á Landgrunninum 1996.

Miðalvektirnar á toski eru at kalla stöðugt minkaðar seinastu 36 árin, Mynd 4.2.6. Myndin vísir, hvussu mikið 4 til 7 ára gamlir toskar í miðal hava vígað. Seinastu trý árin hefur tó verið ein stöðugur vøkstur aftur; í 1995 vóru miðalvektirnar størri enn miðal fyri tíðarskeiðið 1961-1995. Í 1996 minkaði vektin nakað í mun til 1995 og samanberingar millum mátingar frá januar ársfjórðingi í 1997 og januar ársfjórðingar árin frammanundan vísa, at minkingin heldur fram.

Mynd 4.2.6. Miðalvektir á 4-7 ára gomlum toska á Landgrunninum 1960-1996.

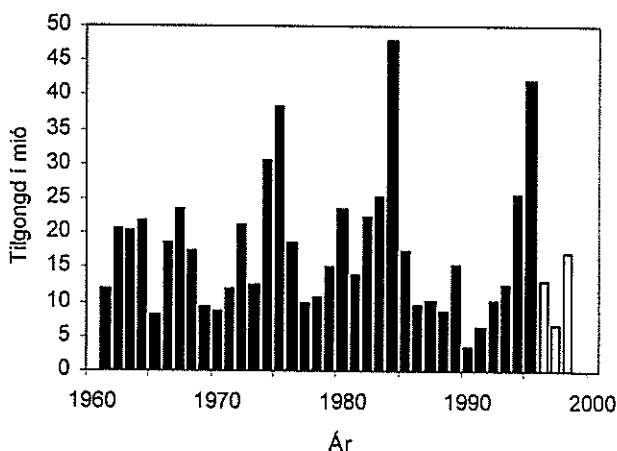
Regluligar kanningar av kynsbúningini á toska varð farið undir, tá yvirlitstrolingarnar við Magnusi Heinasyni byrjaðu. Kanningarnar hava víst, at í miðal eru gott helvtin av toskunum kynsbúnir, tá teir eru 3 ára gamlir. Vanliga eru færri enn 10 % av teimum 2 ára gomlu toskunum kynsbúnir, men í 1993 var talið 25 %, í 1994 72 % og í 1995 21 %. Vanliga eru umleið 90 % av 4 ára gomlum toskum, og umleið 97 % av 5 ára gomlum toskum kynsbúnir, men í 1995 vóru tøluni niðri á ávikavist 55 % og 74 %. Í 1996 var kynsbúningin sum heild lík árunum undan 1993. Broytingarnar í kynsbúningini ávirka støddina á gýtingarstovninum, hóast ikki so stór broyting er í stovnstøddini samanlagt. Tí skulu hesi viðurskifti verða havd í huga, tá støddin á gýtingarstovninum seinastu árin verður samanborin.

4.2.3 Stovnsmeting

Umframt upplýsingarnar um veiðuna í tali eru stovnsmetingarnar av toskastovninum á Landgrunninum grundaðar á hagtøl viðvíkjandi veiðu og fiskidøgum fyri ymiskar skipabólkar hvør sær og á yvirlitstrolingarnar við Magnusi Heinasyni. Tilfar er tókt at gera stovnsmetingar av toskastovninum aftur til 1961.

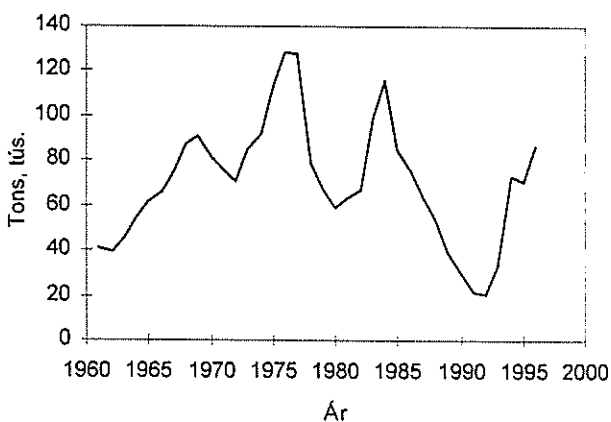
Tilgongdin av smáfiski til toskastovnin síðani 1959 hevur í miðal verið um 18 milliónir tvey ára

gamlir smáfiskar árliga, Mynd 4.2.7. Flestu árgangir hava sum tvey ára gamlir verið millum 10 og 20 milliónir fiskar, men einstakir hava skarað framúr. Størstur hevur 1982 árgangurin verið; hann var um 48 milliónir fiskar sum tvey ára gamlir í 1984. Árgangirnir frá 1988 til 1991 vóru stak vánaligir, men árgangurin frá 1992 er góður og tann frá 1993 stak góður. Árgangirnir frá 1994 til 1996 er mettir at vera væl minni enn teir frá 1992 og 1993, sum í fjør vóru størsti parturin av toskaveiðuni. Hetta merkir, at útlitini fyri toskaveiðuna komandi árin ikki eru so góð, sum tey vóru í fjør.

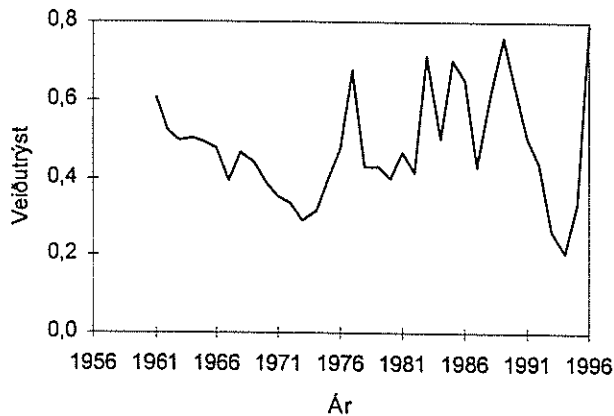
Mynd 4.2.7. Tilgongdin av smáfiski til toskastovnin á Landgrunninum 1960-1998 gjørt upp fyri hvønn árgang sum tal av 2 ára gomlum fiskum. Trý tey seinastu árin eru metingar.

Støddin á gýtingarstovninum er víst á Mynd 4.2.8. Toskastovnurin hevur ongantíð verið so illa fyri sum í 1991 og 1992, tá hann var umleið 20000 tons. Tann stöðugt lítil tilgongdin frá 1988 og fram til 1991 saman við einum stórum veiðutrýsti gjørdi, at stovnurin var so illa fyri. Teir góðu árgangirnir frá 1992 og 1993 hava gjørt, at gýtingarstovnurin við ársbyrjan 1996 var umleið 87000 tons, sum er nakað tað sama, sum mitt í áttatiárunum.

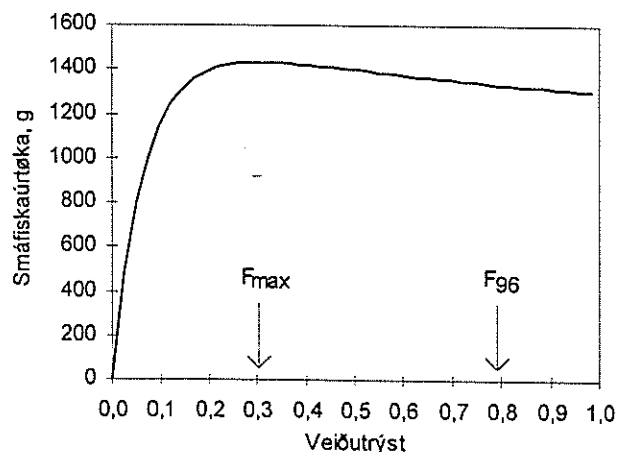
Mynd 4.2.8. Gýtingarstovnurin á toska við ársbyrjan 1960-1996.

Mynd 4.2.9 vísir miðal veiðutrýst fyrir aldursbólkarnar 3 til 7 ár aftur til 1961. Í 1996 var veiðutrýstið 0.79 móti 0.34 í 1995 og 0.21 í 1994. Hetta merkir, at í 1996 vórðu í miðal 50 % av toskunum á Landgrunninum við ársbyrjan fiskaðir, tá árið varð liðugt. Í 1995 var talið 26 % og í 1994 17 % (náttúruðeyðatalið er sett til 0.2).

Mynd 4.2.9. Veiðutrýstið á toskastovnin á Landgrunninum 1961-1996 roknað sum miðal fyrri aldrarnar 3 til 7 ár.

Mynd 4.2.10 vísir smáfiskaúrtøkuna fyrri hvønn 2 ára gamlan tosk, eftir hvussu stórt veiðutrýstið er. Útrokningarnar eru grundaðar á miðal fiskimynstur fyrri árin 1961-95, miðal fiskavektir fyrri hvønn aldur árin 1977-1996 og miðal kynsbúning fyrri tíðarskeiðið 1983 til 1997. F_{max} er 0.31, sum svarar til, at 24 % av fiskunum við ársbyrjan eru fiskaðir. Sostatt er verandi veiðutrýst (50 %) munandi størri enn tað, sum er hóskandi fiskifrøðiliga.

Mynd 4.2.10. Smáfiskaúrtøkan burtur úr einum 2 ára gomlum smáfiski á Landgrunninum eftir hvussu stórt veiðutrýstið varandi er.

Er veiðutrýstið F_{max} , verður smáfiskaúrtøkan um 1.4 kg burtur úr hvørjum 2 ára gomlum smáfiski. Tá

tilgongdin til toskastovnin í miðal hevur verið um 18 milliónir tvey ára gamlir smáfiskar, fáast í mesta lagi 25000 tons burtur úr einum miðal árgangi.

Stovnsmetingin fyrri 1996 var heft við stórum óvissum, millum annað tí at veiðan hevur skift bráðliga frá einum lágum støði í 1990-1994 til eitt høgt støði í 1996. Eisini er stovnsmetingin óviss, tí at tann stóra veiðan í 1996 kann hava komið av, at toskurin hevur broytt atferð í mun til undanfarin ár. Magakanningar benda á, at toskurin hevur havt lítð av føði og tessvegna í óvanligan mun kann hava lagt eftir línuni. Tað er tessvegna neyðugt við varðsemi, tí støddin á toskastovninum kann vera minni enn tað, sum veiðan í 1996 bendir á.

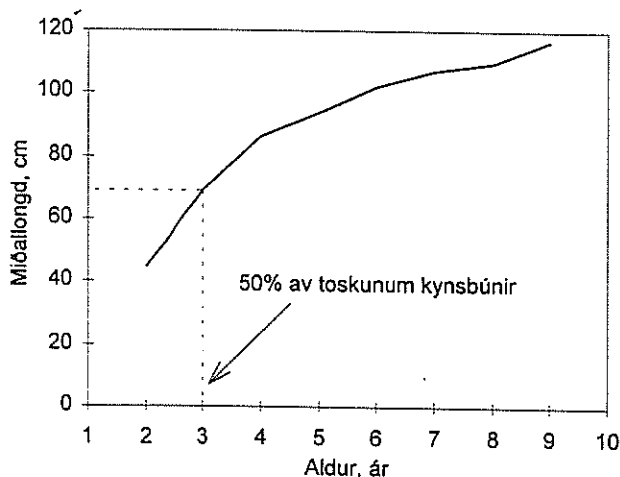
Sum sagt longur frammi í hesum riti, er viðmælt, at veiðutrýstið á toskastovnin í veiðuárinum 1997/98 ikki verður meir enn 70 % av veiðutrýstinum í 1996. Tað merkir at í veiðuárinum mugu ikki takast fleiri enn 39 % av tí upprunaliga talinum av toski. Náttúruðeyðatalið er tá sett til 0.2.

4.3 Toskur á Føroyabanka

4.3.1 Alment um tosk á Føroyabanka

Toskurin á Føroyabanka gýtir heldur seinni enn toskurin á landgrunninum. Kanningar á yvirlitstrolingunum við Magnusi Heinasyni benda á, at gýtingin ikki er komin í hæddina í endanum av mars. Rogn, larvur og yngul eru uppi í sjónum sum hjá toski á landgrunninum, men seinni leitar yngulin hjá banka-toskinum ikki inn ímóti landi, men tekur botnin á sjálvum bankanum, helst á grýtutum botni.

Toskurin á Føroyabanka er ljósari á liti, sporlið er breiðari og lukturn verður sagdur at vera øðrvísi. Mynd 4.3.1 vísir vøksturinn á bankatoski grundað á mátingar frá yvirlitstrolingunum við Magnusi Heinasyn. Bankatoskurin veksur munandi skjótari enn toskurin á landgrunninum og toskur aðrar staðir í Norðuratlantshavi; longu sum 3 ára gamal er hann í miðal um 70 cm til longdar.

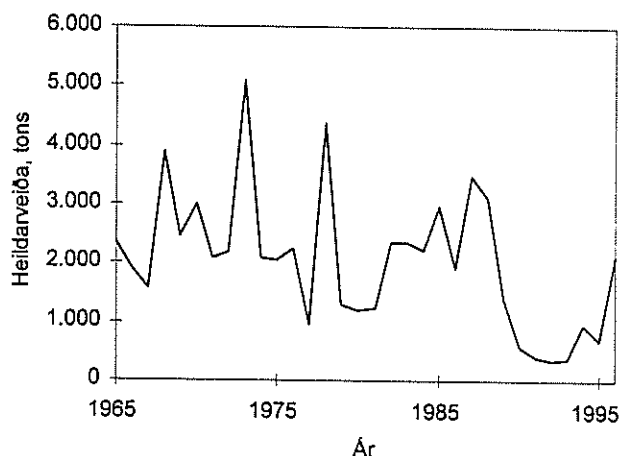
Mynd 4.3.1. Vækstur á toski á Føroyabanka.

Á Mynd 4.3.1 er eisini víst, at helvtin av toskunum eru kynsbúnir á fyrsta sinni um 3 ára aldur.

Tað er sostatt ongin munur á, hvussu gamal toskurin á landgrunninum og toskurin á Føroyabanka er, tá teir gerast kynsbúnir, men tann skjóti vøksturin ger, at toskurin á Føroyabanka er nógv størri, tá hann verður kynsbúgvinn.

4.3.2. Veiða

Í 1996 vórðu 2108 tons av toski fiskað á Føroyabanka, ið er yvir 1400 tons meir enn í 1994. Samanborið við árliku heildarveiðuna síðani 1965 (Mynd 4.3.2) hevur ongi ár so lítið verið fiskað sum frá 1990-1995, meðan veiðan í 1996 liggur nær við tað, sum í miðal hevur verið fiskað á Føroyabanka síðan 1965 (2000 tons).

Mynd 4.3.2. Heildarveiðan av toski á Føroyabanka 1965-1996.

Fram til 1990 var trolveiða á Føroyabanka bert loyvd um summarið, men línuveiða var ikki avmarkað. Í juni 1990 varð allur fiskiskapur grynri enn 200 m bannaður, men undantaksloyni hava kortini verið latin útróðrabátum og snellubátum at fiska smærri nøgdir. Síðani mars 1994 hevur MLV verið ásett fyri tosk á Føroyabanka, men kvotan hevur bert verið latin skipum og bátum við húkareiðskapi.

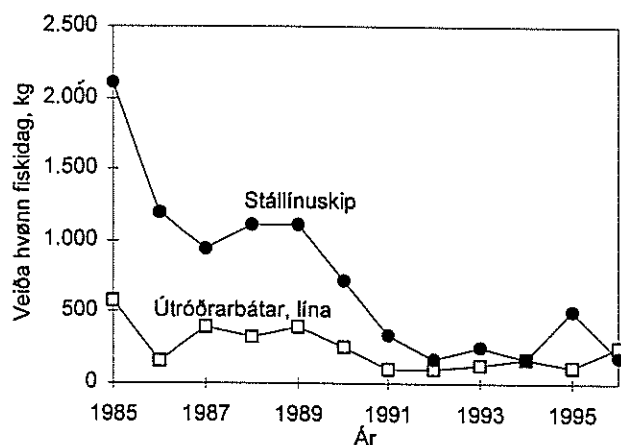
Talva 4.3.1 vísir avreiðingarnar av toski av

Talva 4.3.1. Toskaveiðan á Føroyabanka 1985-1996 í prosent fyri hvønn føroyskan skipabólk. Niðast er heildarveiðan í sløgðari vekt vist, og úttast høgumegin er vist, hvussu nógv % toskaveiðan á Føroyabanka í miðal hevur verið av heildarveiðuni hjá hvørjum skipabólki sær.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Toskur Fb. %
Opnir bátar	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	0,4
Útróðrabátar, lína	1	1	1	2	3	9	2	8	9	9	4	1	0,4
Trolbátar	5	3	2	4	10	2	16	0	17	34	4	3	2,5
Garnaveiða	3	2	10	0	9	11	0	0	0	3	0	0	7,1
Snelluveiða	0	1	0	1	3	8	4	16	5	5	23	24	0,8
Lemmatrolarar < 1000 HK	10	7	6	4	6	0	11	7	6	5	0	5	1,9
Lemmatrolarar > 1000 HK	14	13	4	1	3	20	4	7	0	6	9	2	0,3
Partrolarar < 1000 HK	39	56	43	47	23	6	9	11	5	3	11	24	2,0
Partrolarar > 1000 HK	9	11	8	3	0	4	17	40	26	20	16	37	0,7
Stállínuskip	19	7	26	37	41	39	36	11	30	13	31	2	2,1
Ídnaðartrolarar	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0,3
Annar reiðskapur	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	3,0
Heildarveiða, tons	2625	1655	1709	1112	405	284	126	100	239	642	512	1846	

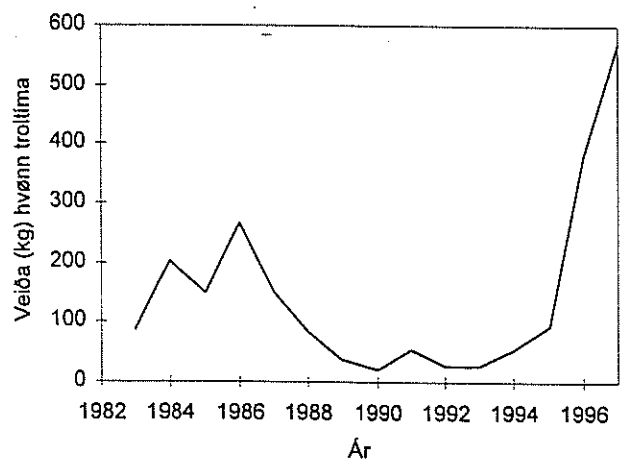
Føroyabanka síðani 1985 býtt millum skipabólkar. Talvan er grundað á upplýsingar burtur úr avreiðingarseðlunum. Sum heild hava tað verið partrolararnir og stállínuskipini, sum hava avreitt mest av toski av Føroyabanka. Einstøk ár hava eisini trolbátar avreitt lutfalsligan stóran part, t.d. í 1994, tá teirra partur var 34 %. Í 1995 og 1996 avreiddu snelluskip ávika-vist 23 % og 24 % av toskinum av Føroyabanka. Sum partur av heildarveiðuni hjá hvørjum skipabólki sær hevur toskur av Føroyabanka ikki so stóran týðning.

Á Mynd 4.3.3 er veiðan í miðal hvønn fiskidag hjá stállínuskipum og útróðrabátum við línu árin 1985-1996 víst. Veiðan hjá stállínuskipunum seinastu árin hevur verið munandi verri enn árin framman-undan, men batnaði tó nakað í 1995. Veiðan hvønn fiskidag hjá útróðrabátunum er fyrri fyrstu ferð síðan 1990 farin upp um 200 kg per dag.

Mynd 4.3.3. Veiða av toski á Føroyabanka í miðal hvønn fiskidag hjá stállínuskipum og útróðrabátum við línu 1985 til 1996.

Á Mynd 4.3.4 er víst, hvussu nógv Magnus Heinason hevur fingið í miðal hvønn troltíma á Føroyabanka á yvirlitstrolingunum um várarnar

Mynd 4.3.4. Veiða av toski á Føroyabanka í miðal hvønn troltíma á yvirlitstrolingunum við Magnusi Heinason 1983-1996. Bert trolstøðir grynri enn 200 m dýpi eru roknaðar við.

síðani 1983. Bert trolstøðirnar grynri enn 200 m eru brúktar í útrokningunum av miðaltølunum. Frá 1986 til 1990 minkaði veiðan støðugt, men í 1996 og 1997 hevur hon verið framúr góð.

Altjóða Havrannsóknarráðið hevur viðmælt, at veiðutrýstið í 1998 ikki fer upp um veiðutrýstið í 1996.

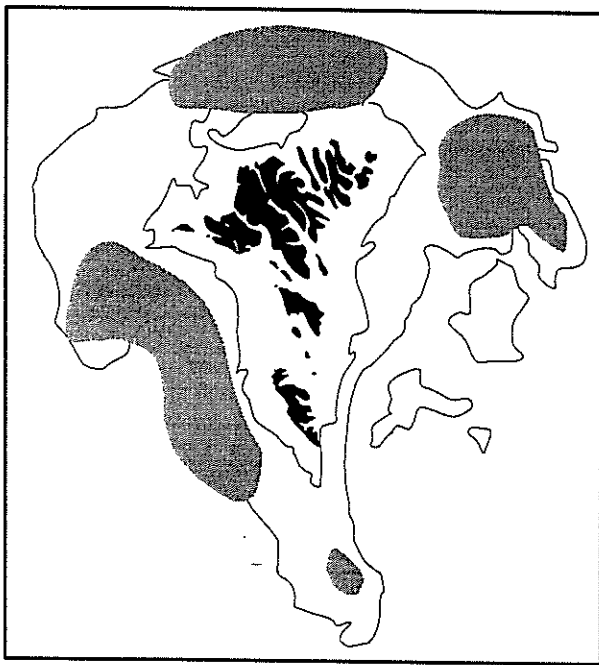

4.4 Hýsa

4.4.1 Alment um hýsu

Hýsa er vanlig bæði á Landgrunninum, Føroyabanka, Ytrabanka og Ystabanka og er fingin frá heilt grunn-um vatni inni við land og niður ímóti 600 m dýpi; tað er tó sjáldsamt at fáa hýsu djúpri enn 450 m. Í stovnsmetingum verður øll hýsa undir Føroyum roknað sum ein og sami stovnur.

Gýtingartíðin hjá hýsu er frá mars til mai; meginparturin av gýtingini er tó í seinnu helvt av apríl. Gýting er staðfest víða um í føroyskum sjógvi, bæði inni á summum firðum og á landgrunninum og bankum. Tað mesta av gýtingini er tó á trimum lutfalsliga víðum økjum norðan-, eystan- og vestanfyri, á einum minni øki sunnanfyri (Mynd 4.4.1) og á Føroyabanka. Gýtingarøkini eru tó ikki so avmarkað, sum tey hjá toski, og sjálvt á økjum víst á Mynd 4.4.1 tykist gýtingin at vera rættuliga skiftandi ár undan ári. Gýtingardýpið er 50-200 m, fyri tað mesta djúpri enn 100 m.

Mynd 4.4.1. Høvuðsgýtingarøki hjá hýsu undir Føroyum.

Eftir gýtingina flotna rognkornini upp í sjógvin og verða spjadd við rákinum kring landgrunn og bankar; sama er við larvunum. Yngulin er uppi í sjónum í nakrar mánaðir, men í tíðarskeiðnum juli-september leitar hann niður á botn á umleið 90-200 m dýpi.

Hetta, at hýsa veksur upp á vanligari fiskileið, meðan toskur og upsi vaksa upp inni við land, er vert at leggja sær í geyma, tí hýsan er tískil ikki so væl

varð tey fyrstu árin.

Hýsan kann fara á bæði harðbotn og á bleytan botn, men er kanska serliga nógv á bleytum botni. Tað tykist, sum um tað er útboðið av føði, ið er avgerandi fyri valið av botni. Føðin er fyri tað mesta ymisk maðkasløg og slangukrossfiskar, men eisini krabbadýr og fiskur verða etin. Av og á leitar hýsan, serliga ungfiskurin, upp í sjógvin eftir føði.

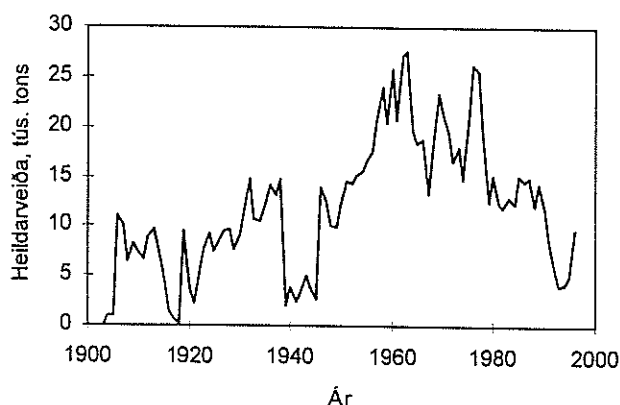
Væksturin á hýsu undir Føroyum er rættuliga ymiskur. Væksturin er minstur á bankunum eystanfyri, serliga á Sandoyarbanka, og økist so vestureftir; besti væksturin er á Føroyabanka. Á Mynd 4.4.2 er víst miðallongdin fyri hvønn aldur á hýsu frá yvirlitstrolingunum um várið 1983-95 við Magnusi Heinasyni.

Eftir hesum verður hýsan í miðal knappar 20 cm tað fyrsta árið, 3 ára gomul er hon umleið 40 cm til longdar, 5 ár umleið 50 cm og 14 ár umleið 65 cm. Men, sum sagt, eru rættuliga stórir munir í vøkstri á ymsum økjum undir Føroyum, og hetta eru miðalstøddir fyri alt økið. Hýsa undir Føroyum kann gerast góðar 110 cm til longdar. Á Mynd 4.4.2 sæst, at væksturin minkar nógv, eftir at hýsan er vorðin kynsbúgvinn. Í miðal eru umleið 60 % av hýsuni vorðin kynsbúgvinn á 3 ára aldri, og 4 ára gomul er mest sum øll hýsan kynsbúgvinn.

Mynd 4.4.2. Miðallongdir av hýsu frá yvirlitstrolingunum hjá Magnusi Heinasyni um várarnar 1983-1996 fyri hvønn aldur. Sum víst eru í miðal umleið 60 % av 3-ára gamlari hýsu kynsbúgvinn um hetta mundið.

4.4.2 Veiða

Í 1996 vórðu góð 9700 tons av hýsu fiskað undir Føroyum. Hetta er ein stór øking í mun til veiðuna 4 tey seinastu árin, tá bert 4-5 túsund tons vórðu veidd um árið, men tó væl minni enn árliga miðalveiðan seinastu 40 árin (Mynd 4.4.3). Eftir at fiskimarkið varð flutt út á 200 fjóðringar í 1977, hava føroyingar sjálvir fiskað at kalla alla hýsuna, ið hevur verið fiskað undir Føroyum. Í 1996 fiskaðu aðrar tjóðir 271 tons av hýsu ella minni enn 3 % av heildarveiðuni.

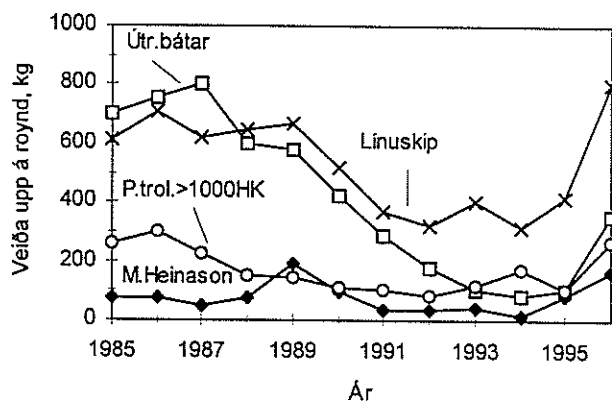
Mynd 4.4.3. Heildarveiða av hýsu undir Føroyum síðani 1903.

Í Talvu 4.4.1 er sett upp, hvussu tann føroyska veiðan av hýsu undir Føroyum síðani 1985 lutfalsliga býtir seg millum teir ymisku skipa- og reiðskapsbólkar. Niðast í talvuni er føroyska heildarveiðan av hýsu fyri hvørt árið. Talvan er grundað á hagtøl burtur úr avreiðingarseðlunum frá hvørji einstakari avreiðing. Tað sæst, at tað serliga eru útróðrabátarnir, ið hava fiskað hýsu í hesum tíðarskeiði. Parturin hjá teimum er tó minkaður nógv seinastu árin, meðan parturin hjá línuskipunum o; teimum størru partrolarunum er vaksin. Í 1995 fiskaðu línuskipini og størru partrolararnir yvir helvtin av hýsunum. Viðmerkjast skal, at hýsa bert er hjáveið hjá partrolarunum. Uttast høgrumegin í talvuni er viðmerkt, hvussu stórir prosentpartur hýsuveiðan miðal hevur verið av heildarveiðuni hjá hvørjum skipabólki sær hesi 10 seinastu árin. Tað er serlig fyri húkaveiðuna, at hýsan hevur havt týðning Næstan helvtin av øllum tí, ið útróðrabátarnir hav avreitt, hevur verið hýsa, meðan umleið 20 % av avreiðingunum hjá teimum opnu bátunum o; línuskipunum hevur verið hýsa.

Veiða upp á roynd 1985-1996 fyri yvirlitstrolingarnar á vári við Magnusi Heinasyni og teir triggj-

ar skipabólkar, ið fiska mestu hýsunum undir Føroyum, er víst á Mynd 4.4.4. Sum heild hevur veiðan fyri hvønn fiskidag verið minkandi hesi árin undantikið 1996, tá hon tók dyk á seg uppeftir. Hjá útróðrabátunum minkaði veiðan upp á roynd stöðugt frá 1987 til í 1994, kvinkaði síðani nakað upp aftur í 1995 og gjørdi eitt lop uppeftir í 1996. Hjá línuskipunum minkaði veiðan upp á roynd stöðugt frá 1989 til 1991, men hevur síðan verið rættiliga stöðug undantikið í 1996, tá hon knappliga øktist til tað mesta í hesum tíðarskeiði. Veiðan upp á roynd hjá teimum størru partrolarunum minkaði hvørt árið í tíðini 1986-1992, vaks síðani spakuliga í nøkur ár undantikið í 1995, tá ið hon fall aftur; men eins og hjá hinum skipabólkunum vaks hon nógv aftur í 1996.

Í yvirlitstrolingunum við Magnusi Heinasyni hevur gongdin verið øðrvísi, tí veiðan upp á roynd minkaði árin 1985-87, vaks so aftur og kom í hæddina í 1989, men hevur síðani verið stöðugt minkandi. Á yvirlitstrolingunum á vári 1995-96 kom veiðan upp á roynd upp aftur á sama stöði sum miðskeiðis í áttatiárunum.

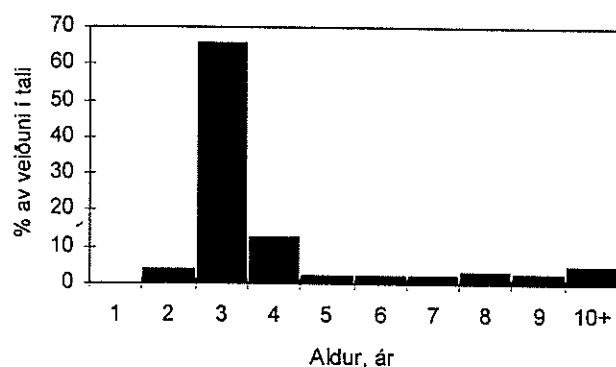

Mynd 4.4.4. Veiða upp á roynd fyri úrvaldar skipabólkar (kg hvønn fiskidag) og yvirlitstrolingar um várið við Magnusi Heinasyni (kg hvønn troltíma) 1985-1996.

Talva 4.4.1. Landingar av hýsu undan Føroyum 1985-96 í % fyri hvønn skipabólkin og heildarveiðan av hýsu um árið í hesum tíðarskeiði (tons slægd vekt). Uttast høgrumegin er víst, hvussu stórir partur hýsan í miðal hevur verið av landingunum hjá hvørjum skipabólki.

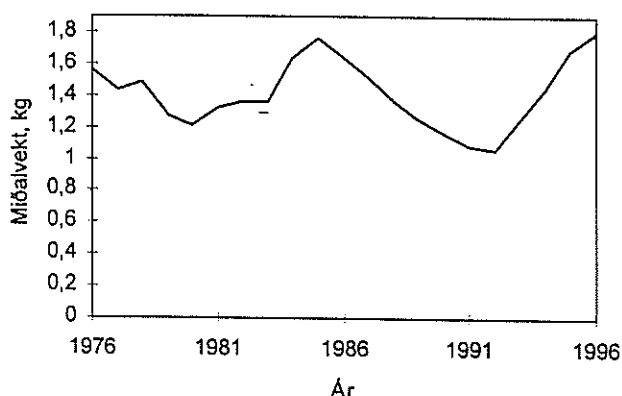
	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Hýsa %
Opnir bátar	7	7	11	2	3	2	3	2	1	1	1	2	23
Útróðrabátar	39	39	39	49	58	60	56	46	24	18	23	28	49
Trolbátar	1	2	2	2	1	1	2	2	8	8	7	6	13
Garnaveiða	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Snelluveiða	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	2
Lemmatrol. 400-1000 HK	6	3	5	4	3	3	1	1	3	2	5	7	13
Lemmatrolarar > 1000 HK	8	5	2	2	2	2	2	1	1	3	2	2	1
Partrolarar < 1000 HK	19	20	17	11	7	5	7	11	13	10	8	7	9
Partrolarar > 1000 HK	6	10	9	9	6	8	11	14	22	29	16	13	5
Línuskip	13	12	13	19	18	18	18	22	25	25	38	36	27
Ídnaðartrolarar	0	1	1	2	1	1	1	1	3	3	0	0	12
Annar reiðskapur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Heildarveiða, tons	13575	12967	13834	10700	12876	10319	7473	4104	3275	3582	4395	8525	

Mynd 4.4.5 vísir aldursbýtið í veiðuni av hýsu undir Føroyum í 1996. Vanliga verður mest fiskað í tali av 3-5 ára gamlari hýsu, og er onkur góður árgangur á veg, so verður nógv fiskað longu av 2 ára gamlari hýsu (húkaveiða). Bæði í 1993 og 1994 var lutfalsliga mest fiskað av eldri hýsu; verður hetta hildið saman við, at heildarveiðan hesi árin var sera lítil, so vísir tað týðuliga, at tilgongdin hesi seinastu árin hevur verið sera vánalig. Í 1995 varð tó nógv fiskað av 2 ára gamlari hýsu, og í 1996 var nógv tað mesta av veiðuni í tali 3 ára gomul hýsa. Hetta eru týðulig tekin um, at 1993-árgangurin er góður (Mynd 4.4.5).

Mynd 4.4.5. Aldursbýtið í veiðuni av hýsu undir Føroyum í 1996.

Miðalvektirnar á 3-7 ára gamlari hýsu í veiðuni seinastu 20 árin eru vístar á Mynd 4.4.6. Í tíðini 1985-1992 minkaðu tær nógv, men í 1993-1995 eru miðalvektirnar nógv øktar. Í 1996 vórðu vektirnar nakað størri enn í 1995, men fyribils tøl fyri 1. ársfjóðring í 1997 vísa, at vektirnar nú eru farnar at minka aftur fyri flestu aldursbólkar.

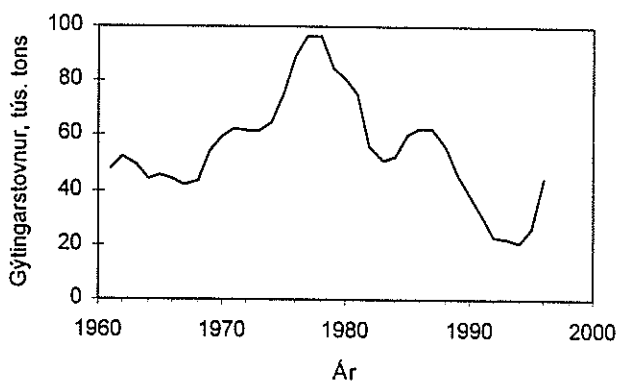

Mynd 4.4.6. Miðalvektir á 3-7 ára gamlari hýsu undir Føroyum síðani 1976.

4.4.3 Stovnsmeting

Mynd 4.4.7 vísir støddina á gýtingarstovninum av hýsu undir Føroyum árin 1961-1996. Í miðal hevur

gýtingarstovnurin hesi árin verið umleið 55 túsund tons. Fram til 1989 skifti hann ímillum 45 og 95 túsund tons, men síðani minkaði hann støðugt niður í 20 túsund tons í ávikavist 1993 og 1994, og er hetta nógv tað lægsta, hann hevur verið, síðani stovnsmetingar byrjaðu undir Føroyum. Í 1995 kvinkaðist hann tó nakað upp aftur, og í 1996 kom hann heilt upp aftur á um 45 túsund tons.

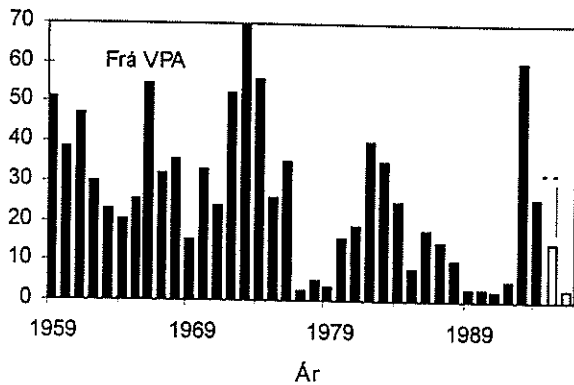

Mynd 4.4.7. Støddin á gýtingarstovninum av hýsu 1961-1996.

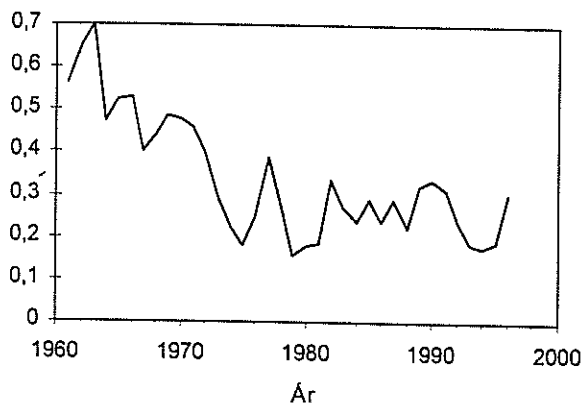
Tað er tann lítla tilgongdin síðani seinast í sjevti-árunum, ið er tann størsta atvoldin til hesa minking (Mynd 4.4.8). Í veruleikanum byrjaði gýtingarstovnurin at minka seinast í sjevtiárunum eftir ein støðugan vøkstur í eini 10 ár. Minkingin støðgaði á miðskeiðis í áttatiárunum vegna tveir góðar árgangir frá 1984 og 1985 og ein miðalstóran árgang frá 1986, men fram til og við 1992 eru bert vánaligir árgangir komnir undan, og hetta er sum sagt høvuðsorsøkin til, at gýtingarstovnurin var kominn so langt niður í stødd. Við tí seinastu stovnsmetingini, ið varð gjørd í mai í 1997, er staðfest, at 1993 árgangurin er sera góður, og tað er hann, sum hevur fingið gýtingarstovnin upp á tað støðið, ið er víst á mynd 4.4.7. Samstundis er sannlíkt, at 1994 árgangurin er um miðal av stødd, so nógv bendir á, at gýtingarstovnurin fer at vaksa nakað aftrat komandi ár. Seinasta ár varð 1994 árgangurin mettur at vera størri enn 1993 árgangurin, men hann sær ikki út til at vignast so væl, sum vónað. Ein av orsøkunum til hetta tykist vera, at ein stórur partur er etin av øðrum fiskasløgum, serliga toski.

Metingar av árgangnum 1995 og 1996 út frá yvirlitstrolingum (Mynd 4.4.8) og ábendingar frá yngulkanningum vísa, at hesir árgangir eru væl undir miðal fyri alt tíðarskeiðið (26 milliónir 2 ára gamlar hýsur).

Veiðutrýstið eftir hýsu var ov stórt í sekstiárunum, men síðani fyrst í sjevtiárunum hevur tað í miðal ligið um 0.26, ið svarar til, at 21 % av hýsustovninum eru fiskað um árið (Mynd 4.4.9). Í 1996 var veiðutrýstið

Mynd 4.4.8. Tilgongd til hýsustovnin undir Føroyum 1959-1996, gjørd upp sum tal á 2-ára gamlari hýsu. Árgangirnir til og við 1994 eru frá tí veruligu stovnsmetingini (VPA), meðan árgangirnir 1995-1996 eru mettir við støði í yvirlitstrolingunum við Magnusi Heinasyni.

Mynd 4.4.9. Veiðutrýstið á hýsustovnin undir Føroyum 1961-1996, gjørt upp sum miðal F fyri aldrarnar 3-7.

0.31, ella við øðrum orðum vórðu um 24 % av hýsustovninum fiskað hetta árið.

Verður náttúru deyðatalið tikið við, so eru í miðal eini 40 % av hýsustovninum deyð um árið síðani fyrst í sjeytiárunum, og er hetta ikki nógv, um umstøðurnar høvdu verið til vildar, t.e. um tilgongdin hevði verið meira vanlig. Men við teimum tilgongdum, ið hava verið hetta tíðarskeiðið, so var deyðatalið kortini nóg stórt til, at stovnurin minkaði.

Mynd 4.4.10 vísir smáfiskaúrtøkuna av hýsu undir Føroyum alt eftir, hvussu veiðutrýstið er. Útrokningarnar eru grundaðar á miðal fiskimynstur fyri árin 1961-1996, miðal fiskavektir fyri hvønn aldur í tíðini 1977-1996 og miðal kynsbúning fyri tíðarskeiðið 1983-1996. F_{max} er her roknað til 0.42, sum svarar til 31 %.

Um hugt verður at Mynd 4.4.10, so sæst, at smáfiskaúrtøkan er rættuliga jøvn, tá ið F er komið upp um eini 0.3; tað er sostatt trupult neyvt at gera av støddina á F_{max} . Bert smáar broytingar í tilgongd og vøkstri kunnu ávirka tað roknaðu støddina á F_{max} munandi.

Hóast hesar óvissur í sambandi við at gera av støddina á F_{max} fyri hýsu, so sæst av Mynd 4.4.10, at størsta varandi veiðan, ið kann fáast burtur úr eini 2-ára gamlari hýsu, er 653 gramm. Seinastu 35 árin hevur tilgongdin til hýsustovnin í miðal verið umleið 26 milliónir 2 ára gamlar hýsur. Hetta svarar til, at størsta varandi langtíðarveiðan av hýsu um árið er umleið 17 túsund tons. Vert er at leggja til merkis, at munurin á úrtøkuni við varandi veiðutrýsti og við F_{max} er sera lítil, men munurin á nevndu veiðutrýstum er sera stórur, so tað kann als ikki loysa seg at økja munandi um veiðutrýstið, útreiðslurnar verða alt ov stórar í mun til vinningin í úrtøku.

Mynd 4.4.10. Smáfiskaúrtøkan av hýsu undir Føroyum við ymisk veiðutrýst. Roknað verður við, at hýsan setur til fiskiskapin sum 2-ára gomul, og at veiðutrýstið er miðal fyri aldrarnar 3-7.

4.4.4 Forsagnir

Styttri forsagnir. Tær styttru forsagnirnar byggja á støddina á hýsustovninum hin 1. januar 1997. Talið á hýsu, ið er 4 ár og eldri, fæst beinleiðis frá stovnsmetingini (VPA) í 1997, meðan talið á 2- og 3 ára gamlari hýsu eisini má metast út frá yvirlitstrolingunum hjá Magnusi Heinasyni, tí at stovnsmetingin ikki er so álítandi tað seinasta árið fyri teir ungu aldursbólkar. Talið á 2-ára gamlari hýsu í 1998 er eisini mett út frá yvirlitstrolingunum, meðan talið á 2-ára gamlari hýsu í 1999 er sett at vera miðal fyri árin 1986-1998.

Metingarnar av miðalvektunum fyri hvønn aldur komandi árin eru grundaðar á eina hagfrøðiliga viðgerð av gongdini seinastu árin í vøkstri og tali á fiski í stovninum, umframt ta staðfestu gongdina fyrsta ársfjóðring í 1997. Kynsbúningin á hýsu verður kannað á yvirlitstrolingunum á vári við Magnusi Heinason, og fyri hvørt av árunum 1997-1999 varð kynsbúningin sett at vera miðal fyri árin 1995-1997. Fiskimynstrið í 1997-1999 er sett at verða miðalvirðið av tí við stovnsmetingini í 1997 funna fiskimynstrið í 1994-1996.

Veiðan í 1997 er sett til 17000 tons, ið svarar til,

Talva 4.4.2. Styttir forsagnir fyr hýsu undir Føroyum. Veiðan í 1997 er sett til 17000 tons, ið svarar til, at veiðutrýstið í 1997 verður tað sama sum tað í 1996, ið var 0.31. Gýtingarstovnurin tann 1/1 1998 væntast tá at verða 55 túsund tons.

Veiðupolitikkur	Veiðutrýst í 1998	Veiða í 1998	Gýtingarstovnur 1/1 1999
Ongin hýsuveiða	0.00	0 tons	74 tús. tons
Veiðutrýstið 30 % minni enn í 1996	0.21	12 tús. tons	59 tús. tons
Veiðutrýstið sum í 1996 (F)	0.31	16 tús. tons	54 tús. tons
Veiðutrýstið 30 % størri enn í 1996	0.40	20 tús. tons	49 tús. tons

at veiðutrýstið í 1997 verður tað sama sum tað í 1996, t.e. 0.31. Gýtingarstovnurin tann 1. januar 1998 vil tá verða vaksin til 55 túsund tons.

Úrslitini av forsagnunum eru víst í Talvu 4.4.2. Fýra ymsir veiðupolitikkir eru kannaðir, líka frá ongari hýsuveiðu í 1998 til eina veiðu upp á 20 túsund tons. Í øllum hesum førum vil gýtingarstovnurin tann 1. januar 1999 verða oman fyri 40 túsund tons, ið er tann minsta lívfrøðiliga ráðiliga støddin fyri hýsustovnin undir Føroyum. Lagt skal tó verða til merkis, at verður veiðutrýstið størri enn tað í 1996, so vil gýtingarstovnurin fara at minka aftur.

Orsøkirnar til hesi góðu útlit fyri hýsustovnin eru fyrst og fremst, at tann góði 1993-árgangurin er komin fult inn í gýtingarstovnin, og at tann miðalstóri 1994-árgangurin er um at vera fult inni. Vøkstururin á hýsu er eisini nógv batnaður samanborið við árinu herfyri. Her skal tó verða mint á, at vøkstururin sær nú út til at minka nakað aftur, og tær fyrstu metingarnar av árgangunum frá 1995-1997 benda á, at hesir árgangir eru smáir.

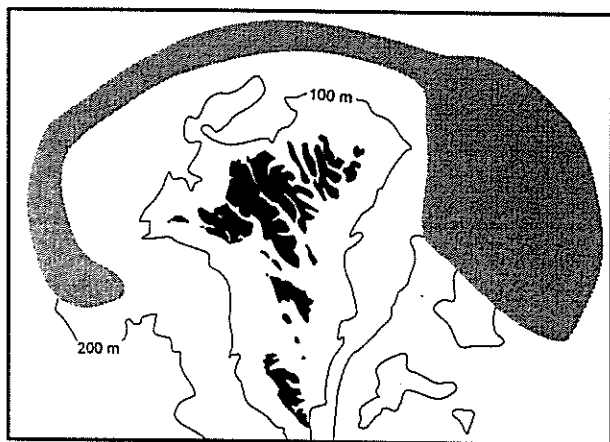
Forsøgn viðvíkjandi veiðutrýsti undir verandi skipan við fiskidøgum. Sum greitt frá í parti 3.3, so eru rokningar gjørdar fyri at meta um, hvat veiðutrýstið mest sannlíkt vil verða í 1997 og í 1998 við verandi skipan við fiskidøgum. Úrslitið vísti, at í 80 % av førunum vil veiðutrýstið ikki fara upp um 0.3, ið er tað sama, sum veiðutrýstið var í 1996. Men, tað er undir teirri fortreyt, at teir ymsu skipabólkarnir fiska á sama hátt, sum teir hava gjørt í tíðini 1985-95.

4.5 Upsi

4.5.1 Alment um upsa undir Føroyum

Upsi er bæði botnfiskur og uppsjóvarfiskur, ið livir á 150-350 m dýpi á Landgrunninum, á Føroyabanka, ytru bankunum og á Íslandsryggjunum. Vanliga verður hildið, at upsastovnurin undir Føroyum er ein sjálvstøðugur stovnur uttan stórvegis samband við aðrar upsastovnar í landnyringspartinum av Atlantshavinum, t.e í Barentshaviðnum, undir Íslandi, vestan fyri Skotland og í Norðsjónum. Mett verður, at tað, sum er av ferðing t.d. úr Noregi til Føroyar og úr Føroyum til Íslands, er so lítið, at tað ikki hevur nakran týðning fyri stovnsmetingina.

Gýtingin fer fram í tíðarskeiðnum januar-apríl, tó er høvuðsgýtingin í februar-mars. Megingýtingarøkið er á 150-250 m dýpi vestan, norðan og eystan fyri Føroyar (Mynd 4.5.1). Rognkorn og larvur reka við streyminum runt Føroyar til umleið juni-juli, tá yngulin, um 2.5-3.5 cm langur, leitar sær inn undir land.

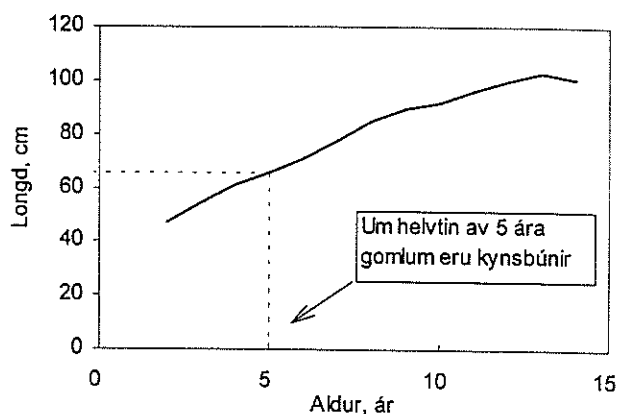

Mynd 4.5.1. Høvuðsgýtingarøkið hjá upsa.

Fyrsta árið livir hann sum murtur heilt inni við land og er um heystið um 10-13 cm til støddar. Eitt og tvey ára gamal seiður fer út á fjørðin at leita sær føði uppi í sjónum. Tá er hann ávikavíst um 16-25 cm og um 29-39 cm langur. Umleið trý ára gamal og um 50 cm til støddar fer hann longri útfrá og djúpri og kemur tá inn í vinnuliga fiskiskapin.

Miðal vøkstur í tíðarskeiðnum 1993-95 er vístur á Mynd 4.5.2. Fimm ára gamlir og um 65 cm til longdar er um helvtin gýtingarfør. Sjeið ára gamlir hava næstan allir gýtt minst eina ferð.

Føðin hjá upsayngli er æti, seiðamurturin etur smá krabbadjór, seiðurin krabbadjór og smáan fisk t.d. nebbasild. Upsin etur smáan fisk, t.d. hvítingsbróðir, hýsumurt og nebbasild og eisini størri krabbadjór.

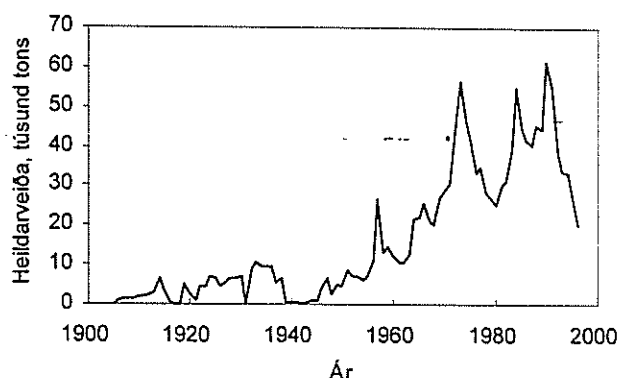

Mynd 4.5.2. Miðallongd av upsa í veiðuni í tíðarskeiðnum 1993-95. Eisini eru vist aldur og longd, tá helvtin av upsanum er kynsbúgvinn.

4.5.2 Veiða

Frá aldarmóti og fram til seinna heimsbardaga var upsaveiðan skiftandi og kom sjálvdan upp um 10 túsund tons, sí Mynd 4.5.3. Eftir stríðsárini mentist upsafiskiskapurin aftur og fór síðst í fimmtíárunum fyrri fyrstu ferð upp um 25 túsund tons. Í sekstíárunum var árliga miðalveiðan um 18 túsund tons. Í sjeiti- og áttatíárunum lá árliga veiðan millum 25 túsund og 60 túsund tons og árliga miðalveiðan var um 39 túsund tons í tíðarskeiðnum 1970-89. Í 1990 var veiðan yvir 61 túsund tons, tað mesta higartil. Síðani er árliga veiðan minkað nógv, og bæði í 1993 og 1994 var hon 33 túsund tons og minkaði niður í 28 túsund tons í 1995 og var 20 túsund tons í 1996.

Føroyski parturin av veiðuni var í 1975 um 6 %, men vaks sera skjótt eftir, at sjómarkið fór út á 200 fj. í 1977 og var uppi á 94 % í 1980. Í 1996 var útlenski parturin minni enn 1%.

Mynd 4.5.3. Heildarveiða av upsa undir Føroyum í hesi øðini fram til 1995.

Talva 4.5.1 vísir, hvussu stóran part hvør skipabólkur/veiðuháttur í føroyska flotanum veiddi av samlaðu føroysku veiðuni á hvørjum ári í tíðarskeiðnum 1986-1996. Útrokningarnar eru grundaðar á av-

Talva 4.5.1. Upsaveiðan undir Føroyum 1985-1995. Talvan vísir, hvussu stóran part av upsa hvør skipabólkur/veiðuháttur hjá føroyska flotanum veiddi av samlaðu føroysku uppsaveiðuni á hvørjum ári í tíðarskeiðnum. Niðasta regla vísir samlaðu veiðuna (rund vekt) íroknað útlendskari veiðu. Uttast høgumegin stendur miðalprosent av upsa í veiðuni hjá hvørjum skipabólki/veiðuhátti.

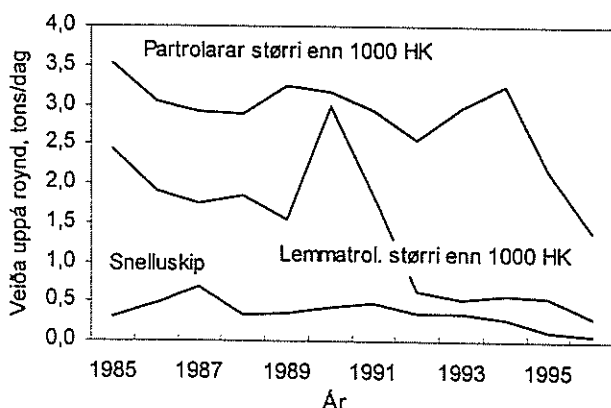
Bátabólkur	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Upsi %
Opnir bátar	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	20
Útróðrabátar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Trolbátar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Garnaveiða	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	14
Snelluveiða	4	6	7	9	7	10	10	9	13	11	9	64
Lemmatrolarar <1000 HK	3	4	7	5	4	1	0	1	1	1	1	28
Lemmatrolarar >1000 HK	27	20	21	18	20	14	7	6	7	10	7	21
Partrolarar <1000 HK	27	23	20	24	24	27	24	21	19	17	24	66
Partrolarar >1000 HK	36	44	44	41	43	46	56	61	59	60	59	73
Stállínuskip	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ídnaðartrolarar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	15
Annar reiðskapur	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Heildarveiða, tons	41716	40020	45285	44477	61628	54858	38366	33596	33173	27502	20056	

reiðingarseðlar frá føroyskum landingum. Niðasta regla vísir samlaðu veiðuna írokna útlenska veiðu. Uttast høgumegin stendur, hvussu nógv prosent av upsa var í føroysku veiðuni hjá hvørjum skipabólki/veiðuhátti í miðal í tíðarskeiðnum.

Sum tað sæst av talvuni, so verður upsi næstan bert veiddur við trolí og snellu. Tá hugt verður eftir, hvørjir skipabólkar/veiðuhættir veiða upsa, sæst, at gongdin seinastu 10 árini hevur verið eitt umskifti frá lemmatrolarum til partrolarar. Í 1986 veiddu lemmatrolarar 30 % av upsanum, men í 1996 var hetta minkað til 8 %.

Hinvegin øktu partrolarnir sín part úr 63 % í 1986 til 83 % í 1996. Parturin hjá snelluskipunum økist úr 4 % í 1986 í 9 % í 1996.

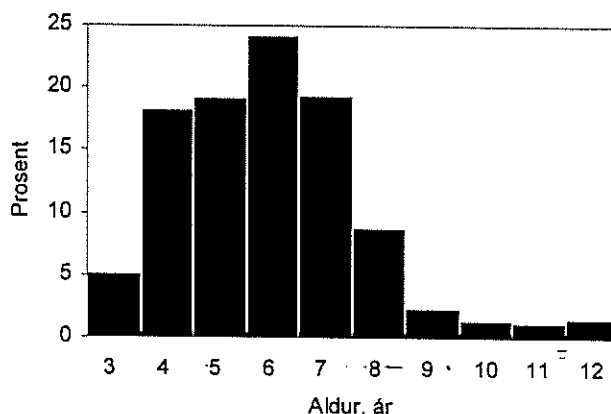
Veiða upp á roynd, roknað sum tons fyri hvønn fiskidag, er víst á Mynd 4.5.4 fyrir teir størri trolararnar og snellubátarnar. Hjá størri partrolarunum minkaði veiða upp á roynd úr 3.0 tons/dag í 1986 til 2.5 tons/dag í 1992, men er síðani økt aftur til 3.2 tons/dag í 1994. Í 1996 minkaði veiða upp á roynd niður í 1.4 tons/dag. Hjá størri lemmatrolarunum

Mynd 4.5.4. Veiða upp á roynd av upsa fyrir stóru lemma- og partrolararnar og snelluskipini í tíðarskeiðnum 1985-95.

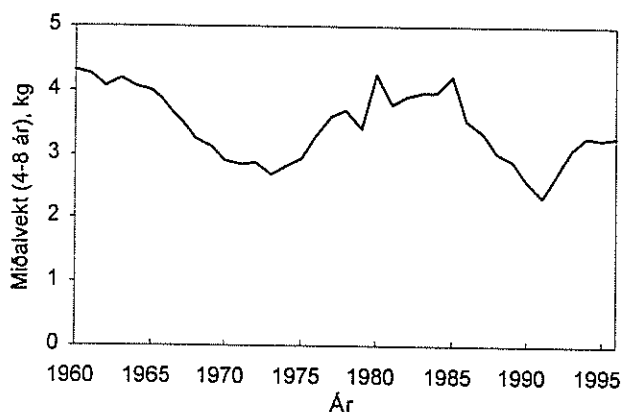
vaks veiða upp á roynd úr 1.9 tons/dag í 1985 í 3.0 tons/dag í 1990, men minkaði síðani til 0.6 tons/dag í 1992 og minkaði til 0.3 tons/dag í 1996. Í veiðuni hjá størri lemmatrolarunum var 29 % upsi í 1986, men bert 9 % í 1996. Í 1987 fingur snelluskipini 0.7 tons/dag, men tað minkaði niður í 0.1 tons/dag í 1996.

Í 1996 var aldursbýtið í veiðuni merkt av, at størsti parturin av fiskinum, t.e. 61 %, er 4-6 ár (Mynd 4.5.5). Í 1960, tá veiðutrýstið var lítið, vóru 34 % 4-6 ár.

Mynd 4.5.5. Aldursbýtið í uppsaveiðuni í 1995.

Miðalvektin á upsa í aldursbólkunum 4-8 ár broyttist nógv gjøgnum tíðarskeiðið 1960-1995 (Mynd 4.5.6). Í byrjanini var miðalvektin høg, um 4.4 kg, men minkaði til 2.7 kg mitt í sjeytiárunum. Síðan fór hon upp aftur og var høg í fyrru helvt av áttatiárunum, umleið 4.0 kg. So minkaði hon aftur fram móti 1991 til tað higartil lægsta skrásetta støðið, 2.4 kg. Síðan 1991 er miðalvektin økt og er í 1996 komin upp á 3.3 kg.

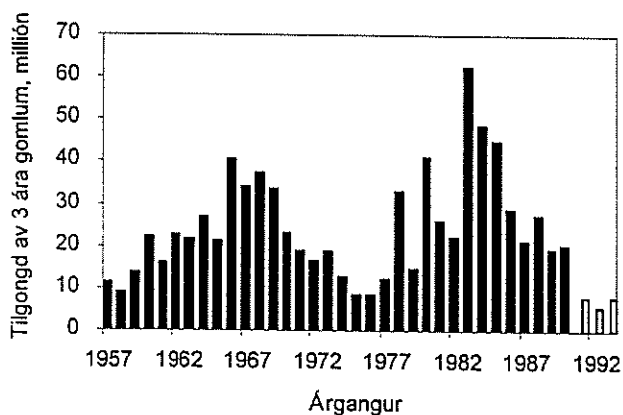
Mynd 4.5.6. Miðalvekt hjá 4-8 ára gomlum upsa, rund vekt.

4.5.3 Stovnsmeting

Metingin av upsastovninum er grundað á upplýsingar um upsafiskiskapin undir Føroyum í einum longum tíðarskeiði. Fyri hvørt ár síðani 1960 eru innsavnaðar upplýsingar um: Heildarveiðuna, aldursbýtið í veiðuni og miðalvekt í hvørjum aldursbólki. Síðani 1983 eru eisini innsavnaðar upplýsingar um kynsbúning. Til meting av veiðutrýstinum eru nýttar upplýsingar um veiðu upp á roynd frá vinnuliga fiskiskapinum, í hesum færinum frá 8 partrolarum fyri tíðarskeiðið 1982-1996. Frá stovnsmetingunum fáa vit upplýsingar um stovnin í tali av fiski og samlaða vekt í hvørjum aldursbólki.

Støðið undir fiskiskapinum er tilgongdin av ungfiski. Um hon er góð yvir eitt longri tíðarskeið, ber til at hava góðan fiskiskap, men er hon vánalig, má fiskiskapurin minka, fyri at stovnurin ikki skal koma undir minsta markið, ið er tilráðiligt.

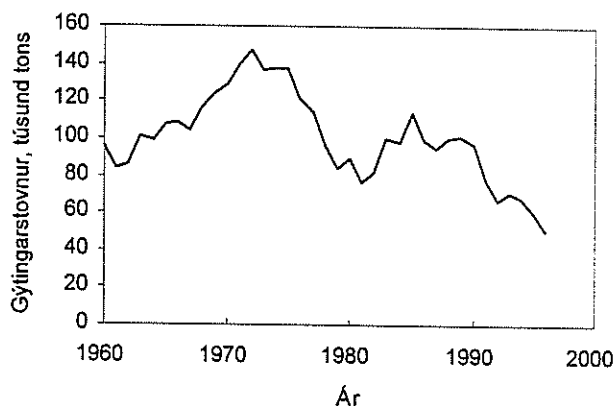
Í sekstiárunum var árliga miðaltílgongdin av upsa um 20 milliónir, í sjevtiárunum um 21 milliónir og í áttatiárunum um 34 milliónir (Mynd 4.5.7) Stór tilgongd var ein orsök til ta góðu veiðuna í áttatiárunum, tí veiðutrýstið var høgt hetta tíðarskeiðið. Størsti skrásetti árgangur nakrantíð er 1983 árgangur.

Mynd 4.5.7. Tilgongd av 3 ára gomlum upsa. Ljósu stabbarnir eru fyrilismetingar.

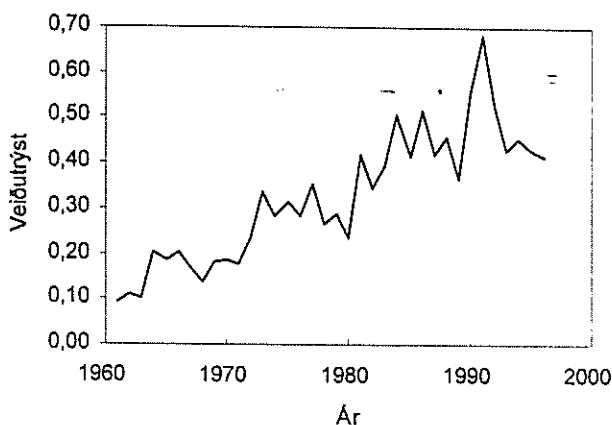
urin, sum kom inn í fiskiskapin í 1986 við 63 milliónum trý ára gomlum upsum. Í tíðarskeiðnum 1990-96 var miðaltílgongdin um 16 mill fiskar.

Sambandið millum gýtingarstovn og tilgongd er ikki heilt einfalt, men fer stovnurin undir eitt ávíst minsta mark, eru smáir møguleikar fyri góðari tilgongd. Í tíðarskeiðnum 1960-96 var gýtingarstovnurin í miðal 100 túsund tons og lá fyri ein stóran part millum 84 túsund og 113 túsund tons (Mynd 4.5.8). Í tíðarskeiðnum 1992-94 var hann minkaður niður í 60-70 túsund tons, og var í 1996 um 50 túsund tons.

Mynd 4.5.8. Vekt av gýtingarstovni hjá upsa í tíðarskeiðnum 1960-95.

Síðani 1960 er veiðitrýstið støðugt vaksið (Mynd 4.5.9). Í sekstiárunum lá veiðutrýstið millum 0.1 og 0.2, øktist í sjevtiárunum til 0.2-0.3 og endaði í áttatiárunum uppi á 0.4-0.5. Í 1991 var veiðutrýstið 0.67, tað størsta higartil. Í 1995 var veiðutrýstið um 0.41, ið svarar til at 31 % av teimum 4-8 ára gomlu vórðu fiskaðir.

Mynd 4.5.9. Veiðutrýst á upsastovnin í tíðarskeiðnum 1960-95.

4.5.4 Forsagnir

Styttra forsøgnin ger eina framskriving av støðuni,

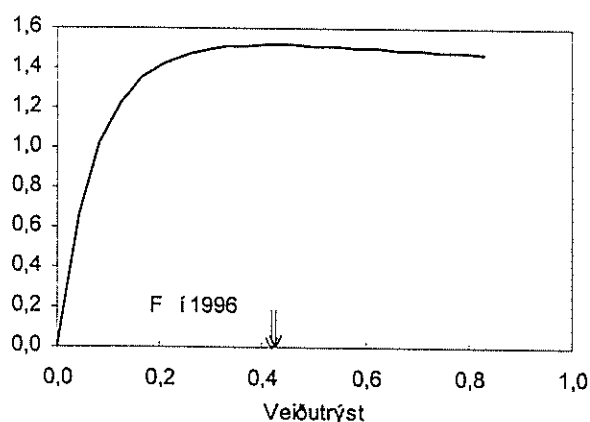
Talva 4.5.2. Stuttíðarforsøgn um upsaveiðu og gýtingarstovn.

Veiðupolitikkur	Veiðutrýst í 1998	Veiða í 1998	Gýtingarstovnur 1/1 1999
Ongin veiða	0.00	0 tons	34 tús. tons
Veiðutrýst lagað til 11 tús. tons	0.29	11 tús. tons	33 tús. tons
Sama veiðutrýst sum í 1997	0.41	15 tús. tons	30 tús. tons

sum hon var 1. januar 1997 og roknað við eini tilgongd av 3 ára gomlum upsa upp á 7.2 mill fiskar næstu árin. Gingið verður út frá, at broytingarnar í miðalvektunum halda áfram, og veiðumynstrið verður sum í 1996. Síðani verða avleiðingarnar fyri veiðu og gýtingarstovn roknaðar treytað av ymsum veiðutrýstum (Talvu 4.5.2). Um eingin fiskiskapur verður í 1998, gerst gýtingarstovnurin 34 túsund tons 1. januar 1999. Um 11 túsund tons verða veidd í 1998, gerst gýtingarstovnurin 33 túsund tons. Um veiðutrýstið verður óbroytt, verður veiðan 15 túsund tons í 1998 og gýtingarstovnurin verður 30 túsund tons 1. januar 1999. Minsta burðardyggja stødd á gýtingarstovninum verður mett at vera um 85 túsund tons.

Langtíðarforsøgn. Við upplýsingum um vøkstur, náttúruveyða og veiðumynstur ber til at rokna, hvussu nógv fæst burtur úr stovninum fyri hvønn 3 ára gamlan upsa, ið kemur inn í stovnin. Hetta talið verður kallað smáfiskaúrtøkan (Mynd 4.5.10).

Smáfiskaúrtøkan økist við øktum veiðutrýsti upp til eitt ávíst støði, og um veiðutrýstið økist enn meira, minkar smáfiskaúrtøkan aftur. Veiðutrýstið, sum við tíðini gevur størstu smáfiskaúrtøku, kallast $F_{\max}$. Veiðutrýstið í 1996 var næstan tað sama sum $F_{\max}$. Tá er smáfiskaúrtøkan 1.5 kg/smáfisk. Um vit nýta miðal tilgongd fyri árin 1960-96, t.e. 23 milliúnir 3 ára gamlir upsar, og falda hana við smáfiskaúrtøkuni, fáa vit eina árliga langtíðar miðalveiðu upp á 35 túsund tons. Um tilgongdin er á hesum støði, er hetta mesta veiða, ið fæst úr stovninum um árið.

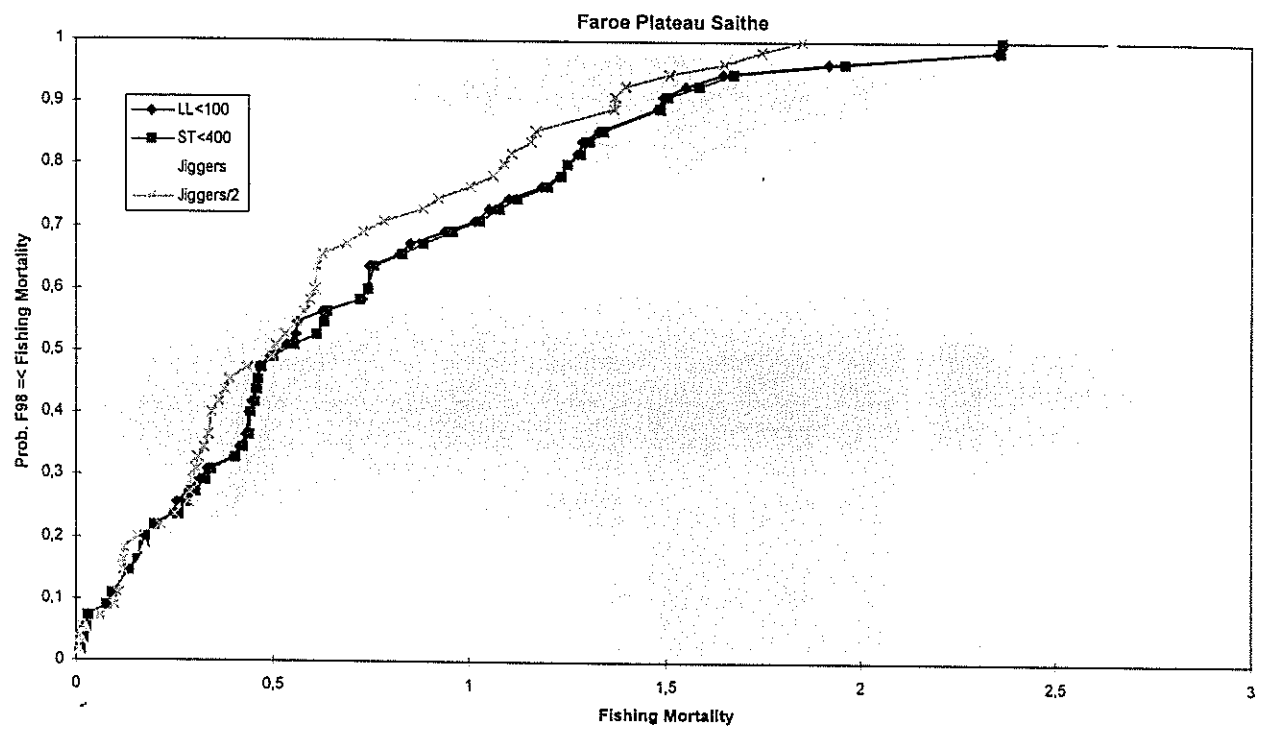
Mynd 4.5.10. Smáfiskaúrtøkan hjá upsastovninum.

Dagaskipanin

Um vit ganga út frá, at veiðumynstrið, fiskidagatalið og býtið av fiskidøgum millum teir fyra skipabólkarnar verður tað sama í 1998 sum í 1997, so kunnu vit býta fiskideyðatalið sum hesir útinna fyri upsa í 1998 í trý føri alt eftir samansetingina av fiskidøgum í bólki 4.

Av tí at fiskievnið er ymiskt fyri teir trýggjar skipabólkarnar í bólki 4, broytist sannlíkisgreinin (sannsýnligheitsprofilurin) tá býtið av fiskidøgum millum skipabólkarnar í bólki 4 broytist. Tað er av stórum týðningi fyri upsan, um tað eru línubátar minni enn 100 tons, lemmatrolarar undir 400 HK ella snellubátar, sum fáa tillutað flestu av teimum 9230 døgnum, sí Mynd 4.5.11.

Um línubátar minni enn 100 tons fáa allar 9230 dagarnar, er sannlíki fyri at fiskidagatalið ikki fer upp um 1.25 80 %. Tað verður 80 % sannlíkt, at fiskidagatalið ikki fer upp um 1.25, um lemmatrolarar undir 400 HK fáa allar 9230 dagarnar. Snellubátar eru teir effektivastu av skipabólkunum í bólki 4. Um allir 9230 dagarnir verða tillutaðir snellubátum er sannlíki fyri at fiskidagatalið ikki fer upp um 1.55 80 %. Um dagatalið verður minkað 30 % í bólki 4 og allir dagarnir eru tillutaðir snellubátunum er sannlíkið 80 % fyri at fiskidagatalið ikki fer upp um 1.08. Viðmerkjast skal, at lemmatrolarar ikki eru við í hesi útrokning og at fiskideyðatalið, teir fremja á upsa-stovnin, skal leggjast aftrat. Vanliga fiskar hesin skipabólkurin 8-9 % av samlaðu veiðuni av upsa.

Mynd 4.5.11.

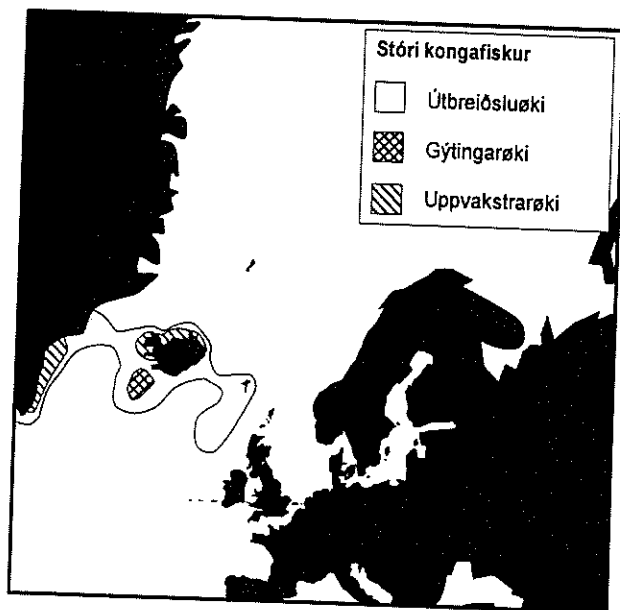
4.6 Kongafiskur

4.6.1 Alment um kongafisk

Undir Føroyum eru 4 ymisk sløg av kongafiski. Lítli kongafiskur, ið er vanligur frá umleið 10 m dýpi og niður á 300-400 m dýpi, verður bert mettur sum óynskt hjáveiða. Sama kann sigast um kjaftsvarta kongafisk, ið er á Bankaryggi, Føroyabanka, Ytrabanka og Ytstabanka við tilhoyrandi hellingum.

Tað, sum í veiðuhagtølunum verður nevnt kongafiskur, fevnir um sløgin stóra kongafisk og trantkongafisk. Hvørki av hesum báðum sløgum eru serføroyskir stovnar. Tað sermerkta fyri kongafisk er, at kall- og kvennfiskurin parast; hetta hendir á føðiekinum um heystið og veturin, og næsta vár ella summer leggur kvennfiskurin livandi larvur.

Stóri kongafiskur. Stóri kongafiskur er vanligur undir Føroyum á 200-400 m dýpi, grynri norðan- og eystanfyri enn sunnan- og vestanfyri. Tá stovnsmetingar verða gjørdar í Altjóða Havrannsóknarráðnum, verður stóri kongafiskur undir Føroyum, Íslandi og Eysturgrønlandi mettur at vera ein felagsstovnur (Mynd 4.6.1a).

Mynd 4.6.1a. Útbreiðsla av felagsstovninum av stóra kongafiski.

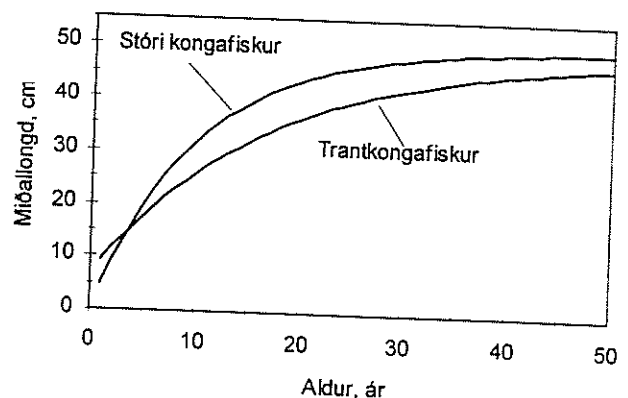
Paringin hendir á føðiekinum undir Føroyum, Íslandi og Eysturgrønlandi seint á heysti og um veturin. Út á várið leitar kvennfiskurin burtur at leggja; hóast teir leggja livandi larvur, so verða økini, har hetta hendir, nevnd fyri gýtingarøki.

Høvuðsgýtingarøkið er í ein útsynning úr Íslandi á 300-550 m dýpi (Mynd 4.6.1a), og teir leggja í tíðini apríl til juni. Sum myndin eisini visir, eru uppvakstrarøki á lutfalsliga grunnum vatni sunnarliga í

Eysturgrønlandi og við Norður-, Eystur- og Vestur-Ísland. So hvørt fiskurin eldist, leitar hann út á djúpri vatn, og til Føroya kemur stóri kongafiskur sum vaksin fiskur.

Stóri kongafiskur verður vanliga mettur sum botnfiskur, men hann fer eisini upp frá. Føðin er rækjur, ljóskrabbar, høguslokkar og ymisk fiskasløg sum hvítingsbróðir, svartkjaftur, gulllaksur og prikkafiskur.

Vøxturin er sera seinur (Mynd 4.6.2). Hann kann gerast upp ímóti 1 m til longdar, men tað er rættiliga sjáldan, at hann er størri enn 60 cm. Stóri kongafiskur gerst kynsbúgvinn á 16-18 ára aldri, og er hann tá einar 37-40 cm til longdar og vigar um 750-950 g.

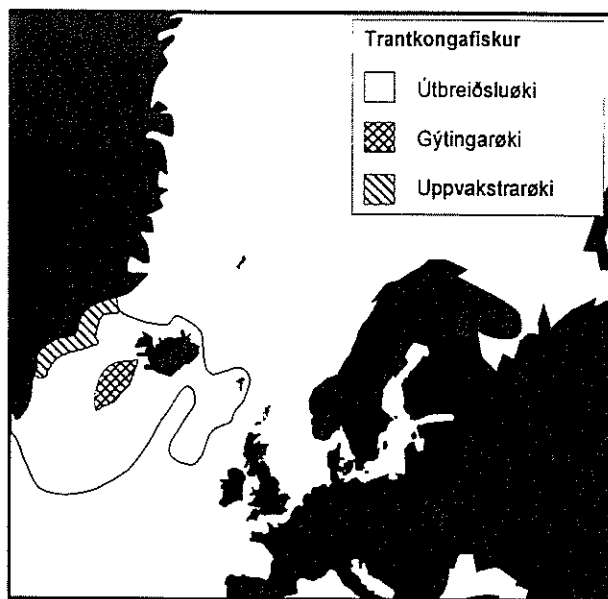

Mynd 4.6.2. Miðallongdir fyri hvønn aldur á ávikavist stóra kongafiski og trantkongafiski. Myndin skal takast við nakað av fyrivarni, tí óvissurnar í aldurslesingini eru stórar, serliga fyri gamlan fisk (eldri enn 25 ár).

Trantkongafiskur. Trantkongafiskur er vanligur undir Føroyum á umleið 300-650 m dýpi; eystan- og norðanfyri eru teir væl grynri enn vestan- og sunnanfyri. Trantkongafiskur undir Føroyum, Íslandi, Eysturgrønlandi, á leiðunum við Rockall og Hattonbanka, á Reykjanesrygginum og uppi í sjónum á 500-900 m dýpi í Irmingerhavinum (Mynd 4.6.1b) verður í Altjóða Havrannsóknarstovninum mettur sum ein felagsstovnur, tá ið stovnsmetingar skulu gerast.

Eins og við stóra kongafiski er paringin á føðiekinum seint á heysti og um veturin, og høvuðsgýtingarøkið er í ein útsynning úr Íslandi á 550 m dýpi og djúpri (Mynd 4.6.1b). Larvurnar verða lagdar í tíðarskeiðinum apríl-august. Uppvakstrarøkið er í Eysturgrønlandi á lutfalsliga grunnum vatni, og so hvørt fiskurin eldist, leitar hann út á djúpri vatn, og til Føroya kemur trantkongafiskur sum vaksin fiskur.

Trantkongafiskur verður vanliga mettur sum botnfiskur, men hann fer eisini uppfrá, og summer staðir, eitt nú í Irmingerhavinum, er hann meginpartin av lívinum uppi í sjónum (her verður ikki sipað til uppsjóvartrantkongafiskin í Irmingerhavinum, ið sum

Mynd 4.6.1b. Útbreiðsla av felagsstovninum av trantkongafiski.

vaksin fiskur altíð er uppi í sjónum, og sum ikki er undir Føroyum). Føðin er yvirhøvur tann sama sum tann hjá stóra kongafiski.

Vøxsturin á trantkongafiski er enn seinni enn á stóra kongafiski (Mynd 2.6.2). Hann er eisini eldri, tá hann kynsbúnast, um 18-20 ár, og er hann tá einar 36-40 cm langur og vigar um 700-950 g. Tað er sjáldsamt at fáa trantkongafisk, ið er longri enn 70 cm.

4.6.2 Veiða

Mynd 4.6.3 vísir heildarveiðuna av kongafiski undir Føroyum, Íslandi, Eysturgrønlandi og á Rockall-/Hattonbankaleiðini síðani fyrst í hesi øldini.

Veiðan hevur seinastu 10 árin verið rættiliga støðug um 120 túsund tons um árið, men fór í 1995 niður í 100 túsund tons og aftur í 1996 niður um 80 túsund tons. Síðani seinna heimsbardaga hevur árliga veiðan fyrri tað mesta skift millum 100 túsund tons og 150 túsund tons, og miðalveiðan fyrri alt tíðarskeiðið hevur verið góð 63 túsund tons um árið.

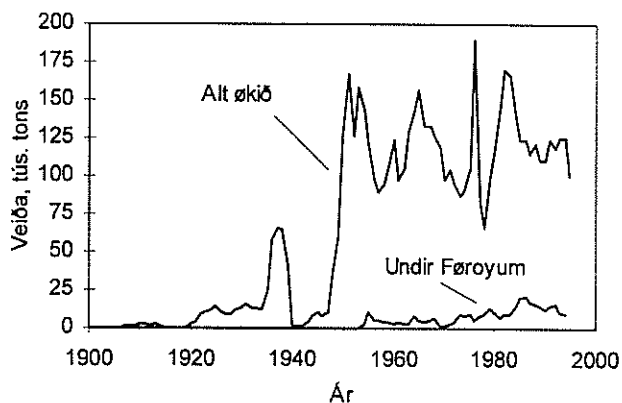
Fram til miðskeiðis í fimtiárunum var at kalla allur kongafiskur fiskaður undir Íslandi; næstu 30 árin komu í miðal eini 25-30 % av heildarveiðuni undan Eysturgrønlandi og eini 5-10 % undan Føroyum, og seinastu árin hevur umleið líka nógv verið fiskað undir Føroyum og Eysturgrønlandi, í miðal eini 20 % av heildarveiðuni á báðum økjum tilsamans. Í 1993 og 1994 vaks veiðan undir Eysturgrønlandi sera nógv, men í 1995 og 1996 var hon bert ein viðfáningur.

Tað vóru fiskiskip úr gamla Vesturtýskalandi, ið byrjaðu ta beinleiðis veiðuna eftir kongafiski, men Ísland kom rættiliga tíðliga við, og hesi bæði londini

hava fiskað meginpartin av kongafiskinum av nevndu leiðum í hesi øldini. Síðan seinast í sjevtiárunum hevur Ísland einsamalt fiskað tað mesta.

Undir Føroyum byrjaði kongafiskaveiðan miðskeiðis í fimtiárunum. Tað vóru serliga fiskiskip úr gamla Vesturtýskalandi, ið høvdu beinleiðis fiskiskap eftir kongafiski, men seinast í sjevtiárunum byrjaðu føroyingar sjálvir at fiska kongafisk, og síðani miðskeiðis í áttatiárunum hava føroyingar veitt meginpartin av kongafiskinum undir Føroyum. Útlendingar fiskaðu bert 4 % av heildarveiðuni undir Føroyum í 1996.

Miðalveiðan undir Føroyum síðan miðskeiðis í fimtiárunum hevur ligið um 8.5 túsund tons um árið; seinastu 10 árin hevur hon tó verið væl størri, umleið 15 túsund um árið. Men í 1993 fall hon niður í góð 10 túsund tons, og er hon síðani fallin støðugt ár undan ári til bert 7.5 túsund tons í 1996.

Mynd 4.6.3. Heildarveiða av kongafiski undir Føroyum, Íslandi, Eysturgrønlandi og Rockall-/Hattonbanka ("Alt økið" á myndini) síðani fyrst í hesi øldini. Eisini er heildarveiðan undir Føroyum vist.

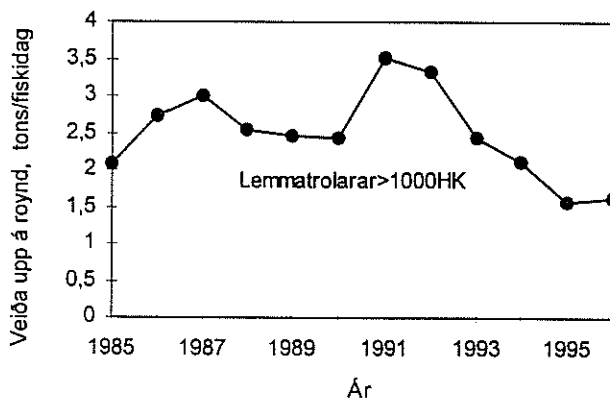
Í Talvu 4.6.1 er sett upp, hvussu tann føroyska veiðan av kongafiski síðani 1985 lutfalsliga býtir seg millum teir ymisku skipa- og reiðskapsbólkar. Niðast í talvuni er føroyska heildarveiðan av kongafiski um árið. Talvan er grundað á hagtøl úr avreiðingarseðlunum frá hvørji einstakari avreiðing.

Tað sæst, at lemmatrolarar yvir 1000 HK fiska so gott sum allan kongafiskin; serliga eru tað lemmatrolarar yvir 2000 HK, teir sonevndu djúrvatnstrolararnir, ið veiða kongafisk. Uttast høgrumegin í talvuni er viðmerkt, hvussu stórir prosentpartur kongafiskur í miðal hevur verið av heildarveiðuni hjá hvørjum skipabólki sær hesi seinastu 10 árin. Týðningurin av kongafiski fyrri teir stóru lemmatrolararnar er eyðsýndur, umleið helvtin av øllum tí, ið teir avreiða, er kongafiskur. Fyri aðrar skipabólkar hevur kongafiskur bert lítlan týðning.

Talva 4.6.1. Landingar av kongafiski undan Føroyum 1985-96 í % fyri hvønn skipabólkin og heildarveiðan av kongafiski um árið í hesum tíðarskeiði (tons). Uttast hægurmeigin er víst, hvussu stórir partur kongafiskurin í miðal hevur verið av landingunum hjá hvørjum skipabólki.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Kgfisk %
Opnir bátar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Útróðrabátar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trolbátar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Garnaveiða	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2
Snelluveiða	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1
Lemmatrol. 400-1000 HK	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Lemmatrolarar > 1000 HK	92	96	95	95	95	94	95	90	90	90	85	84	53
Partrolarar < 1000 HK	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1
Partrolarar > 1000 HK	5	2	2	2	2	3	3	8	8	7	11	11	3
Línuskip	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Ídnaðartrolarar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Annar reiðskapur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Heildarveiða, tons	12607	15331	13942	13287	12759	10357	14833	15386	9683	8872	8030	7286	

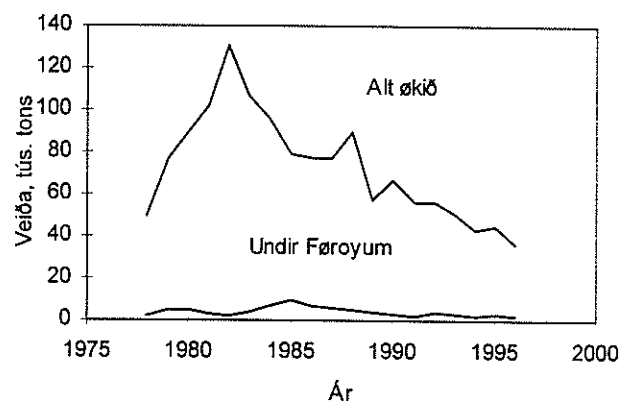
Veiða upp á roynd 1985-96 fyri lemmatrolarar yvir 1000 HK (Mynd 4.6.4) hevur skift ímillum 2 og 3.5 tons fyri hvønn fiskidag. Eftir ein lítlan vøkstur tey fyrstu árin stóð veiðan upp á roynd í stað nøkur ár, øktist so nógv í 1991-1992, men er fallin nógv seinastu trý árin. Í 1995 og 1996 var veiðan upp á roynd hin minsta hesi 11 árin.

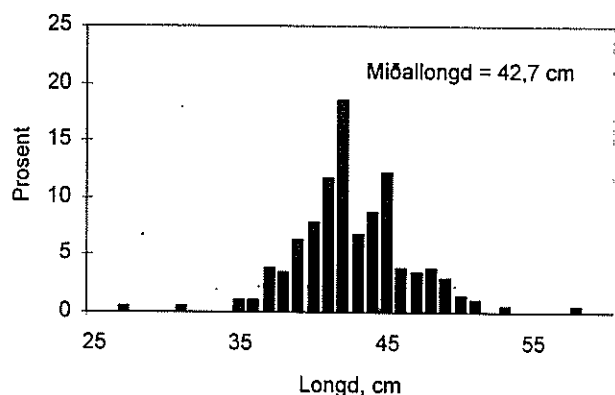
Mynd 4.6.4. Veiða upp á roynd 1985-1996 av kongafiski hjá lemmatrolarum yvir 1000 HK (tons hvønn fiskidag).

Stóri kongafiskur. Heildarveiðan av stóra kongafiski í øllum økinum síðani 1978 er víst á Mynd 4.6.5. Fyrstu árin øktist hon sera nógv og fór í 1982 upp um 130 túsund tons. Síðani er veiðan minkað at kalla á hvørjum ári, og var í 1996 komin niður á 38 túsund tons. Undir Føroyum kom heildarveiðan av stóra kongafiski í hæddina í 1985, tá ið góð 9 túsund tons vórðu veidd, men er síðan minkað niður í umleið 2.5 túsund tons í 1993-1996. Miðalveiðan undir Føroyum síðani 1978 hevur verið 4 túsund tons um árið.

Mynd 4.6.6 vísir longdarbýtið av stóra kongafiski í føroysku veiðuni undir Føroyum í 1995. Longdirnar liggja millum 30 cm og 60 cm, og so eru nakrir heilt stórir fiskar, 72-76 cm; miðallongdin í 1995 var 46

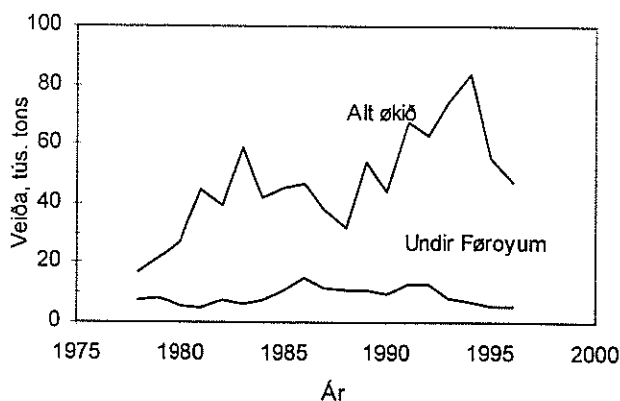
Mynd 4.6.5. Heildarveiða av stóra kongafiski undir Føroyum, Íslandi, Eysturgrønlandi og Rockall-/Hattonbanka ("Alt økið" á myndini) síðani 1978. Eisini er heildarveiðan undir Føroyum víst.

Mynd 4.6.6. Longdarbýtið av stóra kongafiski í føroysku veiðuni undir Føroyum í 1995.

cm. Hóast trolað verður við heilt finmeskaðum trol, so er bert hendinga fiskur minni enn 30 cm.

Trantkongafiskur. Heildarveiðan av trantkongafiski í øllum økinum síðani 1978 er víst á Mynd 4.6.7, og er hon at kalla stóðugt vaksin øll hesi árin, úr 17 túsund tons í 1978 og upp í 83 túsund tons í 1994, tó við slakari árum uppímillum. Í 1995 fall heildar-

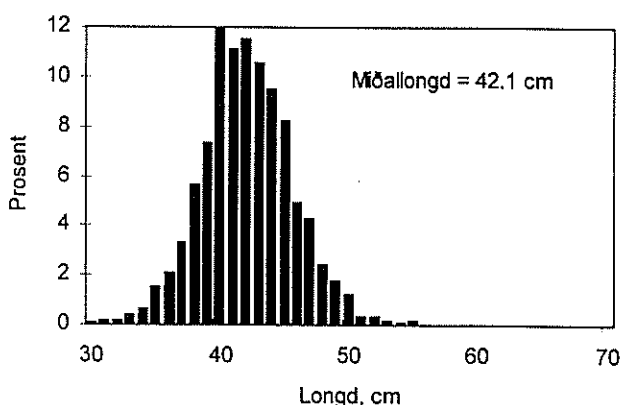

Mynd 4.6.7. Heildarveiða av trantkongafiski undir Føroyum, Íslandi, Eysturgrønlandi og Rockall-/Hattonbanka ("Alt økið" á myndini) síðani 1978. Eisini er heildarveiðan undir Føroyum vist.

veiðan tó heilt niður í 55 túsund tons og í 1996 niður í 42 túsund tons.

Undir Føroyum øktist veiðan eisini upp gjøgnum áttatiárin, og í 1986 vóru góð 15 túsund tons veidd. Síðani hefur tann árliga veiðan ligið millum 10 túsund og 13 túsund tons, men í 1993-1996 er veiðan minkað stóðugt úr 8 túsund tons um niður í góð 5 túsund tons. Miðalveiðan undir Føroyum síðani 1978 hefur verið 9 túsund tons um árið.

Longdarbýtið av trantkongafiski í føroysku veiðuni undir Føroyum í 1996 er vist á Mynd 4.6.8. Longdirnar liggja millum 30 og 55 cm, við eini miðal-longd upp á 42 cm, so trantkongafiskurin er meiri smáttfallandi enn stóri kongafiskur. Trantkongafiskurin eystan- og lutvíst norðanfyri er eisini væl smærri í miðal enn trantkongafiskurin sunnan- og vestan fyri Føroyar.

Mynd 4.6.8. Longdarbýtið av trantkongafiski í føroysku veiðuni undir Føroyum í 1996.

4.6.3 Stovnsmetingar

Hværki fyri stóra kongafisk ella fyri trantkongafisk er vitanin enn nóg góð til, at veruligar stovnsmetingar (VPA) kunnu gerast. Grundað á m.a. yvirlitstrolingar

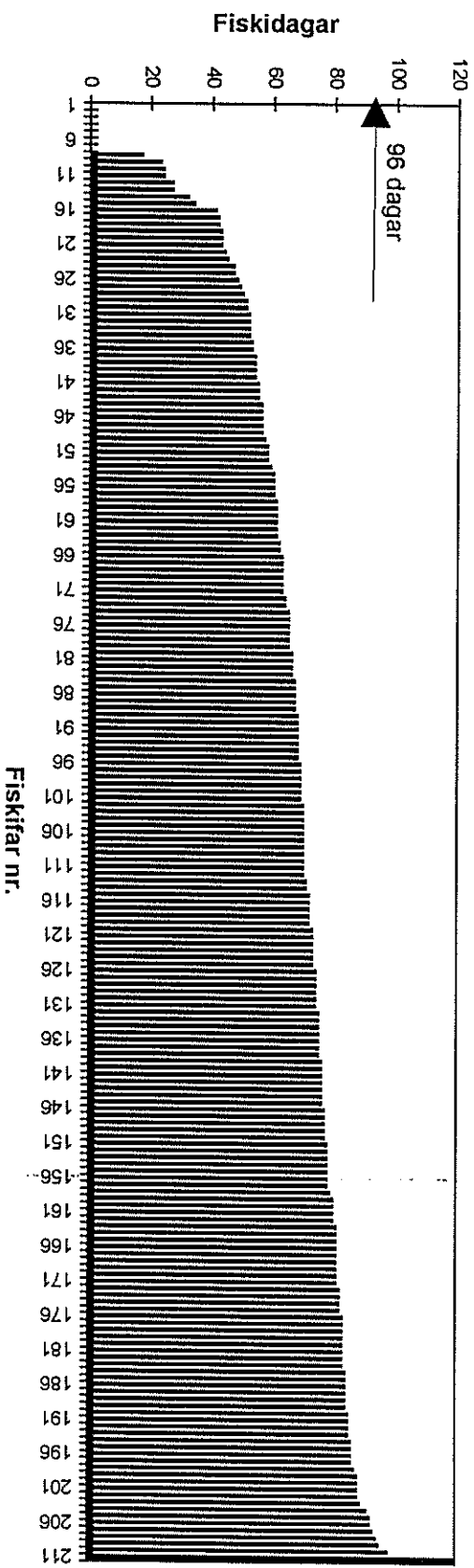
við havrannsóknarskipum og tølum fyri veiðu og roynd fyri tann vinnuliga fiskiskapin hefur Altjóða Havrannsóknarráðið tó gjørt ymsar aðrar metingar av støðuni í kongafiskastovnunum undir Føroyum, Íslandi og Eysturgrønlandi.

Um stóra kongafisk verður sagt, at stovnurin nú er á einum søguliga lágun støði, og at hann møguliga er uttan fyri lívfrøðiliga tryggjar karmar. Hetta er orsøkin til afturgongdina í fiskiskapinum. Tilgongdin til stovnin hefur ikki verið ov vánalig, so tað er ein alt ov høg roynd, ið hefur minkað um stovnin. Einasti máttin at fáa stovnin at vaksa aftur, er at minka munandi um royndina. Undir Føroyum verður mælt til ein niðurskurð í veiðuni upp á 25 % av veiðuni í 1995 svarandi til eina veiðu í 1998 upp á 2 túsund tons.

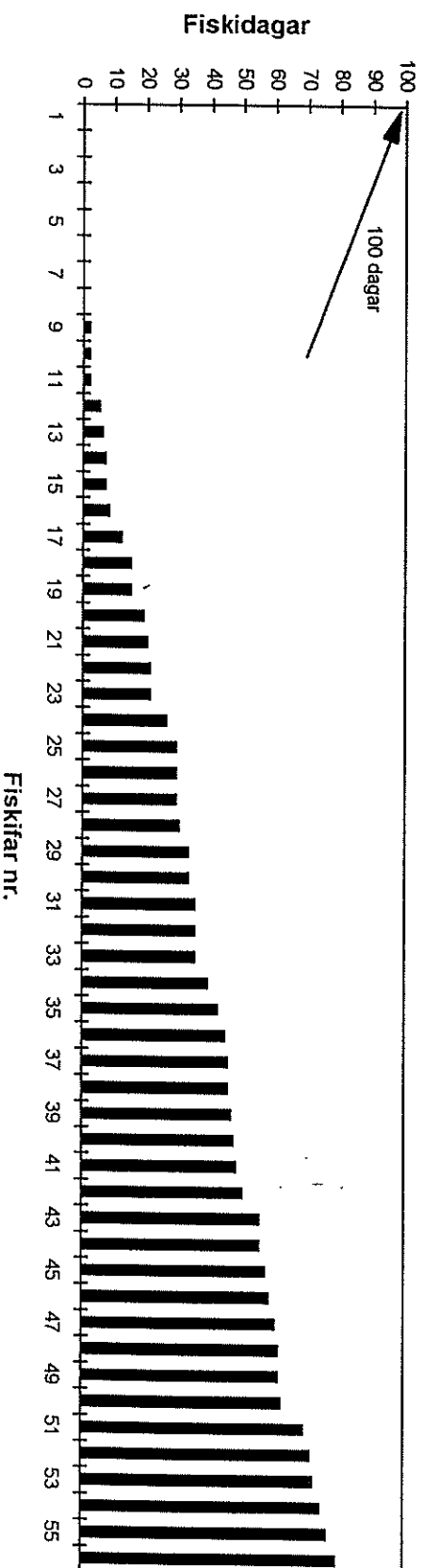
Um trantkongafisk verður sagt, at stovnurin tykist verða uttan fyri lívfrøðiliga tryggjar karmar. Royndin seinastu fáu árin er nógv økt. Undir Íslandi var royndin triggjar ferðir størri í 1994 enn í 1990, veiðan upp á roynd undir Íslandi er minkað við 57 % síðani seinast í áttatiárunum, og mælt verður tí til at minka nógv um royndina. Stóra fallið í veiðuni á øllum økjum í 1995 og 1996 er ræðandi. Yvirlitstrolingar í Eysturgrønlandi í 1996 vísu, at vaksin trantkongafiskur størri enn 30 cm næstan ikki er at fáa. Undir Føroyum verður mælt til, at veiðan verður minkað við 25 % í mun til veiðuna í 1995 svarandi til eina veiðu í 1998 upp á 4.2 túsund tons.

Brúktir fiskidagar í hvørjum bólki sær 1. juni 1996 til 4. juli 1997

Bólkur 5a : ÚTRÓÐRARBÁTAR undir 15 tons - fult ríknir

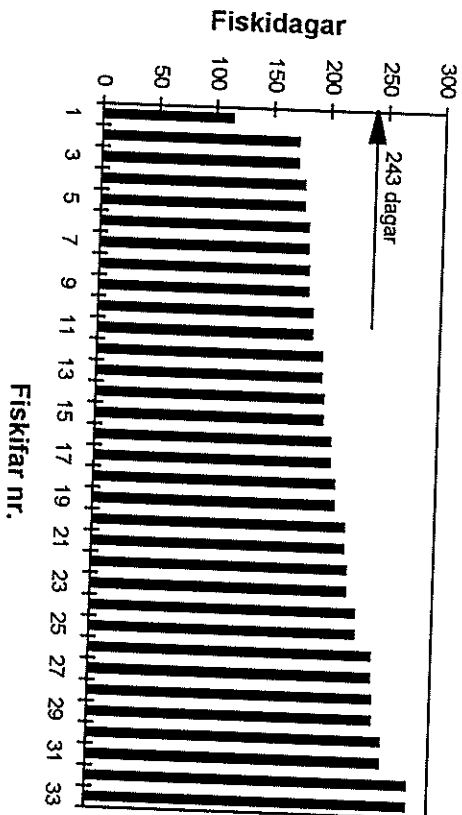

Bólkur 4a : ÚTRÓÐRARBÁTAR 15-40 tons

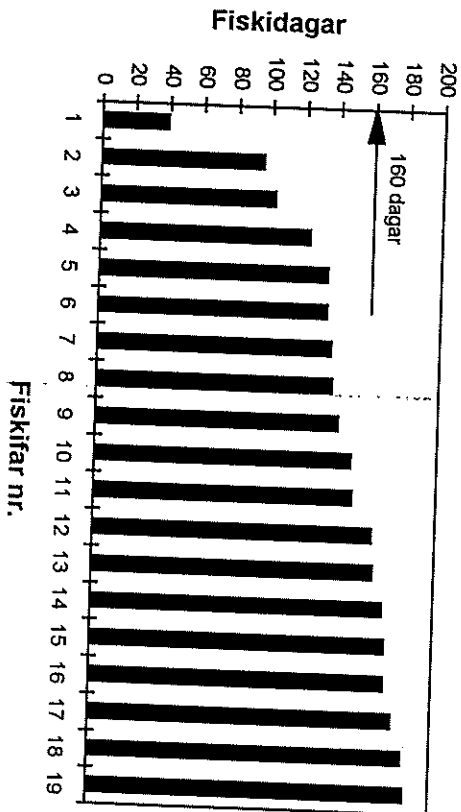

Brúktir fiskidagar í hvörjum bólki sær 1. juni 1996 til 4. juli 1997

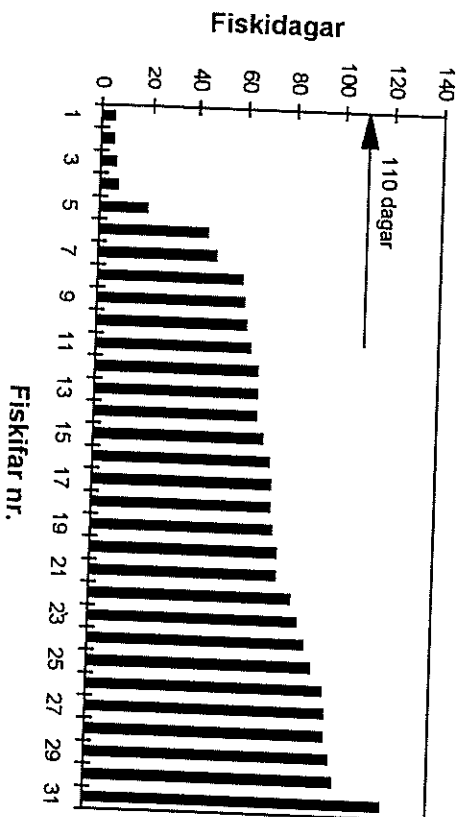
Bólkur 2 : PARTROLARAR

Bólkur 3 : STÁLLÍNUSKIP

Bólkur 4b : ÚTRÓÐRARBÁTAR 40-60 tons

Bólkur 4d : ÚTRÓÐRARBÁTAR yvir 60 tons

